

Näringsutskottets betänkande 2025/26:NU25

Nya lagar om elsystemet

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ny elmarknadslag och till en ny lag om elektriska ledningar samt förslaget om att upphäva den nuvarande ellagen. Utskottet ställer sig även bakom regeringens förslag till ändringar i ett antal ytterligare lagar. Flertalet av dessa ändringar är uppdaterade hänvisningar till de två ovannämnda nya lagarna. I några av regeringens lagändringsförslag föreslår utskottet vissa redaktionella ändringar.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027 i fråga om leveransskyldiga sistahandsleverantörer och i övrigt den 1 januari 2027.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns tre reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2025/26:240 Nya lagar om elsystemet.

Sex yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Regeringens lagförslag	6
Utskottets ställningstagande	7
Flexibilitet och obalanser	7
Utskottets ställningstagande	12
Anvisade elavtal	13
Utskottets ställningstagande	15
Energigemenskaper	15
Utskottets ställningstagande	17
Reservationer	19
1. Flexibilitet och obalanser, punkt 2 (V, C, MP)	19
2. Anvisade elavtal, punkt 3 (S, V, MP)	20
3. Energigemenskaper, punkt 4 (V, MP)	21
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Följdmotionerna	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. elmarknadslag med de ändringarna att uttrycket ”2 kap. 22 §” i 18 kap. 6 § sista stycket ska bytas ut mot ”2 kap. 15 §” och att uttrycket ”skatteförfarandeagen” i 19 kap. 13 § ska bytas ut mot ”skatteförfarandelagen”,

2. lag om införande av elmarknadslagen (2026:000),

3. lag om elektriska ledningar,

4. lag om ändring i miljöbalken,

5. lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kärlande att ställa säkerhet för rättegångskostnader,

6. lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg,

7. lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi,

8. lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288),

9. lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar,

10. lag om ändring i naturgaslagen (2005:403),

11. lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätets företag för el med den ändringen att ”5 kap. 1 §§” i ingressen ska bytas ut mot ”5 kap. 1 §”,

12. lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat med den ändringen att uttrycket ”4 kap. 1 2 eller 3” i 5 kap. 10 § ska bytas ut mot ”4 kap. 1 § 2 eller 3”,

13. lag om ändring i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter,

14. lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732),

15. lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätets verksamhet med den ändringen att 1 § första stycket ska avslutas med en punkt,

16. lag om ändring i lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el,

17. lag om ändring i lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden,

18. lag om ändring i lagen (2025:1345) om ändring i ellagen (1997:857),

19. lag om ändring i lagen (2025:1348) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,

20. lag om ändring i lagen (2025:1349) om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätets verksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2025/26:240 punkterna 1–20.

2. Flexibilitet och obalanser

Riksdagen avslår motion

2025/26:4138 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1–4.

*Reservation 1 (V, C, MP)***3. Anvisade elavtal**

Riksdagen avslår motion

2025/26:4129 av Fredrik Olovsson m.fl. (S).

*Reservation 2 (S, V, MP)***4. Energigemenskaper**

Riksdagen avslår motion

2025/26:4130 av Linus Lakso m.fl. (MP).

Reservation 3 (V, MP)

Stockholm den 4 juni 2026

På näringsutskottets vägnar

Tobias Andersson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tobias Andersson (SD), Anders Ådahl (C), Fredrik Olovsson (S), Jesper Skalberg Karlsson (M), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Eric Palmqvist (SD), Isak From (S), Kjell Jansson (M), Birger Lahti (V), Louise Eklund (L), Angelica Lundberg (SD), Daniel Vencu Öhrlund Castro (S), Lili André (KD) och Linus Lakso (MP).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet proposition 2025/26:240 Nya lagar om elsystemet samt sex yrkanden i motioner som har väckts i anslutning till propositionen.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2. I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

I ärendet föreslår utskottet ett par mindre ändringar i regeringens lagförslag, bl.a. rättelse av en hänvisning till en paragraf.

En skrivelse med koppling till ärendet har kommit in till utskottet.

Utskottets överväganden

Regeringens lagförslag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till nya lagar om elsystemet, men med vissa redaktionella ändringar.

Propositionen

I propositionen föreslår regeringen en ny elmarknadslag och en ny lag om elektriska ledningar. De två nya lagarna ersätter den hittillsvarande ellagen (1997:857). Elmarknadslagen föreslås reglera elmarknadens funktion, och lagen om elektriska ledningar föreslås innehålla bestämmelser om nätkoncession och om elektriska ledningar som dras fram inom området för trafikleder. I förhållande till den hittillsvarande regleringen föreslås bl.a. följande ändringar:

- Ny terminologi införs för att anpassa svensk rätt till EU-rätten och förtydliga att företag som bedriver nätverksamhet har ett systemansvar.
- De uppgifter som är relaterade till driftssäkerheten hos det nationella elsystemet som hittills har fullgjorts av en systemansvarig myndighet ska i stället fullgöras av den som innehar överföringssystemet.
- Två nya roller, balansansvarig part och leverantör av balanstjänster, ersätter den hittillsvarande rollen balansansvarig.
- Bestämmelserna om anvisade elavtal tas bort och ersätts av ett system med en leveransskyldig sistahandsleverantör.
- Nya regler om energidelning införs för att genomföra det reviderade elmarknadsdirektivet. Reglerna gör det möjligt för en elanvändare att tillgodoräkna sig el som har producerats på en annan fastighet än där den förbrukas.

De två nya lagarna ger anledning till en rad följdändringar i andra lagar, däribland i miljöbalken, elberedskapslagen, elsäkerhetslagen och lagen om skatt på energi. Flertalet av dessa gäller endast uppdaterade hänvisningar till de två nya lagarna.

Regeringen beslutade den 12 februari 2026 att begära Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i propositionens bilaga 8. Lagrådets yttrande finns i propositionens bilaga 9. Regeringen följer i huvudsak Lagrådets synpunkter.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027 i fråga om leveransskyldiga sistahandsleverantörer och i övrigt den 1 januari 2027.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta regeringens lagförslag. Därför tillstyrker utskottet förslagen i propositionen, men med följande fem redaktionella ändringar:

- Uttrycket ”2 kap. 22 §” i 18 kap. 6 § sista stycket i förslaget till elmarknadslag ska bytas ut mot ”2 kap. 15 §”.
- Uttrycket ”skatteförfarandeagen” i 19 kap. 13 § i förslaget till elmarknadslag ska bytas ut mot ”skatteförfarandelagen”.
- Uttrycket ”5 kap. 1 §§” i ingressen ska bytas ut mot ”5 kap. 1 §” i förslaget till lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el.
- Uttrycket ”4 kap. 1 2 eller 3” i 5 kap. 10 § i förslaget till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat ska bytas ut mot ”4 kap. 1 § 2 eller 3”.
- 1 § första stycket i förslaget till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet ska avslutas med en punkt.

Utskottets ändringsförslag är av sådan enkel art att Lagrådets granskning enligt 10 kap. 5 § första stycket riksdagsordningen skulle sakna betydelse.

Flexibilitet och obalanser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om flexibilitet och obalanser i elsystemet. Utskottet hänvisar bl.a. till att det pågår arbete med att hantera de problem som motionärerna lyfter fram.

Jämför reservation 1 (V, C, MP).

Propositionen

Leverantör av balanstjänster

I propositionen slår regeringen fast att det nationella elsystemet av driftstekniska skäl i varje givet ögonblick måste tillföras lika mycket el som tas ut från systemet och som går förlorad vid överföring av elen. Det tekniska ansvaret för denna balans- eller frekvenshållning ligger på Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät). För ändamålet kan Svenska kraftnät handla upp s.k. balanstjänster. Balanstjänsterna är ett sätt för affärsverket att i realtid reglera mängden el som finns i systemet. Det kan t.ex. göras genom att Svenska kraftnät handlar upp s.k. balansenergi (energi som används i det specifika syftet att åstadkomma balans). De som tillhandahåller balanstjänster kallas i EU-rättsliga sammanhang för leverantörer av balanstjänster (balancing service providers, BSP).

I den nuvarande ellagen används dock inte uttrycket leverantör av balans-tjänster. För att anpassa regleringens struktur till det EU-rättsliga regelverket och tydliggöra rollerna på balansmarknaderna föreslår regeringen att de två uttrycken balansansvarig part och leverantör av balanstjänster ska föras in i den nya elmarknadslagen.

Ersättning för kostnader som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar

I propositionen redovisar regeringen att det finns krav i ellagen på att ett avtal mellan en balansansvarig och Svenska kraftnät ska innehålla ett åtagande av den balansansvarige att betala ersättning till Svenska kraftnät, om balansansvaret omfattar obalanser som kan uppkomma genom tillhandahållande av tjänster för efterfrågeflexibilitet.

Bakgrunden är att Sverige har utnyttjat den möjlighet som elmarknadsdirektivet ger för medlemsstaterna att kräva att leverantörer av aggregeringstjänster kompenserar elleverantörer för de kostnader som leverantörens aktivering av efterfrågeflexibilitet orsakar. Den ersättning som en balansansvarig betalar till Svenska kraftnät ska användas för att ersätta elleverantörerna för sådana kostnader som dessa har haft för att anskaffa el.

Elmarknadsutredningen har föreslagit att endast leverantörer av balanstjänster ska vara skyldiga att betala ersättningen till Svenska kraftnät. En elleverantör som drabbas av merkostnader på grund av att en leverantör av aggregeringstjänster tillhandahåller tjänster för efterfrågeflexibilitet genom aggregering i samma leveranspunkt bör kunna få ersättning oavsett på vilken marknad leverantören av aggregeringstjänster agerar.

För att Svenska kraftnät ska kunna betala ut ersättning till alla elleverantörer som drabbas av kostnader bör både balansansvariga parter och leverantörer av balanstjänster göra åtaganden om att betala ersättning till Svenska kraftnät. En förutsättning bör vara att balansansvaret avser just obalanser som aktiveringen av efterfrågeflexibilitet orsakar eller att balanstjänsterna utgörs av tjänster för efterfrågeflexibilitet genom aggregering.

Enligt ellagen ska Svenska kraftnät betala elleverantörer ersättning för kostnader för att anskaffa el som har orsakats genom att en leverantör av aggregeringstjänster tillhandahåller tjänster för efterfrågeflexibilitet i en uttagspunkt. En förutsättning är att kostnaderna uppkommer under aktiveringen av efterfrågeflexibiliteten. Elmarknadsutredningen har föreslagit att kostnaderna endast ska ersättas om de har uppkommit under s.k. uppreglering, dvs. genom ökad produktion eller minskad förbrukning. Utredningen har inte angett några skäl för förslaget, och regeringen anser att det saknas tillräckligt underlag för att bedöma konsekvenserna av en sådan ändring av rätten till kompensation. Därför är regeringens uppfattning att den nuvarande regleringen bör föras över till den nya elmarknadslagen, utan den ändring som utredningen föreslår.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4138 av Rickard Nordin m.fl. (C) föreslås ett antal tillkännagivanden som på olika sätt gäller balans- och flexibilitetstjänster. Flera av förslagen tar sikte på det som motionärerna betecknar som ett systemfel, nämligen att dagens regelverk – särskilt elnätsregleringen – premierar utbyggnad av nätet snarare än att utnyttja den befintliga infrastrukturen på ett smartare och mer effektivt sätt.

Enligt motionärerna är ett av de största hindren för att frigöra potentialen hos tusentals distribuerade resurser – såsom batterier, elbilsaddare och industriprocesser – det försenade införandet av rollen som leverantör av balans-tjänster (en s.k. balancing service provider, BSP). Denna roll är enligt motionärerna en förutsättning för att oberoende aggregatorer ska kunna verka på marknaden och bidra till systembalansen. I yrkande 1 efterfrågas ett tillkännagivande till regeringen om att vidta omedelbara åtgärder för att påskynda ett fullständigt införande av rollen som BSP.

Vidare anser motionärerna att regeringen måste agera för att begränsa de skenande och volatila obalanskostnaderna på elmarknaden. I yrkande 2 begär motionärerna därför ett tillkännagivande till regeringen om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att i samverkan med marknadens aktörer skyndsamt utreda och införa åtgärder för att minska den extrema volatiliteten i obalanskostnaderna.

I yrkande 3 begär motionärerna ett tillkännagivande till regeringen om att säkerställa att den kompensationsmodell för efterfrågefleksibilitet som införs inte utgör ett hinder för marknadstillträde. Motionärerna konstaterar att den modell för detta ändamål som Svenska kraftnät har föreslagit inom ramen för ett regeringsuppdrag riskerar att skapa nya hinder och fördröja utvecklingen på flexibilitetsområdet.

Motionärerna efterfrågar en modell som är enkel och transparent och som inte skapar onödiga trösklar. I yrkande 4 begär motionärerna ett tillkännagivande till regeringen om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att ta fram en ersättningsmodell för flexibilitet som underlättar inträde, realiserar den potential som finns samt säkerställer att flexibilitetsleverantören enbart blir ersättnings-skyldig för eventuell obalans i den utlovade flexibiliteten.

Bakgrund och pågående arbete

Införandet av en fristående BSP-roll

Den 1 maj 2024 delades rollen som balansansvarig upp avtalsmässigt i två nya aktörsroller: leverantör av balanstjänster (balancing service provider, BSP) och balansansvarig part (balance responsible party, BRP). I mitten av juni 2024 konstaterade Energimarknadsinspektionen att villkoren i EU:s s.k. balansförordning¹ skulle ha varit genomförda i Sverige senast den 17 maj 2024

¹ Kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el.

men att genomförandet delvis var försenat. Inspektionen beslutade därför att förelägga Svenska kraftnät att senast den 12 augusti 2024 redogöra för status och plan för genomförandet. Syftet var att säkerställa att balansmarknadens regler införs i tid så att marknaden fungerar väl.

Som ett svar på föreläggandet presenterade Svenska kraftnät i början av oktober 2024 en ny tidsplan för när de båda ovannämnda aktörsrollerna kan väntas vara fullständigt införda. Svenska kraftnät anger att man strävade efter att genomföra villkoren redan den 1 maj 2024, men att man mötte utmaningar i avgörande it-system som försenade arbetet. Affärsverket bedömer att ett fullständigt införande av BSP/BRP-modellen med en fristående BSP-roll kan slutföras senast under 2028–2029. Samtidigt anger Svenska kraftnät att man har som ambition att kontinuerligt utforska lösningar som kan göra det möjligt att tidigarelägga införandet. Affärsverket anger också att det kan bli aktuellt att införa temporära lösningar, förutsatt att de är ändamålsenliga, och att tidsvinsten är betydande. Arbetet kommer därför att genomföras i tät dialog med marknadens aktörer.

Enligt uppgift från Klimat- och näringslivsdepartementet i mitten av maj 2026 tas genomförandefrågan upp i den löpande myndighetsdialogen, men det har inte vidtagits några officiella åtgärder för att påskynda genomförandet, och några sådana åtgärder planeras inte heller i närtid.

Höga obalanskostnader och Svenska kraftnäts åtgärder

På Svenska kraftnäts webbplats konstaterar affärsverket att producenter och konsumenter, däribland mindre vindkraftsproducenter, vid några tillfällen har drabbats av mycket höga obalanskostnader. För att undvika dessa höga kostnader har vissa producenter valt att stänga av sina vindkraftverk.

Under våren 2025 vidtog Svenska kraftnät flera åtgärder för att anpassa elmarknaden efter elsystemets fysiska förutsättningar. Målet angavs vara att säkerställa en kostnadseffektiv, robust och framtidssäkrad elförsörjning – särskilt i takt med att mer el kommer från väderberoende källor som vind och sol. Bland åtgärderna återfinns ett nytt system för att balansera elsystemet som infördes i mars 2025.

Den nya marknadslösningen är mer digitaliserad än den tidigare och Svenska kraftnät anger att man noga följer vad som behöver justeras för att skapa en mer rättvis, stabil och transparent balansmarknad. Vissa åtgärder har redan vidtagits, bl.a. har Svenska kraftnät utarbetat en plan för hur den nya marknadslösningen kan bli bättre i syfte att minska plötsliga kostnadstoppar. Verket för även en aktiv dialog med balansansvariga företag, branschorganisationer och andra aktörer för att utröna hur man kan arbeta gemensamt för en stabilisering. Det bör även nämnas att obalanspriserna är en fråga som tas upp i den löpande myndighetsdialog som regeringen har med Svenska kraftnät, men det har inte vidtagits några officiella åtgärder, och regeringen planerar inte heller några sådana åtgärder i närtid.

Svenska kraftnät räknar med varierande priser även fortsättningsvis men har förhoppningar om att de stabiliseras på en lägre nivå. För en mer långvarig stabilisering behövs det enligt affärsverket dock fler aktörer som kan bidra till balansen. Här anser Svenska kraftnät att batterilagring, flexibla industrier och nya lösningar kommer att spela en avgörande roll framöver.

I mars 2026 konstaterade Svenska kraftnät att det finns skäl att uppdatera obalansprissättningen i Sverige. Det nya systemet för att balansera elsystemet har, enligt affärsverket, visat på behovet av ett ändrat obalanspris för att kostnaderna ska fördelas mer rättvist och för att minska risken för extrema priser. Energimarknadsinspektionen måste dock godkänna utformningen och ett sådant godkännande kan ta upp till sex månader. Svenska kraftnäts bedömning är att ett förändrat obalanspris kan träda i kraft tidigast i mars 2027.

Skriftlig fråga om kompensationsmodell vid aggregeringstjänster

I slutet av mars 2026 besvarade energi- och näringsminister Ebba Busch (KD) en skriftlig fråga (fr. 2025/26:611) av Rickard Nordin (C) om ministern har för avsikt att gå vidare med de förslag som har tagits fram inom ramen för ett regeringsuppdrag till Svenska kraftnät, och hur det i så fall säkerställs att regelverket inte försvårar utvecklingen av aggregatorer och flexibilitetstjänster på elmarknaden.

Ministern konstaterade att Svenska kraftnäts uppdrag var att ta fram en modell för att kompensera elleverantörer för sådana kostnader för att anskaffa el som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar genom att tillhandahålla tjänster för efterfrågefleksibilitet i en uttagspunkt. Svenska kraftnät överlämnade sin slutrapport till regeringen i september 2024.

Energi- och näringsministern framhöll vidare att regeringen anser att det är viktigt att regelverket på området inte försvårar utvecklingen på elmarknaden. Enligt ministern ska elmarknaden och elsystemet vara utformade för att gynna svenska hushåll och företag. Ministern slog därefter fast att det vid den aktuella tidpunkten inte fanns några planer på att genomföra några lagändringar eller att i övrigt ta vidare Svenska kraftnäts förslag i rapporten.

Regeringsuppdrag om ett vägledande nationellt mål för icke-fossil flexibilitet

Ändringar i EU:s elmarknadsförordning innebär bl.a. att varje medlemsstat ska fastställa ett vägledande nationellt mål för s.k. icke-fossil flexibilitet i elsystemet. Med icke-fossil flexibilitet avses sådan flexibilitet som tillhandahålls utan användning av fossila bränslen, främst genom energilagring och efterfrågefleksibilitet. Syftet med kravet är att stärka elsystemets förmåga att hantera variationer i produktion och efterfrågan samt att bidra till att medlemsstaternas energi- och klimatmål uppfylls.

Mot den bakgrunden har regeringen gett Energimarknadsinspektionen i uppdrag att föreslå ett vägledande nationellt mål för icke-fossil flexibilitet i

det svenska elsystemet. Myndigheten ska även föreslå hur olika delar ska bidra till målet, inklusive efterfrågefleksibilitet, energilagring och elproduktion.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 15 september 2026.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att det pågår ett arbete med att införa en fristående roll som leverantör av balanstjänster, en s.k. BSP. Arbetet har dock sinkats bl.a. av vissa it-relaterade utmaningar. Energimarknadsinspektionen har därför genom ett föreläggande ställt krav på att Svenska kraftnät ska redovisa status och en plan för det fortsatta genomförandet. Utskottet noterar att Svenska kraftnäts arbete fortskrider med inriktning på ett fullständigt införande av BSP/BRP-modellen med en fristående BSP-roll senast under 2028–2029. Vidare noterar utskottet att Svenska kraftnät har som ambition att kontinuerligt utforska lösningar som kan göra det möjligt att tidigarelägga införandet eller att införa temporära lösningar. Utskottet välkomnar att arbetet genomförs i tät dialog med marknadens aktörer, vilket borgar för att den lösning som väljs är effektiv och har bred acceptans bland dessa aktörer. Utskottet ser också positivt på att regeringen följer genomförandet av den nya modellen inom ramen för den myndighetsdialog man har med Svenska kraftnät. Regeringen har hittills inte sett sig nödgad att vidta några åtgärder för att påskynda genomförandet, men utskottet förutsätter att sådana kan aktualiseras om de bedöms vara nödvändiga. Något riksdagsuttalande som syftar till att påskynda genomförandet i linje med vad som föreslås i motionen anser utskottet inte vara nödvändigt.

I motionen efterfrågas även åtgärder för att stävja de höga och volatila obalanskostnaderna. Här kan utskottet konstatera att det pågår ett arbete med just den inriktningen. Det handlar bl.a. om att Svenska kraftnät följer en plan för att förbättra den relativt nya marknadslösning som används bl.a. för att minska plötsliga kostnadstoppar. Inom ramen för det arbetet för Svenska kraftnät en aktiv dialog med balansansvariga företag, branschorganisationer och andra aktörer för att utröna hur man kan arbeta gemensamt för en stabilisering.

I mars 2026 konstaterade Svenska kraftnät att det finns skäl att uppdatera obalansprissättningen i Sverige, för att kostnaderna ska fördelas mer rättvist och för att minska risken för extrema priser. Energimarknadsinspektionen måste dock godkänna utformningen och ett sådant godkännande kan ta upp till sex månader. Svenska kraftnäts bedömning är att ett förändrat obalanspris kan träda i kraft tidigast i mars 2027. Med hänvisning till att de berörda myndigheterna har identifierat de höga och volatila obalanskostnaderna som ett problem och att åtgärder har vidtagits finner utskottet ingen anledning för riksdagen att agera i frågan i linje med vad som föreslås i motionen.

Detsamma gäller de två förslagen i motionen som gäller en kompensationsmodell för efterfrågefleksibilitet. Här konstaterar utskottet att regeringen tydligt har meddelat att man inte har för avsikt att införa den modell som Svenska

kraftnät har föreslagit och som motionärerna är skeptiska till. Därmed kan det förslaget i motionen anses vara tillgodosett.

Utskottet delar för övrigt motionärernas uppfattning att den ersättningsmodell för flexibilitet som införs är enkel och transparent och inte skapar onödiga trösklar för inträde. Vidare välkomnar utskottet Energimarknadsinspektionens pågående arbete med att fastställa ett vägledande nationellt mål för s.k. icke-fossil flexibilitet i elsystemet. Inom ramen för det arbetet ska myndigheten bl.a. föreslå hur olika delar ska bidra till målet, inklusive efterfrågefleksibilitet, energilagring och elproduktion. Uppdraget ska redovisas senast den 15 september 2026, och utskottet bedömer att det kan generera värdefull kunskap som kan komma till användning vid utformning av en kompensationsmodell och som det är nödvändigt att förhålla sig till när en sådan modell ska utvecklas. Det finns således skäl att avvakta utfallet av detta regeringsuppdrag innan riksdagen vidtar några åtgärder i enlighet med de förslag i motionen som gäller just en kompensationsmodell för flexibilitet.

Sammantaget innebär detta att utskottet avstyrker motionen.

Anvisade elavtal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om anvisade elavtal. Utskottet står bakom regeringens förslag i propositionen om en ny modell som ska ersätta den nuvarande med s.k. anvisade elavtal. Vidare pekar utskottet på att den alternativa lösning som har lyfts fram i motionen bedöms vara mindre lämplig av flera skäl.

Jämför reservation 2 (S, V, MP).

Propositionen

Enligt den ordning som gäller i dag ska ett nätföretag anvisa en elleverantör till en elanvändare som saknar ett leveransavtal med en elleverantör. Därmed finns det en på förhand bestämd elleverantör som levererar el för den som inte kan teckna elavtal eller som av andra skäl förhåller sig passiv.

Enligt regeringen är nätföretagens anvisning av kunder till en elleverantör emellertid ett problem för konkurrensen. Det är vanligt att den anvisade elleverantören är ett bolag i samma koncern som nätföretaget. En sådan elleverantör får alltså fördelar gentemot andra elleverantörer. Att systemet på detta sätt snedvrider konkurrensen talar, enligt regeringen, starkt för att det bör avskaffas. Priserna för elanvändare med anvisade elavtal är dessutom generellt sett högre än de priser som gäller för användare som aktivt väljer elleverantör, vilket regeringen också anser tala för att utveckla systemet.

Regeringen föreslår i stället en modell som innebär att en elanvändare för att ha rätt till leverans av el i en uttagspunkt ska ha ingått ett avtal med den

systemansvarige om rätt att ta ut el och ett avtal med en elleverantör om leverans av el.

Den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät ska vara skyldig att på begäran av en elanvändare leverera el i elanvändarens uttagspunkt mot betalning (en s.k. leveransskyldig sistahandsleverantör) i området. Skyldigheten ska inte gälla elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är 100 000 kilowattimmar (kWh) eller mer. Marknadsandelen ska beräknas på mängden levererad el under tolv månader till elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kWh. Den systemansvarige för distributionssystem ska offentliggöra vilken elleverantör som är leveransskyldig sistahandsleverantör i ett område. En leveransskyldig sistahandsleverantör ska låta en elanvändare som omfattas av leveransskyldigheten fritt välja ett avtal ur det utbud som sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför.

I propositionen redovisar regeringen att en EU-medlemsstat enligt elmarknadsdirektivet är skyldig att ha ett system med sistahandsleverantörer för att säkerställa kontinuitet i försörjningen, åtminstone för hushållskunder. Dessa sistahandsleverantörer ska utses genom ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande förfarande.

Vidare redovisar regeringen att Elmarknadsutredningen har övervägt flera möjliga sätt att se till att det finns en sistahandsleverantör och i det sammanhanget studerat systemen för detta ändamål i Danmark, Finland och Norge. Enligt utredningen är den norska modellen emellertid inte förenlig med EU-rätten. Utredningen bedömde även att det är olämpligt att införa en modell som bygger på att en sistahandsleverantör upphandlas, och pekar i det sammanhanget bl.a. på den administrativa bördan och den kravställning som behövs för att undvika att oseriösa aktörer lämnar vinnande anbud. Vid en upphandling som endast omfattar sistahandsleverantörer för utsatta kunder riskerar dessutom kostnaden både för upphandlingsförfarandet och för den vinnande aktören att bli hög i förhållande till antalet kunder.

Avslutningsvis bör det nämnas att regeringen anger att förslaget i propositionen överensstämmer med det förslag som Elmarknadsutredningen har lämnat. Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4129 av Fredrik Olovsson m.fl. (S) efterfrågas ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till ett nytt system för s.k. anvisade elavtal. Motionärerna ser en risk för att den modell regeringen föreslår kan leda till att kunder som inte är aktiva blir utan leverans av el. Motionärerna förordar i stället en reglering av den typ som finns i Norge och som innefattar krav på regelbunden upphandling av anvisat elhandelsföretag genom ett auktionsförfarande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar att regeringen föreslår en ny modell som ersätter den nuvarande med s.k. anvisade elavtal. Utskottet delar också regeringens bedömning att en lösning som bygger på upphandling är mindre lämplig av flera skäl, vilka framgår av propositionsreferatet ovan.

Utskottet ser därför ingen anledning att ställa sig bakom förslaget i motionen om att riksdagen ska uttala sig till förmån för en reglering av den typ som finns i Norge och som bygger på auktionsbaserad upphandling.

Därmed avstyrks motionen.

Energigemenskaper

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om energigemenskaper. Utskottet hänvisar till att det inte har tillkommit något nytt på området som ger anledning till något annat ställningstagande än när utskottet behandlade liknande förslag i mars 2026.

Jämför reservation 3 (V, MP).

Motionen

I kommittémotion 2025/26:4130 av Linus Lakso m.fl. (MP) föreslås ett tillkännagivande om att skapa bättre förutsättningar för att etablera och utveckla energigemenskaper, inklusive tydligare ekonomiska incitament, samt att det införs en definition av energigemenskaper i den svenska lagstiftningen.

Motionärerna konstaterar att det finns vissa förslag om energidelning i propositionen men anser att potentialen i energigemenskaper inte har beaktats. Enligt motionärerna bör regeringen göra betydligt mer för att skapa bättre förutsättningar för ett energisystem som främjar egenmakt, lokal förankring och bättre möjligheter att bidra till att bygga upp ett stabilt och robust elsystem underifrån.

Bakgrund och pågående arbete

Genomförande av EU-regler om energigemenskaper

En energigemenskap är en sammanslutning av hushåll, företag eller organisationer som tillsammans producerar, delar, lagrar och använder energi lokalt.

Våren 2022 behandlade riksdagen regeringens proposition 2021/22:153 Genomförande av elmarknadsdirektivet när det gäller nätverksamhet, i vilken även frågor om energigemenskaper berördes (bet. 2021/22:NU21).

Till grund för regeringens överväganden i propositionen låg en rapport från Energimarknadsinspektionen (Ei 2020:02 Ren energi inom EU – Ett genomförande av fem rättsakter) i vilken myndigheten bl.a. föreslog en ny lag om

energigemenskaper. I lagförslaget slogs det fast att en energigemenskap ska vara en ekonomisk förening, med ett skyddat namn av vilket det framgår vilken sorts organisation det rör sig om.

Regeringen ansåg emellertid å sin sida att energigemenskaper, så som de beskrivs i elmarknadsdirektivet och det omarbetade förnybartdirektivet, redan finns i Sverige. Regeringen såg inte heller några hinder mot att det bildas nya energigemenskaper och bedömde att det vid den aktuella tidpunkten inte fanns behov av någon ny lagstiftning – inklusive en definition av energigemenskaper – för att genomföra respektive direktivs regler på området.

Regeringsuppdrag om energigemenskaper

Sedan den 1 januari 2022 är det tillåtet att dela el mellan byggnader inom samma fastighet via ett lågspänningsnät utan nätkoncession. Detta har förbättrat förutsättningarna för att bilda energigemenskaper, där flera byggnader kan producera, dela, lagra och använda energi gemensamt. I Sverige är sådana gemenskaper fortfarande ovanliga, men intresset har ökat.

I februari 2024 gav regeringen Energimyndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för energigemenskaper och föreslå eventuella främjande åtgärder. Uppdraget redovisades i september 2024 (ER 2024:20 Energigemenskaper – Förutsättningar och förslag på främjandeinsats). Myndigheten föreslog bl.a. att energigemenskaper skulle definieras i lag och att Energimarknadsinspektionen skulle få i uppdrag att verka för att nyttor från energigemenskaper återspeglas i nättarifferna. Energimyndigheten och Energimarknadsinspektionen föreslogs också få ett gemensamt uppdrag att ta fram stöd i form av godkända typfall för att underlätta energidelning.

Rapport om energidelning

I februari 2024 gav regeringen Energimarknadsinspektionen i uppdrag att bedöma vilka åtgärder som krävs med anledning av nya bestämmelser i EU:s reviderade elmarknadsdirektiv och elmarknadsförordning. Uppdraget omfattade bl.a. att analysera de EU-regler om energidelning som ska införas i nationell rätt senast 2026. I en rapport som presenterades i januari 2025 (Ei R2025:01 Energidelning och andra nyheter till följd av ändringar i EU:s elmarknadslagstiftning) analyserade myndigheten bl.a. förhållandet mellan energidelning och energigemenskaper. Rapporten är en del av underlaget för regeringens förslag om energidelning i den nu aktuella propositionen (se propositionens bil. 6).

Energimyndigheten främjar energigemenskaper

Energimyndigheten arbetar för att främja bildandet av energigemenskaper och satsar därför på att ta fram mer kunskap om vilka nyttor och utmaningar energigemenskaper kan ha, både för enskilda aktörer och för energisystemet i stort. Ett antal projekt har fått stöd för att arbeta med energigemenskaper och energidelning, och dessa involveras dessutom i ett gemensamt utvecklingsarbete.

Energimyndigheten konstaterar att det finns ett växande intresse för att bilda och driva energigemenskaper i Sverige, och myndigheten kommer därför att parallellt med det gemensamma utvecklingsarbetet samla och förmedla kunskap för att möta detta intresse. Detta görs bl.a. genom att en kunskapsbank om energigemenskaper finns tillgänglig via myndighetens webbplats och genom en serie digitala frukostseminarier om energigemenskaper under våren 2026.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat motionsförslag med koppling till energigemenskaper, senast så sent som i slutet av mars 2026 (bet. 2025/26:NU17). Då konstaterade utskottet att när riksdagen behandlade liknande förslag om energigemenskaper våren 2025 (bet. 2024/25:NU12) hänvisade utskottet till att Energimyndigheten har haft i uppdrag av regeringen att se över frågor som rör energigemenskaper och analysera vilka åtgärder som kan behövas för att underlätta etableringen av sådana gemenskaper. Utskottet noterade vidare att Energimyndigheten gör flera insatser för att främja bildandet av energigemenskaper och för att öka kunskapen om vilka möjligheter och utmaningar som finns, både för enskilda aktörer och för energisystemet som helhet. Arbetet omfattar bl.a. utlysningar inom områdena energigemenskaper och energidelning, där olika projekt får stöd och där berörda aktörer involveras i gemensamma utvecklingsinsatser. Utskottet lyfte även fram att vissa lättnader då nyligen hade genomförts i kraven på nätkoncession. Dessa förändringar bedömdes kunna göra det enklare och därmed mer attraktivt att etablera energigemenskaper. Vidare noterade utskottet att Energimarknadsinspektionen hade presenterat ett förslag som rörde energidelning i det allmänna elnätet, vilket också ansågs kunna bidra till att förbättra förutsättningarna för energigemenskaper.

Sammantaget konstaterade utskottet i mars 2026 att det redan pågår ett arbete för att stärka förutsättningarna för att etablera energigemenskaper i Sverige. Mot den bakgrunden såg utskottet inte skäl för riksdagen att göra något ytterligare uttalande till regeringen i denna fråga och de då aktuella motionsyrkandena avstyrktes. Avvikande uppfattningar redovisades i reservationer (V, C och MP).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att riksdagen så sent som i mars 2026 behandlade förslag om energigemenskaper. Vid detta tillfälle konstaterade utskottet att det pågår arbete för att stärka förutsättningarna för att etablera energigemenskaper i Sverige och att det därför saknades skäl för riksdagen att göra något uttalande till regeringen i denna fråga. De då aktuella motionsyrkandena avstyrktes.

Utskottet anser inte att något nytt har tillkommit på temat energigemenskaper som ger utskottet anledning att föreslå riksdagen något annat beslut än då dessa frågor behandlades senast.

Därmed bör riksdagen avslå motionsyrkandet även denna gång.

Reservationer

1. Flexibilitet och obalanser, punkt 2 (V, C, MP)

av Anders Ådahl (C), Birger Lahti (V) och Linus Lakso (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4138 av Rickard Nordin m.fl. (C) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Vi anser att det behövs ny lagstiftning på elområdet som ett svar på marknadens snabba utveckling och för att kunna leverera el som möter morgondagens behov. Samtidigt finns det svagheter i arbetet med att ta tillvara möjligheterna till flexibilitet i elsystemet. Det handlar t.ex. om det försenade införandet av rollen som leverantör av balanstjänster (balancing service provider, BSP). Denna roll behöver vara fullt införd för att det på allvar ska vara möjligt att frigöra potentialen hos tusentals distribuerade flexibilitetsresurser – såsom batterier, elbilsaddare och industriprocesser. Den behövs också för att oberoende aggregatorer ska kunna verka på marknaden och bidra till systembalansen. Vi anser därför att regeringen bör vidta omedelbara åtgärder för att påskynda ett fullständigt införande av rollen som BSP och därtill hörande marknadsmodeller.

En annan sak som har en negativ påverkan, inte minst på befintliga eller potentiella mindre elproducenters vilja att leverera viktig förnybar el, är de höga och mycket lynniga obalanskostnaderna. Sedan en ny marknadslösning infördes har dessa kostnader blivit så extremt volatila och oförutsägbara att producenter emellanåt t.o.m. väljer att avstå från att producera el. Vi anser därför att regeringen bör ge Svenska kraftnät i uppdrag att, i nära samverkan med berörda marknadsaktörer, skyndsamt utreda och införa åtgärder som kan dämpa den extrema volatiliteten och skapa ett mer förutsägbart och stabilt system för balansavräkning.

Vi är också mycket tveksam till den kompensationsmodell för efterfrågeflexibilitet som Svenska kraftnät har föreslagit. Den modellen kännetecknas av komplexitet och oklarheter för marknadsaktörerna, vilket riskerar att skapa nya hinder och att fördröja flexibilitetsutvecklingen ytterligare. Förslaget riskerar att hämma utvecklingen av aggregerings- och flexibilitetstjänster i en situation med snabbt ökande elektrifiering och volatila elpriser och då dessa

tjänster blir allt viktigare. Resultatet blir att de stora samhällsekonomiska vinster som flexibilitet kan skapa går om intet, samtidigt som hushållens och företagens elräkningar blir allt högre.

Vad som behövs är i stället en enkel och transparent modell som inte skapar onödiga trösklar. Förslaget behöver även justeras ytterligare för att det ska vara möjligt att på ett korrekt sätt fastställa omfattning och beräkningsmetod för den ekonomiska ersättning som ska betalas till elleverantörer för att täcka sådana kostnader som uppstår vid aktivering av efterfrågeflexibilitet. Vi anser att Svenska kraftnät bör få ett nytt uppdrag att ta fram ett regelverk i dessa delar som är inspirerat av länder som framgångsrikt integrerar flexibilitet på marknaden, t.ex. Storbritannien och Estland.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

2. Anvisade elavtal, punkt 3 (S, V, MP)

av Fredrik Olovsson (S), Monica Haider (S), Mattias Jonsson (S), Isak From (S), Birger Lahti (V), Daniel Vencu Öhrlund Castro (S) och Linus Lakso (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4129 av Fredrik Olovsson m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi ser positivt på att regeringen föreslår att systemet med s.k. anvisade elavtal ska avskaffas. Detta system gör att elen blir dyrare för de inte sällan utsatta elkunder som inte kan eller vill välja elleverantör, och systemet är dessutom problematiskt ur ett konkurrensperspektiv.

Tyvärr väljer regeringen att byta ut detta system mot ett som ställer krav på att elanvändare aktivt tecknar avtal med en elleverantör för att få leverans av el över huvud taget. Den som inte tecknar ett sådant avtal blir alltså utan el. Detta anser vi inte är en rimlig lösning eftersom den kan få såväl ekonomiska som rent hälsomässiga konsekvenser. Vi förordar i stället en reglering som liknar den i Norge. Den norska modellen innebär bl.a. krav på regelbunden upphandling av anvisat elhandelsföretag där alla elhandelsföretag får konkurrera om dessa kunder. Detta bör medföra att priserna i dessa avtal pressas nedåt, samtidigt som elkunderna är garanterade elleverans. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till ett nytt system för s.k. anvisade elavtal i linje med det som har redovisats här.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

3. **Energigemenskaper, punkt 4 (V, MP)**

av Birger Lahti (V) och Linus Lakso (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:4130 av Linus Lakso m.fl. (MP).

Ställningstagande

I propositionen finns vissa förslag som ska skapa bättre förutsättningar för genomförandet av EU-lagstiftning om energidelning. Det anser vi är positivt. Det går dock att göra betydligt mer för att främja egenmakt och lokal förankring inom elsystemet. Det handlar om att skapa förutsättningar för att kunna bygga upp ett stabilt och robust elsystem underifrån.

Enligt vår uppfattning skulle energigemenskaper kunna fylla en viktig funktion i det sammanhanget. Lärdomar från andra länder visar att när människor görs delaktiga i omställningen, ökar också deras acceptans för den. Energigemenskaper kan också skapa möjligheter till ödrift i vissa delar av det lokala nätet, vilket ökar leveranssäkerheten.

För att främja energigemenskaper ser vi ett behov av att det införs en tydlig definition av vad en energigemenskap är i den svenska lagstiftningen. Det skulle göra det lättare att vidareutveckla regelstöd och andra insatser för att gynna framväxten av energigemenskaper. Vi anser också att det behövs fler ekonomiska incitament till stöd för energigemenskaper. Det behövs t.ex. en skatteöversyn som gör det möjligt att skattefritt dela el virtuellt. De nyttor för elsystemet som energigemenskaper bidrar med bör också återspeglas i lägre nättariffer.

Detta bör riksdagen ställa sig bakom och tillkännage för regeringen.

BILAGA I

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2025/26:240 Nya lagar om elsystemet:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till elmarknadslag.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om införande av elmarknadslagen (2026:000).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om elektriska ledningar.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken.
5. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska käreand att ställa säkerhet för rättegångskostnader.
6. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg.
7. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi.
8. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288).
9. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar.
10. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403).
11. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätsföretag för el.
12. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat.
13. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergi produkter.
14. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732).
15. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet.
16. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el.
17. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden.
18. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:1345) om ändring i ellagen (1997:857).

19. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:1348) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.
20. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2025:1349) om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet.

Följdmotionerna

2025/26:4129 av Fredrik Olovsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till ett nytt system för s.k. anvisade elavtal i enlighet med vad som anförs i motionen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4130 av Linus Lakso m.fl. (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skapa bättre förutsättningar för att etablera och utveckla energigemenskaper, inklusive tydligare ekonomiska incitament, samt att införa en definition av energigemenskaper i svensk lagstiftning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:4138 av Rickard Nordin m.fl. (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vidta omedelbara åtgärder för att påskynda ett fullständigt införande av rollen som leverantör av balanstjänster (balancing service provider, BSP) och tillhörande marknadsmodeller och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att i samverkan med marknadens aktörer skyndsamt utreda och införa åtgärder för att minska den extrema volatiliteten i obalanskostnaderna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att den kompensationsmodell för efterfrågeflexibilitet som införs inte utgör ett hinder för marknadstillträde och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Svenska kraftnät i uppdrag att ta fram en ersättningsmodell för flexibilitet som underlättar inträde, realiserar den potential som finns samt säkerställer att flexibilitetsleverantören enbart blir ersättningskyldig för eventuell obalans i den utlovade flexibiliteten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till elmarknadslag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om transport och leverans av el och om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

2 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Systemansvar,
- 3 kap. Driftsäkerhet,
- 4 kap. Avgränsning och åtskillnad av systemansvarigas verksamhet,
- 5 kap. Redovisning och revision av nätverksamhet,
- 6 kap. Anslutning till elnätet,
- 7 kap. Transport av el,
- 8 kap. Fakturering av elnätskunder och konsumentskydd,
- 9 kap. Intäktsram för nätverksamhet,
- 10 kap. Mätning av transporterad el,
- 11 kap. Balansansvar,
- 12 kap. Leverans av el,
- 13 kap. Aggregeringstjänster,
- 14 kap. Energidelning,
- 15 kap. Avbrottsersättning,
- 16 kap. Avbrytande av distribution av el till konsumenter,
- 17 kap. Kommunal el företag,
- 18 kap. Tillsyn, uppgifter enligt EU-rättsakter och avgifter för myndighetsverksamhet,
- 19 kap. Förseningsavgifter,
- 20 kap. Straff,
- 21 kap. Överklagande och handläggning i domstol.

3 § I lagen (2026:000) om elektriska ledningar finns bestämmelser om tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar (nätkoncession) och

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711, och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955.

om elektriska ledningar som dras fram inom ett område för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller vattentrafikled.

4 § Bestämmelser om elsäkerhet finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

Ord och uttryck i lagen

5 § I denna lag avses med

Acer: den byrå som inrättats genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 713/2009 av den 13 juli 2009 om inrättande av en byrå för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter,

aggregering: en sammanslagning av flera elanvändares förbrukning eller sammanslagning av producerad el för försäljning, anskaffning eller auktionering på elmarknader,

aggregeringstjänst: en tjänst som förutsätter aggregering,

balansansvar: det ekonomiska ansvaret för att det nationella elsystemet tillförs lika mycket el som tas ut i en uttagspunkt eller att lika mycket el tas ut från systemet som det tillförs i en inmatningspunkt,

balansansvarig part: en sådan balansansvarig part som avses i artikel 2.14 i EU:s elmarknadsförordning,

delad el: el som produceras och förbrukas inom energidelning,

distribution: transport av el för någon annans räkning genom ett distributionssystem,

distributionssystem: ett system för transport av el genom ett lokalnät eller ett regionnät,

dynamiska elpriser: priser som återspeglar de priser som vid varje tidpunkt gäller på spotmarknaderna med ett intervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden,

efterfrågefleksibilitet: att en elanvändare ändrar sin förbrukning jämfört med sitt normala eller nuvarande förbrukningsmönster som ett svar på marknadssignaler eller med anledning av att någon har antagit elanvändarens anbud att minska eller öka sin förbrukning mot en bestämd ersättning på en sådan organiserad marknad som avses i artikel 2.4 i kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1348/2014 av den 17 december 2014 om rapportering av uppgifter för att genomföra artikel 8.2 och 8.6 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1227/2011 om integritet och öppenhet på grossistmarknaderna för energi,

elektrisk anläggning: en anläggning för produktion, transport eller användning av el eller en energilagringsanläggning,

elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el,

elmarknadsdirektivet: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711,

energidelning: en elanvändares förbrukning av el från förnybara energikällor

– som produceras av en produktionsanläggning som elanvändaren helt eller delvis äger, leasar eller hyr och som finns utanför den fastighet där elen förbrukas eller som lagras i en energilagringsanläggning som är ansluten till en sådan produktionsanläggning, eller

– där rätten till elen har överlåtits av den som producerar elen, under förutsättning att överlåtaren inte har deltagande i flexibilitets- eller energieffektivitetssystem som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet,

energilagring: en sådan anläggning i elsystemet som används för att i systemet skjuta upp den slutliga användningen av el till en senare tidpunkt än produktionstillfället eller för omvandling av elenergi till en form av energi som kan lagras, lagringen av den energin och den följande återomvandlingen av energin till el eller någon annan energibärare,

EU:s balansförordning: kommissionens förordning (EU) 2017/2195 av den 23 november 2017 om fastställande av riktlinjer för balanshållning avseende el,

EU:s elmarknadsförordning: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el,

fastkraftsavtal: avtal om att under en angiven tid leverera en fastställd mängd el,

icke frekvensrelaterad stödtjänst: en stödtjänst som används av en systemansvarig för spänningsreglering i stationärt tillstånd, snabba inmatningar av reaktiv effekt, tröghet för upprätthållande av stabiliteten i lokalnät, kortslutningsström samt förmåga till dödnätsstart och till ödrift,

inmatningspunkt: den punkt på elnätet där en innehavare av en produktions- eller energilagring anläggning, enligt avtal med en systemansvarig, matar in el från anläggningen,

intäktsram: de samlade intäkter som en systemansvarig högst får uppbära från nätverksamheten under en tillsynsperiod,

konsument: en fysisk person som el distribueras eller levereras till, huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

laddningspunkt: ett gränssnitt där el kan överföras till ett elfordon i taget eller där batteriet på ett elfordon i taget kan bytas ut,

leveransavtal med fast löptid och pris: ett sådant avtal om leverans av el mellan en elleverantör och en elanvändare som garanterar oförändrade avtalsvillkor under avtalets löptid, men som kan innehålla en flexibel del inom ett fast pris, och där ändringar i den resulterande fakturan endast kan vara en följd av faktorer som inte bestäms av elleverantören,

leveranspunkt: en inmatnings- eller uttagspunkt,

leveransskyldig sistahandsleverantör: den elleverantör som har störst marknadsandel inom ett område som omfattas av en intäktsram för intäkter från ett lokalnät, beräknat på mängden levererad el under tolv månader till elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kilowattimmar,

leverantör av balanstjänster: en sådan leverantör som avses i artikel 2.12 i EU:s elmarknadsförordning,

lokalnät: ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning,

nätkoncession: ett tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar enligt lagen (2026:000) om elektriska ledningar,

nätkoncession för linje: en nätkoncession som avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning,

nätkoncession för område: en nätkoncession som avser ett ledningsnät inom ett visst område,

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

offentligt styrt organ: ett sådant organ som avses i 1 kap. 18 § lagen (2016:1145) om offentlig upphandling,

regionnät: en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession för linje eller av en nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning och som inte ingår i ett överföringssystem eller är en sammanlänkning för överföring,

sammanlänkning för överföring: en ledning som har en spänning om 220 kilovolt eller mer och som länkar samman ett överföringssystem med ett motsvarande system i ett annat land,

små företag: företag som sysselsätter färre än 50 personer och vars omsättning eller balansomslutning inte överstiger 10 miljoner euro per år,

stödtjänst: en tjänst som behövs för driften av ett överförings- eller distributionssystem med undantag för hantering av överbelastning,

systemansvarig: den som bedriver nätverksamhet, med undantag för den som innehar endast nätkoncession för linje och vars ledning eller ledningar används för inmatning eller uttag av endast en kund som ingår i samma koncern som nätkoncessionshavaren,

systemansvarig för distributionssystem: en systemansvarig som innehar ett distributionssystem,

systemansvarig för överföringssystem: en systemansvarig som innehar ett överföringssystem eller en sammanlänkning för överföring,

utsatt kund: en fysisk person som varaktigt saknar förmåga att betala för den el som distribueras eller levereras för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

uttagpunkt: den punkt på ett elnät där en elanvändare, enligt avtal med en systemansvarig, tar ut el för förbrukning eller lagring,

överföring: transport av el för någon annans räkning genom ett överföringssystem eller en sammanlänkning för överföring,

överföringssystem: ett system för transport av el genom ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät, som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder.

I 14 kap. 9 § finns en förklaring av vad som avses med *organisatör av energidelning*.

Nätmyndighet

6 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska vara nätmyndighet enligt denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Elanvändare som importerar el

7 § En elanvändare som importerar el ska fullgöra de skyldigheter som en elleverantör har.

Leverans av el inom en byggnad eller ett begränsat område

8 § Regeringen får meddela föreskrifter om att en verksamhet inom en byggnad eller ett begränsat område inte ska omfattas av det som enligt lagen gäller för en elleverantör.

2 kap. Systemansvar

Den systemansvarigas grundläggande skyldigheter

1 § En systemansvarig för överföringssystem ansvarar för att, i nära samarbete med andra systemansvariga, se till att överföringssystemet på lång sikt kan möta en rimlig efterfrågan på överföring av el.

2 § En systemansvarig för distributionssystem ansvarar för att distributionssystemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på distribution av el.

3 § En systemansvarig ansvarar i fråga om sitt överförings- eller distributionssystem för

1. drift, underhåll och utveckling,
2. att systemet är säkert, tillförlitligt och effektivt,
3. utbyggnad vid behov, och
4. eventuella anslutningar till andra system.

Organisation av driften

4 § Driften av ett överförings- eller distributionssystem eller en ledning ska vara organiserad så att följande åtgärder utförs i Sverige:

1. övervakning och styrning av överförings- eller distributionssystemet eller ledningen, och
2. utfärdande av arbetsbegäran och driftorder.

El som en systemansvarig använder i nätverksamheten

5 § En systemansvarig ska anskaffa den el som är avsedd att täcka nätförluster eller som behövs för driften av överförings- eller distributionssystemet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Den systemansvariga får inte med hänvisning endast till kraftslag ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla el som är avsedd att täcka nätförluster eller behövs för driften av systemet.

Samarbete och informationsutbyte

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för

1. systemansvariga att samarbeta i frågor om driftsäkerhet, ett säkert och effektivt utbyte av information och en samordnad planering och utveckling av överförings- och distributionssystemen,
2. systemansvariga att samarbeta med varandra på det sätt som krävs för att den som är ansluten till elnätet ska kunna delta på marknader för el,
3. systemansvariga och andra företag som är verksamma på elmarknaden att samarbeta i frågor som rör möjligheten att delta på marknader för stödtjänster,

4. systemansvariga att utbyta information, och
5. systemansvariga att sända underrättelser med anledning av att en elleverantör påbörjar eller övertar leveranserna av el i en uttagspunkt.

Flexibilitet i distributionssystem

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för en systemansvarig för distributionssystem att
 - a) ta fram specifikationer för de flexibilitetstjänster som den systemansvariga anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster,
 - b) lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande, och
 - c) offentliggöra en förteckning över marknadsprodukterna, och
2. vilka krav som specifikationer och marknadsprodukter ska uppfylla.

Nätutvecklingsplaner

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga för överföringssystem att ta fram en plan för hur nätverksamheten ska utvecklas (nätutvecklingsplan) och lämna in den till nätmyndigheten.

9 § En systemansvarig för distributionssystem ska vartannat år

1. ta fram en nätutvecklingsplan,
2. offentliggöra planen, och
3. lämna in planen till nätmyndigheten.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad en systemansvarig för distributionssystemets nätutvecklingsplan ska innehålla och hur den ska tas fram,
2. offentliggörandet av nätutvecklingsplanen och vilka uppgifter som ska offentliggöras tillsammans med planen, och
3. undantag från kraven i 9 §.

Förbud mot att försvåra efterfrågefleksibilitet

11 § En systemansvarig får inte ställa tekniska krav eller andra villkor som försvårar efterfrågefleksibilitet. Dock får de villkor ställas som behövs för en säker, tillförlitlig och effektiv drift av överförings- eller distributionsystemet.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilka tekniska krav som systemansvariga får ställa i fråga om efterfrågefleksibilitet.

Information för att underlätta efterfrågeflexibilitet

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att göra information tillgänglig om

1. hur stor del av den el som levereras som är förnybar,
2. de växthusgasutsläpp som uppstår vid produktionen av den el som levereras,
3. prognoser för 1 och 2 för kommande leveranser,
4. den förnybara el som produceras och matas in i elnätet av egenanvändare och gemenskaper för förnybar energi, och
5. vilken potential som finns för efterfrågeflexibilitet.

Ersättning vid inmatning av el

14 § Den som har en elproduktionsanläggning har rätt till ersättning av den systemansvariga till vars ledningsnät anläggningen är ansluten.

Ersättningen ska motsvara

1. värdet av den minskning av energiförluster som inmatning av el från anläggningen medför i den systemansvarigas ledningsnät, och
2. värdet av den reduktion av den systemansvarigas avgifter för att ha sitt ledningsnät anslutet till en annan systemansvarigs ledningsnät som blir möjlig genom att anläggningen är ansluten till ledningsnätet.

15 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilken rätt till ersättning för inmatad el som finns enligt 14 §.

En tvist ska inte prövas om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att den systemansvariga har skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

Underlag och information om risken för avbrott i distributionen

16 § En systemansvarig för distributionssystem ska årligen

1. upprätta en risk- och sårbarhetsanalys i fråga om avbrottsfri distribution,
2. upprätta en åtgärdsplan som visar hur risken för avbrott i det egna distributionssystemet ska minskas, och
3. lämna in en redovisning som baseras på analysen och planen till nätmyndigheten.

17 § En systemansvarig för distributionssystem ska informera elanvändarna om

1. risken för avbrott i distributionen,
2. rätten till avbrottsersättning enligt 15 kap., och
3. rätten till skadestånd enligt 16 kap.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. innehållet i samt redovisning och offentliggörande av analyser och åtgärdsplaner enligt 16 §,
2. information till elanvändarna enligt 17 §,

3. en skyldighet att rapportera elavbrott till den myndighet som regeringen bestämmer, och

4. undantag från kraven i 16 och 17 §§ i fråga om ledningar som i huvudsak matar in el från anläggningar för produktion av förnybar el.

19 § Nätmyndigheten ska ge ett bindande besked om huruvida en ledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 18 § 4, om innehavaren av ledningen eller den som avser att bygga den begär det.

Ett bindande besked får förenas med villkor. Villkoren ska framgå av beskedet.

Skyldigheter enligt EU-förordningar

20 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får, i den utsträckning som det är tillåtet enligt en EU-förordning som har antagits med stöd av EU:s elmarknadsförordning, meddela föreskrifter om vilken systemansvarig för överföringssystem som ska fullgöra en skyldighet enligt EU-förordningen.

3 kap. Driftsäkerhet

Ansvar för driftsäkerheten hos det nationella elsystemet

1 § Den som innehar ett överföringssystem ska ta ansvar för driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

Särskilda åtgärder för att öka eller minska inmatningen eller uttaget av el

2 § På begäran av den som innehar överföringssystemet ska

1. leverantörer av balanstjänster öka eller minska inmatningen eller uttaget av el, och
2. elproducenter öka eller minska inmatningen av el.

3 § En begäran enligt 2 § får lämnas endast i den utsträckning som

1. åtgärden behövs med hänsyn till driftsäkerheten hos det nationella elsystemet, och
2. leverantören av balanstjänster eller elproducenten inte annars är skyldig att vidta åtgärden.

4 § Den som till följd av en begäran enligt 2 § ska öka eller minska inmatningen av el har rätt att av den som begärt åtgärden få marknadsmissig ersättning för ökningen eller minskningen.

5 § Systemansvariga för distributionssystem ska på begäran av den som innehar överföringssystemet begränsa eller avbryta distributionen av el till elanvändare.

6 § Den som innehar överföringssystemet får lämna en begäran enligt 5 § i den utsträckning som det behövs, om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet inte kan säkerställas med åtgärder enligt 2 §.

I den utsträckning driftsäkerheten medger det ska begränsningen eller avbrytandet genomföras så att samhällsviktiga elanvändare prioriteras.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de åtgärder som får vidtas enligt 5 §.

Skyldighet att lämna uppgifter av betydelse för driftsäkerheten

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för balansansvariga parter, leverantörer av balanstjänster och innehavare av elektriska anläggningar att till en systemansvarig för överföringssystem lämna de uppgifter om produktion, transport eller förbrukning av el som behövs för att den systemansvariga ska kunna säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

Stödtjänster

9 § En systemansvarig ska anskaffa icke frekvensrelaterade stödtjänster på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

Första stycket ska inte tillämpas om

1. lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna gäller för anskaffningen,

2. anskaffningen gäller en nätkomponent som är integrerad i överförings- eller distributionssystemet och används uteslutande för att säkerställa en säker och tillförlitlig drift av systemet, dock inte för balansering eller hantering av överbelastning, eller

3. nätmyndigheten har beviljat dispens i det enskilda fallet.

10 § Nätmyndigheten får bevilja dispens enligt 9 § andra stycket 3 endast om det är ekonomiskt ineffektivt att anskaffa stödtjänsten på ett öppet, icke-diskriminerande eller marknadsorienterat sätt.

11 § En systemansvarig som anskaffar stödtjänster ska i förhållande till elproducenter behandla aktörer som tillhandahåller efterfrågeflexibilitet genom aggregering på ett icke-diskriminerande sätt på grundval av aktörernas tekniska kapacitet.

12 § En systemansvarig får inte ingå avtal om stödtjänster förrän nätmyndigheten har godkänt de metoder som har använts för att utforma avtalen.

Detta gäller inte avtal om balansansvar enligt 11 kap. 5 §.

13 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som avses i 12 § första stycket, om metoderna kan antas leda till att stödtjänster

1. utförs så effektivt som möjligt,

2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och

3. tillhandahålls på ett objektiva och icke-diskriminerande sätt.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

14 § En systemansvarig ska offentliggöra de villkor som den systemansvariga tillämpar i avtalen enligt 12 § första stycket och så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om villkoren.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. hur en systemansvarig för distributionssystem ska ta fram och utforma riktlinjer för att anskaffa stödtjänster,

2. en skyldighet för en systemansvarig för överföringssystem att ta fram specifikationer för de icke frekvensrelaterade stödtjänster som den systemansvariga anskaffar och standardiserade marknadsprodukter för sådana tjänster och lämna specifikationerna och marknadsprodukterna till nätmyndigheten för godkännande,

3. vilka krav som ska vara uppfyllda för att nätmyndigheten ska godkänna sådana specifikationer och marknadsprodukter som avses i 2, och

4. vilka tekniska villkor i övrigt som en systemansvarig får ställa i fråga om stödtjänster.

Generellt tillämpliga krav för anslutning av anläggningar

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana generellt tillämpliga krav för anslutning av anläggningar till elnätet som avses i

1. artikel 7.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/631 av den 14 april 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av generatorer,

2. artikel 6.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1388 av den 17 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter för anslutning av förbrukare, och

3. artikel 5.1 i kommissionens förordning (EU) 2016/1447 av den 26 augusti 2016 om fastställande av nätföreskrifter med krav för nätanslutning av system för högspänd likström och likströmsanslutna kraftparksmoduler.

Krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet

17 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om kontroll, provning, besiktning eller andra krav för att säkerställa driftsäkerheten hos det nationella elsystemet när det gäller

1. elektriska anläggningar,

2. anordningar avsedda att anslutas till en elektrisk anläggning,

3. elektrisk materiel, och

4. elektriska installationer.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådant datautbyte som avses i artikel 40.5 i kommissionens förordning (EU) 2017/1485 av den 2 augusti 2017 om fastställande av riktlinjer för driften av elöverföringssystem.

4 kap. Avgränsning och åtskillnad av systemansvarigas verksamhet

Annan verksamhet än nätverksamhet

1 § En systemansvarig får inte bedriva någon annan verksamhet än nätverksamhet.

Den systemansvariga får dock

1. förvalta eller driva andra nät än elnät,
2. producera el, om produktionen sker tillfälligt för att ersätta utebliven el vid elavbrott, och
3. reparera och underhålla någon annans nät.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad som ska anses ingå i nätverksamheten enligt 1 § första stycket.

3 § Nätmyndigheten får bevilja dispens från förbudet i 1 § första stycket i det enskilda fallet, om en systemansvarig behöver bedriva annan verksamhet än nätverksamhet för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag eller andra föreskrifter som genomför elmarknadsdirektivet eller enligt EU:s elmarknadsförordning.

Laddinfrastruktur för elfordon

4 § En systemansvarig för distributionssystem får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en laddningspunkt. Detta gäller inte laddningspunkter som den systemansvariga innehar uteslutande för eget bruk.

5 § Regeringen får meddela föreskrifter om att nätmyndigheten får bevilja dispens i enskilda fall från förbudet i 4 §.

Energilagring

6 § En systemansvarig får inte äga, utveckla, förvalta eller driva en energilagringsanläggning.

7 § Regeringen får meddela föreskrifter om att nätmyndigheten får bevilja dispens i enskilda fall från förbudet i 6 §.

Åtskillnad av distribution

8 § En systemansvarig för distributionssystem som ingår i en koncern vars samlade elnät har minst 100 000 elanvändare

1. ska ha en organisation och ett beslutsfattande som är åtskilda från företaget som producerar eller handlar med el, och
2. får inte ha en styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare som samtidigt är styrelseledamot, verkställande direktör eller firmatecknare i ett företag som producerar eller handlar med el.

Med elanvändare avses i första stycket den som enligt avtal med den systemansvariga för distributionssystem tar ut el från elnätet i en eller flera uttagspunkter.

9 § En sådan systemansvarig för distributionssystem som avses i 8 § får inte ge anställda i ledande ställning hos den systemansvariga löner eller andra förmåner som grundar sig på resultatet i de delar av koncernen som producerar eller handlar med el.

10 § En sådan systemansvarig för distributionssystem som avses i 8 § och dess moderföretag ska se till att den systemansvariga har den faktiska beslutanderätten när det gäller de tillgångar som den systemansvariga behöver för att trygga drift, underhåll och utbyggnad av nätet och att den beslutanderätten är självständig i förhållande till övriga delar av koncernen.

Trots första stycket får den som äger den systemansvariga för distributionssystem ha sådan insyn och utöva sådan styrning som krävs för att säkerställa en rimlig avkastning på de investeringar som har gjorts i den systemansvariga. Ett moderföretag får dock ge instruktioner för den löpande förvaltningen eller för särskilda beslut om byggande eller modernisering av ledningsnät endast om instruktionerna avser beslut som går utöver de ekonomiska ramar som har fastställts av bolagsstämman eller motsvarande organ i ett dotterföretag.

11 § En systemansvarig för distributionssystem som ingår i samma koncern som ett företag som producerar eller handlar med el ska ha en övervakningsplan och se till att planen följs.

12 § En systemansvarig för distributionssystem ska i en övervakningsplan enligt 11 §

1. ange vilka åtgärder som den systemansvariga ska vidta för att förhindra diskriminerande beteende gentemot andra aktörer på elmarknaden, och
2. särskilt ange de särskilda skyldigheter som den systemansvarigas anställda har för att förhindra sådan diskriminering som avses i 1.

13 § En systemansvarig för distributionssystem som ska ha en övervakningsplan enligt 11 § ska

1. utse en övervakningsansvarig som
 - a) självständigt bevakar att planen finns och följs,
 - b) har de befogenheter och den tillgång till information som krävs för att utföra uppdraget, och
 - c) årligen upprättar en rapport över de åtgärder som har vidtagits enligt planen och lämnar in rapporten till nätmyndigheten, och
2. offentliggöra den rapport som avses i 1 c.

14 § Om en systemansvarig för distributionssystem och ett företag som producerar eller handlar med el ingår i samma koncern, ska företagen när de vänder sig till enskilda elanvändare eller allmänheten ange sin identitet på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilken verksamhet som vart och ett av företagen bedriver.

15 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 11–13 §§ i fråga om systemansvariga för distributionssystem vilkas ledningar i huvudsak matar

in el från anläggningar för produktion av förnybar el. Undantag får dock inte göras för en sådan systemansvarig som avses i 8 §.

16 § Nätmyndigheten ska, på ansökan av ett företag som bedriver eller avser att bedriva distribution, ge ett bindande besked i frågan om huruvida företaget omfattas av undantag från kraven i 11–13 §§.

Beskedet får förenas med villkor. Villkoren ska framgå av beskedet.

Åtskillnad av överföring

17 § En systemansvarig för överföringssystem ska vara oberoende av företag som producerar eller handlar med el eller naturgas.

18 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas får inte utöva kontroll över en systemansvarig för överföringssystem eller använda någon rättighet gentemot den systemansvariga.

Den som ensam eller tillsammans med någon annan utövar kontroll över en systemansvarig för överföringssystem får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller naturgas eller använda någon rättighet gentemot företaget.

19 § Den som ensam eller tillsammans med någon annan får utse ledamöter till styrelsen eller motsvarande organ hos en systemansvarig för överföringssystem får inte utöva kontroll över ett företag som producerar eller handlar med el eller använda någon rättighet gentemot företaget.

20 § Förbuden i 18 och 19 §§ gäller inte kontroll eller en rättighet som utövas av staten genom regeringen.

21 § Det som anges i 18 § om företag som producerar eller handlar med el gäller inte en elanvändare som själv producerar eller levererar el eller ensam eller tillsammans med någon annan kontrollerar ett företag som bedriver sådan verksamhet, om

1. elanvändaren är nettoförbrukare, och

2. värdet av den el som elanvändaren säljer till någon annan är obetydligt i förhållande till elanvändarens näringsverksamhet i övrigt.

En elanvändare ska anses vara nettoförbrukare enligt första stycket om den genomsnittliga elförbrukningen är större än elproduktionen per år räknat. Vid beräkningen ska i produktionen ingå den el som elanvändaren själv producerar och elanvändarens andel i den el som produceras av ett företag som elanvändaren kontrollerar ensam eller tillsammans med någon annan.

22 § Trots 17–19 §§ får en systemansvarig för överföringssystem bedriva sådan elproduktion som avses i 1 § andra stycket 2 och ingå i samma koncern som ett företag vars elproduktion uteslutande är knuten till driften av överföringssystemet.

23 § En styrelseledamot, verkställande direktör, firmatecknare eller annan person med liknande ställning hos en systemansvarig för över-

föringssystem får samtidigt ha en motsvarande ställning i ett företag som producerar eller handlar med el endast om det sistnämnda företagens elproduktion uteslutande är knuten till driften av överföringssystemet.

24 § Om en systemansvarig för överföringssystem ingår i en koncern där ett annat företag producerar eller handlar med el, får åtgärder som vidtas av företag i koncernen för att säkerställa att kraven i 17–19 och 23 §§ är uppfyllda inte innebära att personal eller kommersiellt känsliga uppgifter överförs från den systemansvariga till ett företag som producerar eller handlar med el.

25 § Kraven i 17–19 och 23 §§ ska inte tillämpas i fråga om en sådan systemansvarig för överföringssystem som

1. i Sverige endast har en sammanlänkning för överföring mellan Sverige och en stat som har genomfört elmarknadsdirektivet i fråga om åtskillnad av systemansvariga för överföringssystem, och

2. är godkänd som och utnämnd till systemansvarig för överföringssystem i den andra staten.

Certifiering av systemansvariga för överföringssystem

26 § I lagen (2011:710) om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el finns bestämmelser om certifiering av systemansvariga för överföringssystem.

5 kap. Redovisning och revision av nätverksamhet

Redovisning av nätverksamhet

1 § En systemansvarig ska i en särskild handling ekonomiskt redovisa nätverksamheten skilt från annan verksamhet. Överföring och distribution ska redovisas var för sig.

2 § Redovisning enligt 1 § av nätverksamhet som grundas på nätkoncession för område ska avse varje område för sig.

3 § Trots 2 § ska nätmyndigheten besluta att en systemansvarig för distributionssystemens samtliga områden utan en lägsta tillåtna spänning ska redovisas samlat, om inte områdena sammantagna utgör en olämplig enhet för nätverksamhet.

Nätmyndigheten ska, om det behövs, besluta i frågan om samlad redovisning när det finns ett sådant beslut enligt lagen (2026:000) om elektriska ledningar som har fått laga kraft och som innebär att

1. en nätkoncession har beviljats,
2. gränserna för en nätkoncession för område har ändrats,
3. ett tillstånd till överlåtelse av en nätkoncession har beviljats, eller
4. en nätkoncession har återkallats.

Nätmyndigheten får besluta om samlad redovisning även i andra fall, om det är motiverat med hänsyn till ändrade förhållanden.

4 § I ett beslut om samlad redovisning eller om ändring av ett sådant beslut ska nätmyndigheten ange när den samlade redovisningen ska påbörjas eller upphöra.

5 § En nätkoncession för linje ska redovisas skilt från en nätkoncession för område utan en lägsta tillåtna spänning vid redovisning enligt 1 §.

En nätkoncession för linje ska dock redovisas inom ramen för en nätkoncession för område, om

1. nätkoncessionen för linje avser en ledning som organisatoriskt, tekniskt och funktionellt ingår i ett lokalnät, och
2. ledningen helt eller delvis är belägen inom koncessionsområdet.

6 § En ledning som ingår i ett lokalnät ska redovisas som regionnät vid redovisning enligt 1 §, om ledningen och regionnätet sammantagna utgör en organisatoriskt och tekniskt sammanhållen enhet.

7 § En nätkoncession för område med en lägsta tillåtna spänning ska redovisas tillsammans med den systemansvarigas nätkoncessioner för linje vid redovisning enligt 1 §.

8 § En ledning som byggs och används av en systemansvarig med stöd av ett medgivande enligt 2 kap. 8 § lagen (2026:000) om elektriska ledningar, ska beroende på sin funktion redovisas som lokalnät eller regionnät hos den systemansvariga som har fått medgivandet vid redovisning enligt 1 §.

Den systemansvariga ska inom sex månader från medgivandet meddela nätmyndigheten hur ledningen ska redovisas.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. ytterligare föreskrifter om redovisning av nätverksamhet, och
2. föreskrifter om en skyldighet att lämna in redovisningshandlingar till nätmyndigheten.

Revision av nätverksamhet

10 § Den som är revisor hos en systemansvarig ska

1. göra en särskild granskning av den redovisning som avses i 1 §, och
2. årligen i ett särskilt intyg avge ett utlåtande i frågan om huruvida redovisningen har gjorts enligt gällande bestämmelser.

11 § Den systemansvariga ska lämna in det intyg som avses i 10 § 2 till nätmyndigheten.

12 § Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om revision av nätverksamhet.

6 kap. Anslutning till elnätet

Skyldighet att ansluta en anläggning till elnätet

1 § Den som har en nätkoncession ska på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäligen villkor ansluta en elektrisk anläggning till ledningen eller ledningsnätet, om innehavaren av den elektriska anläggningen begär att den ska anslutas.

I fråga om lokalnät gäller anslutningsskyldigheten endast anläggningar inom koncessionsområdet.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifter för anslutning till en ledning eller ett ledningsnät ska utformas.

3 § Avsteg från skyldigheten enligt 1 § får göras, om det

1. saknas ledig kapacitet och inte finns förutsättningar att åtgärda kapacitetsbristen på ett sätt som är samhällsekonomiskt motiverat utan att förstärka ledningen eller ledningsnätet, eller

2. finns andra särskilda skäl.

Trots första stycket får en systemansvarig för distributionssystem, i fråga om en anläggning för produktion av förnybar el vars inmatning kan ske med en effekt om högst 43,5 kilowatt, göra avsteg från anslutningsskyldigheten endast om

1. den systemansvariga meddelar den som begär anslutning om avsteget, och

2. meddelandet lämnas inom en månad från det att den systemansvariga har tagit emot begäran.

4 § Om någon vill ansluta en elektrisk anläggning till ett regionnät eller en ledning som används för överföring i stället för till lokalnätet, får innehavaren av regionnätet eller överföringsledningen ansluta anläggningen endast om

1. innehavaren av lokalnätet har medgett det, eller

2. nätmyndigheten har beviljat tillstånd till anslutningen efter ansökan av innehavaren av regionnätet eller överföringsledningen.

5 § Nätmyndigheten får bevilja ett sådant tillstånd som avses i 4 § 2 endast om det finns särskilda skäl.

Flexibel nätanslutning

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. krav på installation av effektregeringssystem och andra tekniska krav som ska vara uppfyllda för att en anläggning ska få anslutas till elnätet enligt ett avtal som innefattar villkor för att begränsa och kontrollera inmatning eller uttag av el, och

2. certifiering av effektregeringssystem.

Begäran om anslutning

7 § En systemansvarig för distributionssystem ska göra det möjligt för innehavare av elektriska anläggningar att lämna en begäran om anslutning i elektronisk form.

Anslutning inom skälig tid

8 § En systemansvarig som ska ansluta en anläggning enligt 1 § ska genomföra anslutningen inom skälig tid från det att den systemansvariga har tagit emot en begäran om anslutning. Tiden får vara längre än två år endast om det är nödvändigt med hänsyn till anslutningens omfattning och tekniska utformning eller det finns andra särskilda skäl.

Standardiserade rutiner för anslutning

9 § En systemansvarig ska ha standardiserade rutiner för anslutning av elektriska anläggningar. Sådana rutiner ska, så långt det är möjligt och ändamålsenligt, säkerställa en snabb och enkel anslutning.

En systemansvarig ska offentliggöra sina rutiner.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innehållet i de standardiserade rutiner som avses i 9 §.

Uppgifter om villkor för anslutning

11 § En systemansvarig ska så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om de allmänna villkor som företaget tillämpar för anslutning.

I samband med en begäran om en ny anslutning ska uppgifter om avgiften och övriga villkor för anslutningen lämnas inom skälig tid.

Tidsplaner för anslutning

12 § En systemansvarig som har tagit emot en begäran om anslutning av en elektrisk anläggning, ska ta fram en tidsplan för sin handläggning av ärendet och lämna planen till den som vill ansluta anläggningen.

När uppgifter enligt 11 § andra stycket lämnas i fråga om anslutning av en elektrisk anläggning, ska den systemansvariga även ange en tidsplan för anslutningen.

13 § En systemansvarig för distributionssystem ska ge den som har begärt anslutning av en anläggning tydlig och transparent information om hur begäran behandlas och hur handläggningen går. Informationen ska lämnas inom tre månader från det att begäran har tagits emot och därefter minst en gång i kvartalet fram till dess att den systemansvariga slutligt tar ställning till begäran.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kraven i 13 §.

Information om åtgärder som krävs för att förstärka elnätet

15 § En systemansvarig som har vägrat ansluta en anläggning till en ledning eller ett ledningsnät med hänvisning till att ledningen eller nätet saknar kapacitet ska mot skäligen ersättning ge den som begär det information om vilka åtgärder som krävs för att anslutningen ska kunna genomföras.

Om anläggningen är en laddningspunkt, ska den systemansvariga utan särskild begäran lämna informationen tillsammans med meddelandet om att anslutning vägras. Den systemansvariga ska lämna informationen utan ersättning.

Information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att systemansvariga för distributionssystem ska vara skyldiga att offentliggöra information om tillgänglig kapacitet för nya anslutningar.

Tvister om anslutning till elnätet

17 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka skyldigheter en nätkoncessionshavare har enligt 1 § eller en systemansvarig har enligt 8 eller 15 §.

En tvist ska inte prövas, om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren eller den systemansvariga har skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

18 § Nätmyndigheten ska fatta sitt slutliga beslut i ett ärende enligt 17 § inom två månader från det att ansökan om prövning har kommit in till myndigheten. Om myndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Nätmyndighetens beslut gäller omedelbart.

Förhandsprövning i fråga om villkor

19 § En systemansvarig får inte ingå avtal i frågor om anslutning till elnätet förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för anslutning.

20 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 19 §, om de kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om nätmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Återkoppling och höjning av avtalad effekt

21 § Det som anges i detta kapitel om anslutning av en elektrisk anläggning till en ledning eller ett ledningsnät gäller också återkoppling av en befintlig anläggning och höjning av avtalad effekt i en anslutningspunkt.

7 kap. Transport av el

Skyldighet att transportera el

1 § En nätkoncessionshavare är skyldig att transportera el för någon annans räkning på objektiva, icke-diskriminerande och i övrigt skäliga villkor.

Rätt att använda elnätet inom Sverige

2 § En systemansvarig ska utforma sina villkor för transport av el så att en betald anslutningsavgift ger rätt att använda elnätet inom Sverige, med undantag för utlandsförbindelser med en spänning som understiger 220 kilovolt.

God kvalitet på transporten av el

3 § En systemansvarigs transport av el för någon annans räkning ska ha god kvalitet.

Den systemansvariga ska avhjälpa brister i transporten i den utsträckning kostnaderna för att avhjälpa bristerna är rimliga i förhållande till de olägenheter för elanvändarna som är förknippade med bristerna.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om innebörden av att transporten av el har god kvalitet.

Funktionskrav vid transport av el

5 § En systemansvarig ska se till att avbrott i transporten av el till en elanvändare aldrig överstiger tjugofyra timmar eller den kortare tid som krävs för att transporten av el ska ha god kvalitet.

Detta gäller inte om den systemansvariga visar att avbrottet beror på ett hinder utanför den systemansvarigas kontroll som den inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följderna inte heller skäligen kunde ha undvikits eller övervunnits.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 5 §.

7 § Nätmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja dispens från kravet i 5 § i en del av ett koncessionsområde, om

1. kravet är oskäligt betungande med hänsyn till den systemansvarigas ekonomiska situation, eller

2. det finns synnerliga skäl.

Dispens får ges i sammanlagt högst tre år.

Uppgifter om villkor för transport

8 § En systemansvarig ska

1. så snart som möjligt ge den som begär det skriftlig information om avgifter och övriga villkor för transport av el, och
2. offentliggöra sådana uppgifter.

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att lämna uppgifter till nätmyndigheten om avgifter och övriga villkor för transport av el.

10 § En systemansvarig ska informera elanvändarna om

1. hur avgifterna för transport av el är utformade, och
2. vilka möjligheter elanvändarna har att påverka sina kostnader för transport av el genom att välja andra avtalsvillkor eller ändra förbrukningsmönster.

Avgifter för transport av el

11 § En systemansvarig ska utforma sina avgifter för transport av el på ett sätt som är förenligt med ett effektivt utnyttjande av elnätet och en effektiv elproduktion och elanvändning.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur avgifterna för transport av el ska utformas.

Förhandsprövning i fråga om villkor

13 § En systemansvarig får inte ingå avtal i frågor om transport av el förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har prövats av nätmyndigheten. Prövningen ska dock inte omfatta metoder för att utforma avgifter för transport.

14 § Nätmyndigheten ska godkänna de metoder som ska prövas enligt 13 §, om de kan antas leda till att villkoren i avtalen blir objektiva och icke-diskriminerande.

Om nätmyndigheten inte godkänner en metod, ska myndigheten ange i beslutet hur villkoren i stället ska utformas.

Beslut enligt denna paragraf gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

8 kap. Fakturering av elnätskunder och konsumentskydd

Fakturering och information som systemansvariga ska lämna till elanvändare

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om systemansvarigas fakturering av elanvändare och om en skyldighet för systemansvariga att lämna information till elanvändaren i samband med fakturering.

2 § En systemansvarig får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och den information som avses i 1 §.

3 § Om en systemansvarig tillämpar ett system med förskottsbetalning, ska villkoren vara skäliga.

Hantering av klagomål från konsumenter

4 § En systemansvarig ska ha fastställda rutiner för hanteringen av klagomål från kunder som är konsumenter.

Information om avtalsvillkor och andra uppgifter

5 § En systemansvarig ska se till att ett avtal mellan den systemansvariga och en konsument innehåller uppgifter om

1. den systemansvarigas namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. när avtalet träffas och dess giltighetstid,
3. den systemansvarigas åtagande gentemot konsumenten,
4. villkoren för fakturering och betalning,
5. villkoren för uppsägning av avtalet,
6. villkoren för ersättning om den systemansvariga inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
7. var konsumenten kan hitta information om den systemansvarigas priser och övriga villkor, och
8. hur konsumentrelaterad information tillhandahålls.

6 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vilken konsumentrelaterad information som en systemansvarig ska tillhandahålla och hur informationen ska tillhandahållas.

9 kap. Intäktsram för nätverksamhet

Intäktsramens omfattning

1 § En systemansvarigs nätverksamhet ska för en tillsynsperiod ha en intäktsram som beslutas av nätmyndigheten.

Tillsynsperioden ska vara fyra kalenderår, om det inte finns särskilda skäl för en annan tidsperiod.

2 § En intäktsram för intäkter från ett lokalnät ska bestämmas för varje koncessionsområde för sig.

Om nätmyndigheten enligt 5 kap. 2 § har beslutat att flera nätkoncessioner för område ska redovisas samlat, ska dock de områdena anses vara ett koncessionsområde när intäktsramen bestäms.

3 § Om en nätkoncession för linje innefattas i redovisningen av en nätkoncession för område enligt 5 kap. 5 § andra stycket, ska koncessionerna anses vara en nätkoncession för område när intäktsramen bestäms.

4 § En intäktsram ska bestämmas för intäkter från en systemansvarigs regionnät i Sverige.

5 § En intäktsram ska bestämmas för en systemansvarigs intäkter från ledningar som används för överföring.

6 § Om en systemansvarig för överföringssystem deltar i ett europeiskt samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, ska även den verksamheten anses ingå i den systemansvarigas nätverksamhet när intäktsramen bestäms.

Uppgiftsskyldighet vid bestämmande av en intäktsram

7 § En systemansvarig ska lämna de uppgifter till nätmyndigheten som myndigheten behöver för att bestämma intäktsramen.

Intäktsramens storlek

8 § Intäktsramen ska inte vara större än vad den systemansvariga behöver för nätverksamheten.

9 § När intäktsramen bestäms ska hänsyn tas till i vilken utsträckning

1. nätverksamheten bedrivs på ett sätt som är förenligt med eller bidrar till ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
2. flexibilitetstjänster används och förbättrar effektiviteten i nätverksamheten.

Bedömningen får medföra en ökning eller minskning av intäktsramen.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vad som avses med att intäktsramen inte ska vara större än vad den systemansvariga behöver för nätverksamheten,
2. hur kostnaderna för verksamheten ska beräknas när intäktsramen bestäms,
3. vad som avses med ett effektivt utnyttjande av elnätet, och
4. vilka krav som ska vara uppfyllda för att flexibilitetstjänster ska anses förbättra effektiviteten i nätverksamheten.

11 § Om en systemansvarig inte lämnar uppgifter enligt 7 §, ska nätmyndigheten bestämma en intäktsram som är skäligen med hänsyn till uppgifterna i ärendet.

Beslutet om intäktsram

12 § Nätmyndigheten ska besluta om intäktsram senast två månader innan tillsynsperioden börjar.

13 § Det ska framgå av beslutet vilka uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen.

Omprövning av intäktsramen under tillsynsperioden

14 § Nätmyndigheten får under tillsynsperioden ändra intäktsramen, om den systemansvariga har ansökt om det och

1. det finns omständigheter som bedöms medföra en väsentlig ökning av ramen vid en omprövning efter tillsynsperioden, eller
 2. det finns särskilda skäl.
- En ansökan om omprövning under tillsynsperioden ska handläggas skyndsamt.

15 § Nätmyndigheten ska ompröva ett beslut om intäktsram under tillsynsperioden och ändra ramen, om

1. den systemansvariga har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek,
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek, eller
3. det finns särskilda skäl.

Vid en omprövning enligt första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning av intäktsramen efter tillsynsperioden

16 § Nätmyndigheten ska ompröva intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen ska vara större eller mindre med hänsyn till förhållanden som blivit kända efter det att den bestämdes.

Ett beslut i frågan om ändring av intäktsramen ska fattas senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om det finns särskilda hinder får beslutet fattas även efter denna tidpunkt. Den systemansvariga ska då inom de tio månaderna informeras om att beslutet kommer att fattas vid en senare tidpunkt. Har den systemansvariga inte informerats får beslutet inte innebära någon nackdel för den systemansvariga.

17 § Vid en omprövning enligt 16 § ska nätmyndigheten

1. utgå från de uppgifter och metoder som har använts för att bestämma intäktsramen och som framgår av det beslut om intäktsram som gäller för den systemansvariga,
2. kontrollera om de antaganden som har legat till grund för att bestämma ramen överensstämmer med det faktiska utfallet för tillsynsperioden, och
3. ändra ramen i den utsträckning det är motiverat av att det faktiska utfallet för tillsynsperioden avviker från de antaganden som legat till grund för att bestämma ramen.

18 § Utöver det som anges i 17 § 3 ska intäktsramen ändras om

1. den systemansvariga har lämnat oriktiga eller bristfälliga uppgifter och detta har inverkat på ramens storlek, eller
2. ramen av någon annan anledning har bestämts på ett uppenbart felaktigt eller ofullständigt underlag och detta har inverkat på ramens storlek.

I fall som avses i första stycket 1 får intäktsramen ökas endast om det finns särskilda skäl.

Omprövning till följd av att en intäktsram har ändrats för en annan systemansvarig

19 § När en allmän förvaltningsdomstol har ändrat en intäktsram för en systemansvarig ska nätmyndigheten ompröva det beslut om intäktsram som gäller för en annan systemansvarig, om den senare systemansvariga

1. ansöker om omprövning inom tre månader efter det att domstolens avgörande har fått laga kraft, och

2. anför att de förhållanden som domstolen lagt till grund för ändring i det tidigare avgörandet även finns i fråga om sökandens intäktsram.

Omprövning till följd av att intäktsramen har ändrats i fråga om en tidigare tillsynsperiod

20 § Om nätmyndigheten eller en allmän förvaltningsdomstol har ändrat intäktsramen i fråga om en tillsynsperiod som har löpt ut och det avgörandet har fått laga kraft, ska nätmyndigheten ompröva ett beslut om intäktsram för en senare tillsynsperiod och göra de ändringar som den ändrade ramen motiverar.

Avvikelser från intäktsramen

21 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har varit större än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett belopp som motsvarar överskottet.

22 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under tillsynsperioden har överstigit intäktsramen med mer än fem procent, ska nätmyndigheten besluta att ramen för den närmast följande tillsynsperioden ska minskas med ett överdebiteringstillägg.

Beräkningen av överdebiteringstillägget ska grundas på den del av de samlade intäkterna från nätverksamheten som överstiger intäktsramen.

Överdebiteringstillägget ska beräknas efter en räntesats som motsvarar den genomsnittliga referensränta enligt 9 § räntelagen (1975:635) som under tillsynsperioden fastställts av Riksbanken med ett tillägg av 15 procentenheter.

23 § Om de samlade intäkterna från nätverksamheten under en tillsynsperiod har varit mindre än intäktsramen, ska nätmyndigheten besluta att den systemansvariga under den närmast följande tillsynsperioden från nätverksamheten får uppbära ett belopp som motsvarar underskottet.

Det belopp som nätmyndigheten beslutar ska inte anses vara intäkter från nätverksamheten vid avstämning mot intäktsramen för den närmast följande tillsynsperioden. Detta gäller dock endast i den utsträckning intäkterna från nätverksamheten annars skulle överstiga intäktsramen.

Beräkning av intäkter

24 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur den systemansvarigas intäkter under en tillsynsperiod ska beräknas vid avstämning mot intäktsramen.

Besluts giltighet

25 § Ett beslut av nätmyndigheten enligt 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21 eller 22 § gäller omedelbart.

Intäktsram vid överlåtelse av nätkoncession

26 § Om en systemansvarig överlåter en nätkoncession, ska den intäktsram som gäller för koncessionen gälla för förvärvaren. Den systemansvariga som har tagit över koncessionen ska vid tillämpningen av detta kapitel träda i överlåtarens ställe.

Om intäktsramen är en gemensam ram för den överlåtna koncessionen och en annan nätkoncession, ska överlåtaren och den systemansvariga som har tagit över koncessionen fördela ramen proportionerligt i förhållande till värdet av den anläggning som har överlåtits och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiterings-tillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

27 § En fördelning enligt 26 § andra stycket ska godkännas före överlå-telsen. Nätmyndigheten prövar frågan om godkännande. Regeringen ska dock pröva frågan, om ärendet avser en utlandsförbindelse.

Ett förslag till fördelning ska lämnas in till nätmyndigheten tillsammans med de uppgifter som krävs för att pröva förslaget.

28 § Ett ärende om godkännande av en fördelning enligt 27 § ska hand-läggas skyndsamt.

Ändring av koncessionsgränser

29 § Om nätmyndigheten ändrar gränserna för en nätkoncession för område enligt 5 kap. 12 § lagen (2026:000) om elektriska ledningar, ska myndigheten besluta om en fördelning av berörda intäktsramar som är proportionerlig i förhållande till värdet av den anläggning som är hänförlig till gränsändringen och på samma sätt fördela intäkter som överstiger eller understiger intäktsramen och överdebiteringstillägg. Fördelningen får dock göras på ett annat sätt, om det finns särskilda skäl.

Uppgiftsskyldighet vid omprövning eller omfördelning av en intäktsram

30 § En systemansvarig ska till nätmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för en prövning enligt 15, 16, 20 och 29 §§.

10 kap. Mätning av transporterad el

Skyldighet att mäta transporterad el

1 § En systemansvarig ska mäta och registrera mängden transporterad el.

2 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får med-dela föreskrifter om

1. mätning och registrering enligt 1 §,

2. en skyldighet för systemansvariga att beräkna mängden transporterad el, och
3. de funktionskrav som mätsystem och mätutrustning ska uppfylla.

Rapportering av och tillgång till mätresultat

3 § I kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 av den 6 juni 2023 om krav på driftskompatibilitet och icke-diskriminerande och transparenta förfaranden för tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter finns det bestämmelser om tillgång till mätresultat.

En systemansvarig har de skyldigheter och ska utföra de uppgifter som enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 gäller för

1. administratörer av mätuppgifter, med undantag för vad som anges i artikel 5.3 i genomförandeförordningen,
2. mätpunktsadministratörer,
3. leverantörer av uppgiftstillgång, och
4. tillståndsadministratörer.

4 § En systemansvarig ska på begäran av en elproducent rapportera resultaten av de mätningar som görs enligt 1 § till ett företag som elproducenten har utsett.

5 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för systemansvariga att rapportera
 - a) mätresultat, och
 - b) beräkningar av mängden transporterad el, och
2. vad som ska gälla på kommunikations- och komponentnivåerna vid informationsutbyte enligt kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

Kostnader för mätning

6 § Om en elanvändare begär att elförbrukningen ska mätas på något annat sätt än enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 § 1, ska den systemansvariga debitera elanvändaren merkostnaden för denna mätning och för rapporteringen av resultaten av dessa mätningar. Om mätningen av elanvändarens förbrukning då kräver en annan mätutrustning än vid mätning enligt de nämnda föreskrifterna, ska elanvändaren betala kostnaden för mätaren med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i uttagspunkten.

En elanvändare får inte debiteras merkostnader för att den har

1. ingått ett avtal om leverans av el som förutsätter att mängden transporterad el ska mätas per kvart eller per timme, eller
2. begärt att den systemansvariga ska lämna information som visar elanvändarens förbrukning per kvart eller per timme.

7 § En systemansvarig ska debitera en elproducent kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos elproducenten.

8 § En systemansvarig får debitera enskilda elanvändare och elproducenter kostnader för mätning endast i den utsträckning som anges i 6 och 7 §§.

Kostnader för att göra mätresultat tillgängliga

9 § En systemansvarig ska debitera en sådan berättigad part som avses i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162 kostnader som uppstår på grund av att den systemansvariga

1. hanterar en begäran om att ge den berättigade parten tillgång till mätresultat,
2. hanterar en begäran från den berättigade parten om att avsluta överföring av mätresultat, eller
3. ger den berättigade parten tillgång till mätresultat.

Tvister om kostnader för mätning och för att göra mätresultat tillgängliga

10 § Nätmyndigheten ska ta upp en tvist om vilka kostnader som ska debiteras enligt 6, 7 eller 9 §.

En tvist ska dock inte prövas om ansökan om prövning har kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att den systemansvariga skickat ett skriftligt ställningstagande till den berörda partens senaste kända adress.

Installation av nya mätare

11 § En systemansvarig ska se till att elanvändare får lämplig information i samband med installation av nya mätare.

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldigheten att lämna information enligt 11 §.

Upplysningar om nationell praxis

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att lämna sådana upplysningar som är nödvändiga för att Sverige ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 10 i kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/1162.

11 kap. Balansansvar

Kapitlet kompletterar EU-förordningar

1 § I detta kapitel finns bestämmelser som kompletterar EU:s elmarknadsförordning och EU:s balansförordning i frågor om balansansvar.

Krav på balansansvar

2 § En elleverantör får leverera eller ta emot el endast i en leveranspunkt där någon har åtagit sig balansansvaret.

Detta gäller dock inte under den tidsfrist som anges i 22 § första stycket.

3 § En leverantör av aggregeringstjänster får tillhandahålla sådana tjänster i en leveranspunkt endast om någon har åtagit sig ett balansansvar i leveranspunkten som särskilt avser de obalanser som tjänsterna kan medföra.

4 § Delad el får endast matas in från en produktions- eller energilagringsanläggning om någon har åtagit sig balansansvaret i den inmatningspunkt som hör till anläggningen.

Avtal om balansansvar

5 § Den som avser att åta sig att vara balansansvarig part ska ingå avtal med den som innehar överföringssystemet. Om den som innehar överföringssystemet i enlighet med EU:s balansförordning har delegerat åt en annan aktör att utföra avräkning enligt den förordningen, ska den som avser att åta sig att vara balansansvarig part också ingå avtal med den aktören.

Den som avser att leverera balanstjänster till den som innehar överföringssystemet, ska ingå avtal både med den som innehar överföringssystemet och med den som i enlighet med delegation enligt första stycket utför avräkningen.

Villkoren i avtalen ska vara objektiva och icke-diskriminerande.

6 § Ett avtal enligt 5 § mellan den som utför avräkning i enlighet med EU:s balansförordning och en balansansvarig part eller en leverantör av balanstjänster ska innehålla villkoren för avräkningen.

7 § Ett avtal enligt 5 § första stycket första meningen ska innehålla ett åtagande av den balansansvariga parten att betala ersättning till den som innehar överföringssystemet, om balansansvaret omfattar sådana obalanser som kan uppkomma genom tillhandahållande av tjänster för efterfrågefleksibilitet.

Ett avtal enligt 5 § andra stycket som ingås med den som innehar överföringssystemet ska innehålla ett sådant åtagande som avses i första stycket, om balanstjänsterna utgörs av tjänster för efterfrågefleksibilitet genom aggregering.

8 § Den ersättning som avses i 7 § ska motsvara sådana kostnader som den som innehar överföringssystemet ska kompensera elleverantörer för enligt 15 §.

Metoden för att beräkna balansansvarets omfattning enligt 3 § eller den ersättning som avses i 7 § ska utformas så att

1. den inte hindrar aggregering eller efterfrågefleksibilitet,
2. kompensationen för balansansvariga parter och elleverantörer avser endast de kostnader för att anskaffa el som uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibilitet, och
3. hänsyn tas till de fördelar som aggregeringstjänsten kan innebära för någon annan som åtagit sig balansansvar eller som levererar el i leveranspunkten.

Förhandsprövning i fråga om villkor för balansansvar

9 § Den som innehar överföringssystemet och den som utför avräkningen enligt EU:s balansförordning får inte ingå avtal enligt 5 § förrän de metoder som ska användas för att utforma avtalsvillkoren har godkänts av nätmyndigheten.

10 § Nätmyndigheten ska godkänna metoder för att utforma avtalsvillkor för sådana avtal om leverans av balanstjänster som avses i 5 § andra stycket, om metoderna kan antas leda till att balanstjänsterna

1. utförs så effektivt som möjligt,
2. ger lämpliga incitament för nätanvändarna att balansera inmatning och uttag, och
3. tillhandahålls på ett objektivet och icke-diskriminerande sätt.

Nätmyndighetens beslut i fråga om godkännande gäller omedelbart. Nätmyndigheten ska delge beslutet enligt 49 § första stycket 1 och andra stycket delgivningslagen (2010:1932).

Anskaffning av produktionskapacitet för att fullgöra ett åtagande

11 § En leverantör av balanstjänster som använder någon annans produktionskapacitet särskilt för att fullgöra sina åtaganden enligt sådana avtal som avses i 5 § andra stycket och som ingås med den som innehar överföringssystemet får inte ställa upp villkor som utesluter elproducenter från att tillhandahålla sådan kapacitet med hänvisning endast till kraftslag. Leverantören ska anskaffa kapacitet på ett öppet, icke-diskriminerande och marknadsorienterat sätt.

När en leveranspunkt inte omfattas av ett avtal om balansansvar

12 § Om en elleverantör har levererat eller tagit emot el i en leveranspunkt som inte omfattas av avtal enligt 5 § första stycket, ska elleverantören vid avräkning enligt EU:s balansförordning anses som balansansvarig part för leveranspunkten.

13 § Om en leverantör av aggregeringstjänster utför aggregeringstjänster i en leveranspunkt som inte omfattas av avtal enligt 5 §, ska leverantören vid avräkning enligt EU:s balansförordning anses ansvara för de obalanser som tjänsterna kan medföra i leveranspunkten.

14 § Den som anses som balansansvarig part enligt 12 eller 13 § ska betala ersättning till den som innehar överföringssystemet enligt villkor som motsvarar villkoren i sådana avtal som avses i 5 §.

Ersättning till elleverantörer

15 § Den som innehar överföringssystemet ska ersätta elleverantörer som har anmält till innehavaren av överföringssystemet att de levererar el i en uttagpunkt, för sådana kostnader för att anskaffa el som en leverantör av aggregeringstjänster orsakar genom att tillhandahålla tjänster för efterfrågefleksibilitet i uttagpunkten, om kostnaderna uppkommer under aktiveringen av efterfrågefleksibiliteten.

Ersättningen ska beräknas enligt grunder som anges i sådana avtal som avses i 7 §.

Byte av balansansvarig part

16 § Ett byte av balansansvarig part får, när det inte samtidigt genomförs ett byte av elleverantör, göras endast från och med den första dagen i en kalendermånad.

Bytet får endast göras om den elleverantör som vill byta balansansvarig part har anmält bytet till den berörda systemansvariga senast en månad före bytet.

17 § Den som innehar överföringssystemet får i det enskilda fallet medge att balansansvaret i en leveranspunkt ska börja gälla tidigare än vad som följer av 16 §, om det finns särskilda skäl.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att skicka meddelanden med anledning av en anmälan enligt 16 § andra stycket.

Meddelanden om att balansansvaret upphör

19 § Om den som innehar överföringssystemet får kännedom om att ett avtal om balansansvar enligt 5 § första stycket ska upphöra att gälla, ska den genast meddela de systemansvariga som innehar ledningsnäten med de berörda leveranspunkterna. Detta gäller dock endast om det rör sig om ett avtal som har ingåtts med någon som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el.

20 § Den som i ett avtal med en elleverantör har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el ska, när den får kännedom om att avtalet ska upphöra att gälla, så snart som möjligt meddela den som innehar överföringssystemet och de systemansvariga som innehar ledningsnäten med de berörda leveranspunkterna.

21 § En systemansvarig som tar emot ett meddelande enligt 19 eller 20 § ska så snart som möjligt meddela berörda elleverantörer om att balansansvaret kommer att upphöra.

Återställande av balansansvar

22 § En elleverantör som med omedelbar verkan står utan balansansvarig part får se till att balansansvaret återställs inom en tidsfrist om tio vardagar, dock högst femton kalenderdagar. Tidsfristen börjar löpa dagen efter den dag då elleverantören har tagit del av eller haft möjlighet att ta del av det första mottagna meddelandet enligt 21 §.

Den tidsfrist för att återställa balansansvaret som anges i första stycket gäller också en elleverantör vars avtal om balansansvar har sagts upp och upphört att gälla före fristens utgång.

23 § En elleverantör kan inte återställa balansansvaret enligt 22 § om elleverantören har gått i likvidation, har ställt in betalningarna, har försatts i konkurs eller har förklarat sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret.

Om elleverantören under tidsfristen går i likvidation, ställer in betalningarna, försatts i konkurs eller förklarar sig inte ha för avsikt att återställa balansansvaret, upphör tidsfristen omedelbart att löpa.

24 § För att balansansvaret ska bli återställt ska elleverantören meddela berörda systemansvariga vem som har åtagit sig balansansvaret i de leveranspunkter där elleverantören levererar eller tar emot el. Meddelandet ska ha tagits emot inom den tidsfrist som anges i 22 §.

25 § Ett återställt balansansvar gäller från och med dagen efter det att ett meddelande enligt 24 § har tagits emot.

Ny elleverantör när ett balansansvar har upphört

26 § Om den systemansvariga inte har tagit emot ett meddelande från elleverantören om vem som är ny balansansvarig part i berörda leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 22 § har löpt ut, ska den systemansvariga dagen efter fristens utgång anmäla detta till den leveransskyldiga sistahandsleverantören.

27 § Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 22 § eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 23 § andra stycket, ska den systemansvariga så snart som möjligt anmäla detta till den leveransskyldiga sistahandsleverantören.

28 § När den systemansvariga har gjort en anmälan enligt 26 eller 27 §, ska den leveransskyldiga sistahandsleverantören ta över leveransen eller mottagandet av el i leveranspunkten.

29 § En leveransskyldig sistahandsleverantör som har tagit över leveransen eller mottagandet av el enligt 28 §, ska så snart som möjligt

1. informera elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen,
2. informera elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el, och
3. uppmana elanvändarna att snarast, och senast inom en viss tid, teckna ett nytt leveransavtal med en valfri elleverantör.

30 § De villkor som avses i 29 § 1 ska svara mot ett avtal som finns i det utbud som den leveransskyldiga sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför och får inte innefatta en uppsägningstid som är längre än 14 dagar. Priset per förbrukad kilowattimme får inte vara bestämt för en viss tidsperiod.

Den leveransskyldiga sistahandsleverantören ska låta en elanvändare fritt välja ett avtal ur det utbud som sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför, om elanvändaren har en förväntad årsförbrukning som är mindre än 100 000 kilowattimmar.

31 § En elanvändare som tar emot leverans av el i en uttagpunkt från en leveransskyldig sistahandsleverantör, som har tagit över leveransen av el i uttagpunkten enligt 28 §, utan att ha ingått ett leveransavtal med sistahandsleverantören ska betala för elen enligt de villkor som avses i 29 § 1.

32 § Om en leveransskyldig sistahandsleverantör har tagit över leveransen eller mottagandet av el efter en anmälan enligt 26 eller 27 §, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig part har åtagit sig från och med dagen för anmälan.

33 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela

1. föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att skicka meddelanden till elanvändare och elproducenter med anledning av att en leveransskyldig sistahandsleverantör enligt 28 § tar över leveransen eller mottagandet av el i en leveranspunkt, och

2. ytterligare föreskrifter om en skyldighet för leveransskyldiga sistahandsleverantörer att lämna information till elanvändare eller elproducenter med anledning av att leverantören enligt 28 § tar över leveransen eller mottagandet av el i en leveranspunkt.

Information till den som innehar överföringssystemet

34 § En systemansvarig ska hålla den som innehar överföringssystemet informerad om vem som har åtagit sig balansansvaret för den systemansvarigas egna inköp.

35 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att hålla den som innehar överföringssystemet informerad i frågor av betydelse för balansering och balansansvar.

12 kap. Leverans av el

Krav på avtal för leverans av el i en uttagpunkt

1 § En elanvändare ska för att ha rätt till leverans av el i en uttagpunkt ha ingått

1. ett avtal med den systemansvariga om rätt att ta ut el i uttagpunkten, och

2. ett avtal med en elleverantör om leverans av el.

Enligt 11 kap. 28 § ska en leveransskyldig sistahandsleverantör i vissa situationer ta över leveransen av el.

2 § En elleverantör får ingå avtal om leverans av el i en uttagpunkt enbart med den elanvändare som enligt ett avtal med den systemansvariga har rätt att ta ut el i uttagpunkten.

Anmälan om att leverans ska påbörjas eller övertas

3 § En elleverantör som ska börja leverera el i en uttagpunkt eller överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagpunkt ska omedelbart

anmäla detta till den systemansvariga. Anmälan ska även innehålla en uppgift om vem som har åtagit sig balansansvaret i uttagspunkten.

En elleverantör ska ges möjlighet att överta leveranserna till en elanvändare i dennes uttagspunkt senast 14 dagar efter en anmälan om byte av elleverantör.

Första och andra styckena gäller inte elleverantörer som avser att leverera el enligt fastkraftsavtal. Leveransen får i dessa fall påbörjas endast efter att elleverantören anmält det till den elleverantör som är leveransskyldig i elanvändarens uttagspunkt och till den som har åtagit sig balansansvaret i den uttagspunkten.

Leveransskyldig sistahandsleverantör

4 § En leveransskyldig sistahandsleverantör ska, inom det område som omfattas av den aktuella intäktsramen, på begäran av en elanvändare leverera el i elanvändarens uttagspunkt mot betalning. Skyldigheten gäller inte i fråga om elanvändare med en förväntad årsförbrukning som är 100 000 kilowattimmar eller mer.

5 § Den systemansvariga för distributionssystem ska offentliggöra vilken elleverantör som är leveransskyldig sistahandsleverantör i ett område.

6 § En leveransskyldig sistahandsleverantör ska låta en elanvändare som omfattas av sistahandsleverantörens skyldighet enligt 4 § fritt välja ett avtal ur det utbud som sistahandsleverantören erbjuder och marknadsför.

Byte av elleverantör

7 § En elleverantör ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång säkerställa att en elanvändare kan byta elleverantör inom tre veckor från en begäran om byte.

Ett byte av elleverantör ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag.

8 § När konsumenter eller små företag i förtid säger upp tidsbestämda avtal om att el helt eller delvis ska levereras till fast pris, får elleverantören, trots 7 § andra stycket, ta ut en avgift. Avgiften får endast avse kostnader som hänför sig till den el som levereras till fast pris. Den ska vara skälig och får inte överstiga den direkta ekonomiska förlust som den förtida uppsägningen orsakar.

Avgiften får endast tas ut om det tydligt framgår av leveransavtalet att den får tas ut och vad den omfattar.

9 § Vid byte av elleverantör ska den frånträdande elleverantören se till att elanvändaren får en slutfaktura inom sex veckor från den dag då elleveransen upphörde.

Elleverantörens leveransskyldighet

10 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare i en uttagspunkt är, oavsett vad som avtalats, skyldig att fortsätta leverera el till dess

1. elanvändaren slutar att ta ut el i uttagspunkten,
2. någon annan elleverantör börjar leverera el till elanvändaren i uttagspunkten, eller
3. transporten av el enligt 16 kap. 2 eller 3 § eller enligt avtal får avbrytas på grund av att elanvändaren har åsidosatt sina skyldigheter gentemot elleverantören.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

11 § En elleverantör som har ett tidsbestämt avtal med en elanvändare om leverans av el i en uttagspunkt ska tidigast 90 dagar och senast 60 dagar innan avtalet löper ut informera elanvändaren om

1. tidpunkten då avtalet upphör, och
2. konsekvenserna av att avtalet upphör.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

Anmälan om att ett leveransavtal sägs upp

12 § En elleverantör som säger upp ett avtal om leverans av el i en uttagspunkt ska samma dag anmäla uppsägningen till den systemansvariga.

Elleverantörens skyldighet att ta emot el

13 § En elleverantör som levererar el till en elanvändare ska på villkor som är skäligen ta emot el som matas in från elanvändarens produktions- eller energilagringssystem.

Detta gäller inte om elanvändaren har ingått avtal med någon annan om att ta emot elen eller om elanvändaren matar in elen för att själv förbruka den inom ramen för energidelning.

Innehållet i ett leveransavtal

14 § En elleverantör ska se till att ett avtal mellan elleverantören och en elanvändare om leverans av el i en uttagspunkt innehåller uppgifter om

1. elleverantörens namn, adress, telefonnummer och webbplats,
2. när avtalet träffas och vid vilken tidpunkt elleverantören planerar att påbörja leveranserna till elanvändaren,
3. den tid som avtalet löper på eller om det löper tills vidare,
4. vilka tjänster som avtalet omfattar,
5. elleverantörens åtagande gentemot elanvändaren,
6. villkoren för fakturering och betalning,
7. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,
8. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,
9. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,
10. villkoren för ersättning om elleverantören inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
11. var elanvändaren kan hitta information om elleverantörens priser, övriga tjänster och villkor samt om konsumenträttigheter, och
12. hur tvistlösning utanför domstol inleds.

Elleverantören ska lämna information om avtalsvillkoren till elanvändaren innan avtalet ingås eller bekräftas, även i de fall avtalet ingås genom en mellanman.

15 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår eller förlänger ett avtal om leverans av el i en uttagspunkt ska elleverantören tillhandahålla elanvändaren en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

Elleverantören ska se till att elanvändaren lätt kan få tillgång till sammanfattningen under avtalets löptid.

16 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att elleverantörer ska vara skyldiga att lämna viss information till elanvändare på sina webbplatser, i reklam eller på något annat sätt,

2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 14 § som ska finnas med i den sammanfattning som elleverantörer ska tillhandahålla enligt 15 § och hur sammanfattningen ska tillhandahållas, och

3. att elleverantören ska vara skyldig att lämna ytterligare information i samband med att leverantören fullgör sina skyldigheter enligt 15 §.

Information om ändrade avtalsvillkor

17 § En elleverantör som med stöd av avtalet avser att ändra villkoren för ett avtal som löper tills vidare ska i ett särskilt meddelande informera elanvändaren om ändringen och om elanvändarens rätt att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller priset för leverans av el, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Elleverantören ska informera elanvändaren senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas. Om elanvändaren är en konsument ska elleverantören informera elanvändaren senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Rutiner för hantering av klagomål

18 § En elleverantör ska ha fastställda rutiner för att kunna hantera klagomål från elanvändare på ett snabbt, enkelt och rättvist sätt.

Elleverantörens skyldighet att lämna uppgifter till nätmyndigheten om priser och leveransvillkor

19 § En elleverantör ska lämna uppgifter till nätmyndigheten om de priser och leveransvillkor som företaget tillämpar för leverans av el i en elanvändares uttagspunkt.

Skyldighet att erbjuda avtal med dynamiska elpriser

20 § En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda avtal med dynamiska elpriser till elanvändare som har en mätare och mätutrustning som kan mäta mängden transporterad el och registrera den med ett tidsintervall som minst motsvarar frekvensen för avräkning på marknaden.

Skyldighet att erbjuda leveransavtal med fast löptid och pris

21 § En elleverantör som har leveransavtal med fler än 200 000 elanvändare ska kunna erbjuda elanvändare leveransavtal med fast löptid och pris med en löptid på minst ett år.

22 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från kravet i 21 §.

Skyldighet att informera om möjligheter, kostnader och risker med leveransavtal

23 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår ett leveransavtal med dynamiskt elpris eller med fast löptid och pris ska elleverantören informera elanvändaren om vilka möjligheter, kostnader och risker som finns med avtalet.

Särskilt samtycke till dynamiska elpriser

24 § Innan en elleverantör och en elanvändare ingår ett leveransavtal med dynamiskt elpris ska elleverantören särskilt inhämta elanvändarens samtycke till de villkor som ett dynamiskt elpris innebär.

Ett gällande leveransavtal får inte omvandlas till ett avtal med dynamiskt elpris utan att elanvändaren har fått den information som avses i 23 § och lämnat sitt samtycke.

Förbud mot uppsägning av avtal och avbrytande av transporten av el

25 § En elleverantör får inte säga upp ett leveransavtal eller begära att transporten av el till en elanvändare ska avbrytas, om den omständighet som leverantören vill lägga till grund för åtgärden är föremål för

1. ett sådant klagomål som avses i 18 § och klagomålet inte har besvarats av elleverantören, eller
2. tvistlösning utanför domstol.

Trots första stycket får elleverantören säga upp leveransavtalet eller begära att transporten av el ska avbrytas, om elanvändaren har lämnat in klagomålet eller begärt tvistlösningen i otillbörligt syfte.

I 16 kap. finns bestämmelser om avbrytande av distribution av el till konsumenter.

Fakturering och information som elleverantörer ska lämna till elanvändare

26 § En elleverantörs fakturering av elanvändare ska baseras på uppmätt faktisk förbrukning eller, vid avsaknad av mätvärden, på beräknade mängder.

Detta gäller inte leverans av el enligt ett fastkraftsavtal.

27 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om elleverantörers fakturering av elanvändare och om en skyldighet för elleverantörer att lämna viss information till elanvändaren i samband med fakturering.

28 § En elleverantör får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla elanvändaren fakturor och information i enlighet med föreskrifter som har meddelats med stöd av 27 §.

29 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om de uppgifter som en elproducent eller annan aktör ska offentliggöra för att information ska kunna lämnas till elanvändaren om vilka energikällor som bidrar till den köpta elen.

Betalningssätt

30 § Elleverantörer ska erbjuda flera betalningssätt vid fakturering och får inte missgynna en elanvändare på grund av det betalningssätt som den har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskotts betalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Hantering av risker

31 § En elleverantör ska

1. ha strategier för att begränsa den risk som händelser på grossistmarknaden för el kan innebära för leverantörens förutsättningar att fullgöra sina åtaganden, och
2. vidta de åtgärder som är rimliga för att begränsa risken för utebliven leverans.

32 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. strategier och åtgärder enligt 31 §, och
2. en skyldighet för elleverantörer att göra stresstester för att bedöma strategier och åtgärder.

Prisreglering under en elpriskris

33 § Regeringen får meddela föreskrifter för viss tid om att priset för leverans av el till elanvändare inte får överstiga vissa nivåer, om Europeiska unionens råd har tillkännagett en elpriskris.

Föreskrifterna ska så snart som möjligt underställas riksdagen för prövning.

Föreskrifterna upphör omedelbart att gälla

1. om de inte underställs riksdagen inom en månad från den dag då de beslutades,
2. om de inte godkänns vid riksdagens prövning, eller
3. om riksdagen inte prövar föreskrifterna inom två månader från det att de underställdes.

13 kap. Aggregeringstjänster

1 § En leverantör av aggregeringstjänster får inte hindras av andra marknadsaktörer från att få tillträde till elmarknaderna.

2 § En elanvändare ska kunna köpa och sälja andra eltjänster än elleverans, oberoende av sitt avtal med en elleverantör och utan leverantörens godkännande.

3 § Innan en leverantör av aggregeringstjänster börjar tillhandahålla sådana tjänster i en elanvändares uttagpunkt ska leverantören göra en anmälan till den systemansvariga som elanvändaren har avtal med. Motsvarande gäller innan leverantören övertar leveranser av aggregeringstjänster från en annan leverantör av sådana tjänster.

4 § En elleverantör får inte ta ut oskäligen avgifter eller ställa oskäligen krav på en elanvändare med anledning av att elanvändaren har ett avtal om tillhandahållande av en aggregeringstjänst.

5 § En leverantör av aggregeringstjänster ska på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång

1. lämna information till elanvändare om avtalsvillkor innan ett avtal om aggregeringstjänster träffas,

2. på begäran av en elanvändare lämna uppgifter om elanvändarens efterfrågeflexibilitet, och

3. säkerställa att en elanvändare kan byta leverantör av aggregeringstjänster inom tre veckor från begäran om byte.

Uppgifterna enligt första stycket 2 ska lämnas till elanvändaren utan kostnad.

Det ska vara kostnadsfritt för konsumenter och små företag att byta leverantör av aggregeringstjänster.

14 kap. Energidelning

Deltagande i energidelning

1 § Den som överlåter rätten till delad el får inte ha energidelning som sin huvudsakliga kommersiella eller yrkesmässiga verksamhet.

2 § En elanvändare som sysselsätter fler än 250 personer och vars omsättning överstiger 50 miljoner euro per år eller vars balansomslutning överstiger 43 miljoner euro per år, får inte delta i energidelning om den sammanlagda installerade kapaciteten hos de produktions- och energilagringsanläggningar som används inom energidelningen överstiger 6 megawatt.

Områden där energidelning får ske

3 § Energidelning får endast ske mellan en inmatningspunkt och en uttagpunkt inom samma elområde.

Krav på avtal om leverans av el

4 § En elanvändare får endast ta ut delad el från en uttagpunkt om elanvändaren har ingått ett avtal med en elleverantör om att den ska leverera el i uttagspunkten.

Förbud mot sämre villkor

5 § Elleverantörer och andra marknadsaktörer får inte erbjuda den som deltar i energidelning sämre villkor än de villkor som de erbjuder andra elanvändare, om inte skillnaden i villkor är objektivt och sakligt motiverad.

Avdrag för delad el från den totala uppmätta förbrukningen

6 § En elleverantör ska vid debitering av förbrukad el för en elanvändare som tar emot delad el dra av den delade elen från elanvändarens totala uppmätta förbrukning.

Ett sådant avdrag behöver inte göras om

1. energidelningen har skett i strid med 1–3 §§,
2. de som deltar i energidelningen inte har uppfyllt sin anmälnings-skyldighet enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §,
3. elleverantören inte har fått tillgång till de mätuppgifter som krävs för att kunna göra avdraget, eller
4. det saknas någon som har åtagit sig balansansvar för den inmatningspunkt som hör till den produktions- eller energilagringensanläggning som den delade elen matas in från.

7 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om metoder för beräkning av avdrag för delad el.

Föreskrifter om anmälningar och register

8 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. en skyldighet för den som deltar i eller har deltagit i energidelning att till berörda elleverantörer anmäla sitt deltagande eller att deltagandet har upphört,
2. hur en elleverantör ska hantera anmälningar som avses i 1,
3. att en elleverantör får begära att en elanvändare kompletterar sin anmälan innan avdrag för den delade elen kan göras, och
4. att en elleverantör ska föra register över de anmälningar om energidelning som har kommit in till elleverantören och om vilka uppgifter som ska finnas i registret.

Organisatörer av energidelning

9 § Med *organisatör av energidelning* avses den som har utsetts av deltagare i energidelning för att

1. göra anmälningar som krävs enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 8 §,
2. kommunicera med marknadsaktörer om energidelningen,
3. ansvara för installation eller drift av de produktions- eller energilagringensanläggningar som används inom energidelningen,
4. ge stöd i att reglera uttag av delad el,
5. ingå avtal om energidelning i en elanvändares namn, eller
6. hantera faktureringen av elanvändare som tar emot delad el.

Den som har utsetts enligt första stycket är inte att anse som organisatör av energidelning om denne

- själv deltar i samma energidelning, eller
- äger eller förvaltar de produktions- eller energilagringssystem som ingår i energidelningen och anläggningarna har en sammanlagd installerad kapacitet som överstiger 6 megawatt.

10 § En organisatör av energidelning ska tillhandahålla sina tjänster på icke-diskriminerande och transparenta villkor.

Skyldigheter i vissa fall

Tillämpningsområdet för 12–23 §§

11 § Bestämmelserna i 12–23 §§ tillämpas när en elanvändare ingår avtal om att mot betalning överlåta rätten till delad el genom en organisatör av energidelning som har i uppdrag att hantera faktureringen av den som förvärvat rätten till den delade elen. Detta gäller dock inte när överlåtaren och förvärvaren är fysiska personer och den delade elen matas in från en produktions- eller energilagringssystem som finns på en fastighet med

1. ett småhus, om produktions- eller energilagringssystemen har en installerad kapacitet som inte överstiger 30 kilowatt, eller
2. ett flerbostadshus, om produktions- eller energilagringssystemen har en installerad kapacitet som inte överstiger 100 kilowatt.

Avtal med en organisatör av energidelning som mellanman

12 § En överlåtare ska se till att ett avtal om att mot betalning överlåta rätten till delad el innehåller följande uppgifter:

1. överlåtarens och organisatörens namn och adress,
2. överlåtarens eller organisatörens telefonnummer och webbplats,
3. när avtalet träffas och från vilken tidpunkt rätten till elen kommer att överlåtas,
4. den tid som avtalet löper på eller om det löper tills vidare,
5. vilka tjänster avtalet omfattar,
6. vilka åtaganden överlåtaren har gentemot förvärvaren,
7. villkoren för fakturering och betalning,
8. vad som gäller i fråga om förlängning av ett avtal som löper under en viss tid,
9. villkoren för uppsägning av avtalet och om avtalet kan sägas upp avgiftsfritt,
10. hur ersättningen beräknas vid uppsägning i förtid av ett avtal som löper under viss tid,
11. villkoren för ersättning om överlåtaren inte uppfyller sitt åtagande enligt avtalet,
12. var förvärvaren kan hitta information om priser, övriga tjänster och villkor, och
13. information om konsumenträttigheter och om hur tvistlösning utanför domstol inleds, om förvärvaren är en konsument.

Information om avtalsvillkor

13 § Innan ett avtal om att mot betalning överlåta rätten till delad el ingås eller bekräftas ska överlåtaren se till att förvärvaren får

1. information om avtalsvillkoren, och
2. en kortfattad och lättillgänglig sammanfattning av de viktigaste avtalsvillkoren.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. att en överlåtare ska lämna viss information till förvärvarna på sin webbplats, i reklam eller på något annat sätt, och
2. vilka delar av avtalsinnehållet enligt 12 § som ska finnas med i den sammanfattning som avses i 13 § 2 och hur sammanfattningen ska tillhandahållas.

Information om ändrade avtalsvillkor

15 § En överlåtare som med stöd av avtalet avser att ändra villkoren för ett avtal om att mot betalning överlåta rätten till delad el som löper tills vidare, ska se till att förvärvaren får ett särskilt meddelande om ändringen och om rätten att säga upp avtalet. Om villkorsändringen gäller priset för rätten till den delade elen, ska även skälen och villkoren för ändringen redovisas i meddelandet.

Förvärvaren ska få meddelandet senast två veckor innan de nya villkoren börjar tillämpas eller, om förvärvaren är en konsument, senast två månader innan de nya villkoren börjar tillämpas.

Information om alternativ till att avtalet upphör

16 § En överlåtare som mot betalning har överlåtit rätten till delad el till en konsument, ska före en uppsägning av det avtalet på grund av konsumentens avtalsbrott se till att konsumenten informeras om vilka alternativ som finns till att avtalet upphör.

Fakturering och faktureringsinformation

17 § Fakturering inom energidelning ska baseras på uppmätt faktisk förbrukning. Faktureringen får baseras på beräknade mängder endast om det saknas mätresultat.

18 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om fakturering för rätten till delad el och om en skyldighet för överlåtaren att lämna information till mottagarna av delad el i samband med faktureringen.

19 § En överlåtare av rätten till delad el får inte ta ut någon avgift för att tillhandahålla fakturor eller information enligt de föreskrifter som meddelas med stöd av 18 §. Överlåtaren ska se till att organisatören inte tar ut någon sådan avgift.

Betalningssätt

20 § En överlåtare av rätten till delad el ska se till att förvärvaren erbjuds flera betalningssätt och inte missgynnas på grund av det betalningssätt som förvärvaren har valt.

De avgifter som tas ut för ett visst betalningssätt eller för ett system för förskottsbetalning får inte överstiga betalningsmottagarens kostnader för användningen av betalningssättet eller systemet.

Slutfaktura vid uppsägning

21 § En överlåtare ska se till att en förvärvare som har sagt upp ett avtal om att mot betalning överlåta och förvärva rätten till delad el får en slutfaktura inom sex veckor från den dagen då avtalet sades upp.

Om förvärvaren är ett litet företag eller en konsument, får inga avgifter tas ut för att tillhandahålla slutfakturan. I andra fall ska de avgifter som tas ut vara skäliga.

Rutiner för klagomålshantering

22 § En överlåtare av rätten till delad el ska ha rutiner för att hantera klagomål från förvärvare eller säkerställa att organisatören av energidelning har sådana rutiner.

Information inför byte av energidelningsarrangemang

23 § En överlåtare av rätten till delad el ska, i den utsträckning en förvärvare begär det, på ett icke-diskriminerande sätt i fråga om kostnader, arbete och tidsåtgång, göra de uppgifter tillgängliga som krävs för att förvärvaren ska kunna byta energidelningsarrangemang. Uppgifterna ska inom tre veckor från begäran göras tillgängliga för förvärvaren eller den som förvärvaren pekar ut. Uppgifterna får göras tillgängliga av organisatören av energidelning.

Uppgifterna ska göras tillgängliga utan kostnad, om förvärvaren är en konsument eller ett litet företag.

Energidelning i offentlig sektor

24 § En myndighet eller ett offentligt styrt organ som överlåter rätten till delad el mot betalning eller utan kostnad från en egen produktions- eller energilagringsanläggning till en eller flera elanvändare får inte vägra att ingå avtal om att överlåta rätten till delad el med en utsatt kund.

Detta gäller inte om myndigheten eller det offentligt styrda organet kan visa att minst 10 procent av den el som matas in från anläggningen redan går till utsatta kunder.

15 kap. Avbrottsersättning

1 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för elanvändare är utan verkan mot dem.

2 § Avbrottsersättning enligt 3–7 §§ ska avräknas från skadestånd som enligt andra bestämmelser i denna lag eller annan lag betalas på grund av samma elavbrott.

3 § En elanvändare har rätt till avbrottsersättning, om uttagspunkten är elektriskt fränkopplad i en eller flera faser från spänningssatt koncessionerat nät under en sammanhängande period om minst tolv timmar.

Elanvändaren har inte rätt till avbrottsersättning om

1. avbrottet beror på elanvändarens försummelse,
2. distributionen av el avbryts för att vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl eller för att upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet och avbrottet inte pågår längre än åtgärden kräver,

3. avbrottet är hänförligt till ett fel i en koncessionshavares ledningsnät och felet beror på ett hinder utanför den koncessionshavarens kontroll som koncessionshavaren inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följder koncessionshavaren inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit, eller

4. avbrottet är hänförligt till ett fel i ett ledningsnät vars ledningar har en spänning om 220 kilovolt eller mer.

4 § Avbrottsersättning ska betalas av den som har koncession för det elnät som elanvändaren är direkt ansluten till.

5 § När avbrottsersättning beräknas ska en period med avbruten distribution av el (avbrottsperiod) anses avslutad vid den tidpunkt då avbrottet upphört, om distributionen därefter har fungerat oavbrutet under de närmast följande två timmarna.

6 § Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod om minst tolv timmar och högst tjugofyra timmar betalas med 12,5 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken avrundat till närmast högre hundratal kronor.

Om avbrottsperioden är längre än tjugofyra timmar ska för varje därefter påbörjad tjugofyrtimmarsperiod ytterligare ersättning betalas med 25 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad, dock lägst 2 procent av prisbasbeloppet avrundat till närmast högre hundratal kronor.

Avbrottsersättningen ska för en avbrottsperiod uppgå till högst 300 procent av elanvändarens beräknade årliga nätkostnad.

7 § Om skyldigheten att betala avbrottsersättning är oskäligt betungande med hänsyn till de ekonomiska förhållandena hos den som är ersättnings-skyldig enligt 4 § eller den som slutligt ska betala ersättningen enligt 10 §, får ersättningen jämkas efter vad som är skäligt.

Ersättningen får också jämkas efter vad som är skäligt, om arbetet med att få i gång distributionen av el har behövt senareläggas för att inte utsätta arbetstagarna för betydande risker.

8 § Avbrottsersättningen ska betalas till elanvändaren utan oskäligt dröjsmål och aldrig senare än sex månader från utgången av den månad då den ersättningsskyldiga fick eller borde ha fått kännedom om avbrottet.

Den ersättningsskyldiga ska betala ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635), om betalning inte sker i rätt tid.

9 § Om elanvändaren trots 8 § inte har fått avbrottsersättning och inte har gjort anspråk på ersättning från den ersättningsskyldiga inom två år från det att avbrottet upphörde, är rätten till ersättning förlorad.

10 § Den som är ersättningsskyldig enligt 4 § har, i den utsträckning avbrottet är hänförligt till ett fel i en annan koncessionshavares ledningsnät, rätt att från den koncessionshavaren få ersättning för det som enligt 3–7 §§ har betalats till elanvändaren.

16 kap. Avbrytande av distribution av el till konsumenter

Avtalsvillkor som avviker från kapitlet

1 § Avtalsvillkor som i jämförelse med bestämmelserna i detta kapitel är till nackdel för konsumenten är utan verkan mot denne.

Konsumentens avtalsbrott

2 § Distribution av el till en konsument får avbrytas, om

1. konsumenten har åsidosatt sina skyldigheter enligt avtalet med den systemansvariga eller elleverantören om distribution eller leverans av el,

2. det rör sig om ett väsentligt avtalsbrott,

3. konsumenten har uppmanats att inom en viss skälig tid vidta rättelse och, om det inte rör sig om utebliven betalning, tillsammans med uppmaningen informerats om att distributionen annars kan komma att avbrytas,

4. den tid som avses i 3 har löpt ut,

5. rättelse inte har skett, och

6. omständigheterna är sådana att det saknas anledning att befara att ett avbrott skulle medföra en personskada som inte är obetydlig eller en omfattande sakskada.

Om konsumenten har handlat otillbörligt, får distributionen avbrytas trots att omständigheterna inte är sådana som anges i första stycket 6.

3 § Vid utebliven betalning får distributionen av el till en konsument avbrytas endast om

1. betalningen avser distribution eller leverans av el,

2. förutsättningarna för avbrytande enligt 2 § är uppfyllda och konsumenten i god tid har informerats om vilka alternativ som finns för att undvika att distributionen avbryts,

3. konsumenten efter att den tid för rättelse som avses i 2 § första stycket 3 löpt ut har uppmanats att betala inom tre veckor från det att konsumenten har delgetts uppmaningen tillsammans med information om att distributionen annars kan avbrytas,

4. ett meddelande om den uteblivna betalningen samtidigt med uppmaningen enligt 3 har lämnats till socialnämnden i den kommun där konsumenten får elen distribuerad,

5. de tre veckorna som avses i 3 har löpt ut,

6. socialnämnden inte inom de tre veckorna skriftligen har meddelat den som lämnade meddelandet enligt 4 att nämnden tar på sig betalningsansvaret för skulden,

7. betalningen inte har skett, och

8. fordringen inte är tvistig.

4 § En systemansvarig och en elleverantör har rätt till skälig ersättning av en konsument för kostnaderna för

1. uppmaningar och information till konsumenten enligt 2 och 3 §§, dock inte i fråga om information som rör vilka alternativ som finns för att undvika att distributionen avbryts,

2. meddelanden till socialnämnden enligt 3 §, och

3. avstängningsåtgärden.

Säkerhetsskäl

5 § Den systemansvariga får avbryta distributionen av el till en konsument om det behövs för att den systemansvariga ska kunna

1. vidta åtgärder som är motiverade av elsäkerhetsskäl, eller

2. upprätthålla en god drift- och leveranssäkerhet.

Ett sådant avbrott får inte pågå längre än vad åtgärden kräver.

Om den systemansvariga kan förutse annat än kortvariga avbrott i distributionen, ska konsumenten informeras om detta i god tid före avbrottet. Konsumenten ska informeras personligen eller, om det är lämpligt, genom anslag.

Skadestånd vid avbruten distribution av el

6 § En konsument har rätt till ersättning för en skada som den systemansvariga har orsakat, om distributionen av el avbryts med hänvisning till konsumentens avtalsbrott utan att förutsättningarna i 2 eller 3 § är uppfyllda.

Om distributionen av el har avbrutits på begäran av elleverantören, ska i stället leverantören ersätta konsumenten för den uppkomna skadan.

7 § Om den systemansvariga inte har informerat konsumenten enligt 5 § tredje stycket, har konsumenten rätt till ersättning för en skada som har orsakats av den systemansvariga.

8 § En konsument har rätt till ersättning för en skada som har orsakats av den systemansvariga, om distributionen av el avbryts utan att det beror på konsumentens avtalsbrott och utan att det finns rätt att avbryta distributionen enligt 5 § första stycket. Detta gäller dock inte om den systemansvariga visar att avbrottet beror på ett hinder utanför den systemansvarigas kontroll som den inte skäligen kunde förväntas ha räknat med och vars följd den inte heller skäligen kunde ha undvikit eller övervunnit.

Om avbrottet beror på någon som den systemansvariga har anlitat för att utföra underhåll, reparation eller liknande arbete, är den systemansvariga fri från skadeståndsskyldighet endast om också den som den systemansvariga har anlitat skulle vara fri enligt första stycket.

9 § Skadestånd enligt 6–8 §§ omfattar ersättning för utgifter och inkomstbortfall samt för annan förlust på grund av avbrottet.

10 § Konsumenten ska underrätta motparten om anspråk på ersättning enligt 6–8 §§ inom två år från det att skadan inträffade. Om konsumenten inte gör det, är rätten till ersättning för den uppkomna skadan förlorad.

Skada som orsakas av el

11 § Bestämmelser om ansvar för en skada som orsakas av el finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

17 kap. Kommunala elföretag

Undantag från lokaliseringsprincipen

1 § En sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) får, trots vad som anges i 2 kap. 1 § kommunallagen om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar, utanför kommunens område bedriva

1. produktion av och handel med el samt därmed sammanhängande verksamhet, eller

2. nätverksamhet i geografisk närhet till företagets nätverksamhet inom kommunen i syfte att uppnå en ändamålsenlig nätverksamhet.

Undantag från självkostnadsprincipen

2 § Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver sådan verksamhet som avses i 1 § 1, ska verksamheten bedrivas enligt affärsmässiga principer trots 2 kap. 6 och 7 §§ kommunallagen och redovisas särskilt.

I 6, 7 och 9 kap. finns bestämmelser om avgifter och intäkter inom nätverksamhet.

18 kap. Tillsyn, uppgifter enligt EU-rättsakter och avgifter för myndighetsverksamhet

Tillsynsmyndighet och tillsynens omfattning

1 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och de föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs när det gäller frågor om driftsäkerheten hos det nationella elsystemet.

I övrigt utövar nätmyndigheten tillsyn över att lagen och föreskrifter eller villkor som har meddelats i anslutning till lagen följs. Tillsynen omfattar inte att 11 kap. 4 §, 14 kap. 1–3 §§ eller 15–17 kap. följs. När det gäller elleverantörers skyldigheter enligt 11 kap. omfattar tillsynen endast att elleverantörerna följer 11 kap. 28–30 §§ och föreskrifter som har meddelats med stöd av 11 kap. 33 § 2.

2 § Nätmyndigheten utövar tillsyn över att EU:s elmarknadsförordning och EU-förordningar som har antagits med stöd av den förordningen följs.

Detta gäller dock inte om det följer av lag eller förordning att tillsynen ska utövas av en annan myndighet.

Rätt att få upplysningar och ta del av handlingar

3 § En tillsynsmyndighet har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

Förelägganden

4 § En tillsynsmyndighet får besluta de förelägganden som behövs för att de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen ska följas.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart, om det

1. avser driftsäkerheten hos det nationella elsystemet,
 2. avser riktigheten av uppgifter som har lämnats enligt 12 kap. 19 §,
 3. avser skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar enligt 3 §,
- eller

4. har meddelats med anledning av en anmälan enligt 6 § första stycket.

Tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen

5 § För tillsyn som avser driftsäkerheten hos det nationella elsystemet har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den verksamhet som tillsynen avser. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för tillsynen.

Tidsfrister för beslut efter anmälan mot en systemansvarig

6 § Nätmyndigheten ska fatta beslut i ett ärende inom två månader från det att en anmälan kom in till myndigheten, om anmälan

1. har lämnats in av någon som har ett intresse i saken, och
2. innehåller ett påstående om att en systemansvarig inte följer bestämmelser som omfattas av nätmyndighetens tillsyn enligt 1 §.

Om nätmyndigheten behöver ytterligare tid för att avgöra ärendet, får myndigheten förlänga tiden med två månader eller, om sökanden medger det, med den ytterligare tid som kan behövas för att ärendet ska kunna avgöras.

Första och andra styckena gäller inte om en tvist i fråga om den skyldighet som anmälan avser ska tas upp av nätmyndigheten enligt 2 kap. 22 §, 6 kap. 17 § eller 10 kap. 10 §.

Ärenden om undantag enligt EU:s elmarknadsförordning

7 § Ärenden om undantag enligt artikel 63.1, 63.2 och 63.3 i EU:s elmarknadsförordning prövas av regeringen.

Nätmyndigheten ska utreda sådana ärenden och därefter, med eget yttrande, överlämna ärendet till regeringens prövning. Nätmyndigheten ska i samband med överlämnandet offentliggöra sitt yttrande.

I fall som avses i artikel 63.5 i EU:s elmarknadsförordning ska regeringen meddela beslut efter yttrande från Acer.

Ändring eller upphävande av beslut efter begäran av Europeiska kommissionen

8 § I ett beslut av nätmyndigheten enligt en sådan genomförandeakt eller delegerad akt som avses i artikel 58.1 i EU:s elmarknadsförordning ska det anges att beslutet kan komma att upphävas efter begäran av Europeiska kommissionen.

Information som nätmyndigheten behöver enligt elmarknadsdirektivet

9 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för systemansvariga att till nätmyndigheten lämna information som myndigheten behöver för att fullgöra sina uppgifter enligt artikel 59.1 i elmarknadsdirektivet.

Skyldighet att informera en myndighet om att transporten av el har avbrutits

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för nätkoncessionshavare att informera en myndighet om att transporten av el till elanvändare har avbrutits och om skälen till avbrytandet.

Bevarande av information

11 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om en skyldighet för elleverantörer att dokumentera och bevara uppgifter om leveransavtal, derivatinstrument och transaktioner som gäller sådana avtal eller instrument samt att på begäran lämna sådana uppgifter till en svensk myndighet eller Europeiska kommissionen.

Avgifter för en myndighets verksamhet

12 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för en myndighets verksamhet som sker med stöd av denna lag.

19 kap. Förseningsavgifter

Beslut om förseningsavgift

1 § Nätmyndigheten ska besluta att ta ut en förseningsavgift från en systemansvarig, om det finns förutsättningar för att ta ut avgiften enligt detta kapitel. När myndigheten har beslutat att ta ut en avgift, ska myndigheten skicka ett meddelande med information om beslutet till den systemansvariga.

Om redovisningshandlingar eller revisorsintyg inte lämnas

2 § En systemansvarig ska betala en förseningsavgift med 10 000 kronor till staten, om den systemansvariga inte inom sju månader från räkenskapsårets utgång lämnar

1. redovisningshandlingar enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. 9 § 2, eller

2. ett sådant revisorsintyg som avses i 5 kap. 10 § 2.

Om den systemansvariga har beslutat om fortsatt bolagsstämma enligt 7 kap. 14 § andra stycket aktiebolagslagen (2005:551) eller om fortsatt föreningsstämma enligt 6 kap. 13 § andra stycket lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, ska dock den systemansvariga betala förseningsavgift först om handlingarna inte har kommit in inom nio månader från räkenskapsårets utgång.

3 § Om redovisningshandlingarna eller revisorsintyget inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt 2 §, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 10 000 kronor.

Om handlingarna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 20 000 kronor.

4 § Om registrering har skett av ett beslut om att den systemansvariga har försatts i konkurs eller gått i likvidation, får nätmyndigheten inte besluta om förseningsavgift enligt 2 eller 3 §.

5 § Om den systemansvariga har lämnat de handlingar som anges i 2 § i tid och handlingarna har någon brist som lätt kan avhjälpas, får nätmyndigheten besluta om förseningsavgift endast om den systemansvariga har underrättats om bristen och fått tillfälle att avhjälpa den men inte gjort det inom den tid som har angetts i underrättelsen. En sådan underrättelse får sändas med posten till den postadress som den systemansvariga senast har anmält hos nätmyndigheten.

Om uppgifter som behövs för att bestämma en intäktsram inte lämnas

6 § En systemansvarig ska betala en förseningsavgift med 100 000 kronor till staten, om den systemansvariga inte inom den tid som anges i föreskrifter som har meddelats i anslutning till 9 kap. 7 § lämnar de uppgifter som behövs för att bestämma intäktsramen.

Om uppgifterna inte har kommit in inom två månader från det att nätmyndigheten skickade ett meddelande till den systemansvariga med information om beslutet att ta ut avgift enligt första stycket, ska den systemansvariga betala en ny förseningsavgift med 100 000 kronor.

Efterskänkande av förseningsavgifter

- 7 §** En förseningsavgift enligt 2 eller 3 § ska efterskännas helt, om
1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den systemansvariga inte har kunnat råda över, eller
 2. det annars är uppenbart oskäligt att ta ut den.

- 8 §** En förseningsavgift enligt 6 § ska efterskännas helt, om
1. överträdelsen är ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den systemansvariga inte har kunnat råda över, eller
 2. det annars är oskäligt att ta ut den.

En förseningsavgift enligt 6 § ska dessutom efterskännas helt eller delvis, om överträdelsen är liten med hänsyn till de uppgifter som nätmyndigheten behöver för att bestämma intäktsramen eller till förseningens längd.

- 9 §** Om det är motiverat med hänsyn till det som har förekommit i ärendet, ska frågan om att efterskänka en förseningsavgift tas upp även om något yrkande om detta inte har gjorts.

Indrivning

- 10 §** Om en förseningsavgift inte har betalats efter betalningsuppmärkning, ska avgiften lämnas för indrivning.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

- 11 §** Regeringen får meddela föreskrifter om att indrivning enligt 10 § inte behöver ske för mindre belopp när det gäller förseningsavgifter enligt detta kapitel.

Verkställighet

- 12 §** Ett beslut om förseningsavgift får verkställas även om det inte har fått laga kraft.

Återbetalning

- 13 §** Om en systemansvarig har rätt att få tillbaka en betald förseningsavgift på grund av en domstols beslut, ska ränta betalas på den återbetalade förseningsavgiften från och med månaden efter den då förseningsavgiften betalades in till och med den månad då återbetalning görs. I fråga om räntans storlek ska 65 kap. 4 § tredje stycket skatteförfarandeagen (2011:1244) tillämpas.

20 kap. Straff

- 1 §** Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 17 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt 1 § ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

21 kap. Överklagande och handläggning i domstol

Överklagande sker till allmän förvaltningsdomstol

1 § Beslut av en förvaltningsmyndighet enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

2 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 9 kap. 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22 eller 23 § ska förvaltningsrätten bestå av två lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Detta gäller dock inte om något annat följer av 18 § lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar.

Om en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

3 § Vid prövningen av mål som avser överprövning av beslut enligt 9 kap. 12, 14, 15, 16, 19, 20, 21, 22 eller 23 § ska kammarrätten bestå av tre lagfarna ledamöter och två ekonomiska experter. Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av de ekonomiska experterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

Kammarrätten är domför utan ekonomiska experter i fall som anges i 12 § fjärde stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar och vid prövning av mål som är av enkel beskaffenhet.

I övrigt gäller, även i mål som avses i första stycket, 12 § sjunde–tonde styckena lagen om allmänna förvaltningsdomstolar i fråga om kammarrättens sammansättning. Vid behandlingen av frågor om prövningstillstånd och frågor som behandlas samtidigt med dessa ska dock även en ekonomisk expert ingå i rätten, om inte målet är av enkel beskaffenhet.

4 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer förordnar för viss tid dem som ska tjänstgöra som ekonomiska experter enligt 2 och 3 §§. Om det, medan en ekonomisk expert deltar i behandlingen av ett mål, inträffar en omständighet som medför att förordnandet ska upphöra att gälla, ska förordnandet ändå anses fortsätta att gälla i det pågående målet.

Den som ska tjänstgöra som ekonomisk expert ska vara svensk medborgare och får inte vara underårig eller i konkurstillstånd eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Föreskrifter om ikraftträdande av denna lag meddelas i lagen (2026:000) om införande av elmarknadslagen (2026:000).

2 Förslag till lag om införande av elmarknadslagen (2026:000)

Härigenom föreskrivs följande.

Tidpunkt för ikraftträdande

1 § Elmarknadslagen (2026:000) träder i kraft den 1 juli 2027 i fråga om 11 kap. 26–33 §§ och 12 kap. 4–6 §§ och i övrigt den 1 januari 2027.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

Ellagen upphävs

2 § Genom denna lag upphävs ellagen (1997:857).

Ord och uttryck i lagen

3 § Ord och uttryck i lagen har samma betydelse som i elmarknadslagen (2026:000).

Beslut som har meddelats enligt den upphävda lagen

4 § Beslut som har meddelats enligt den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande.

Avtal om stödtjänster

5 § Bestämmelsen i 3 kap. 12 § första stycket elmarknadslagen (2026:000) tillämpas inte på sådana avtal om stödtjänster som den systemansvariga har ingått under tiden från det att en ansökan om metodprovning enligt 3 kap. 7 § första stycket i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 maj 2023, har lämnats in till nätmyndigheten till dess att myndigheten har meddelat beslut i ärendet, om ansökan har lämnats in före utgången av augusti 2022.

Anslutningsavgifter när staten har finansierat åtgärder för att öka elnätets kapacitet

6 § Bestämmelserna i 4 kap. 10 § andra stycket i den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande för sådana åtgärder som avses i det stycket och som staten har finansierat enligt ett avtal som har ingåtts före ikraftträdandet.

Intäktsram för elnätsverksamhet

7 § För en intäktsram som har bestämts före den 1 januari 2019 gäller 5 kap. 6–9 §§ i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 december 2018, i stället för 9 kap. 8 och 9 §§ elmarknadslagen (2026:000).

8 § För en intäktsram som har bestämts under åren 2019–2026 gäller 5 kap. 1, 7, 9, 11 och 12 a §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i stället för 9 kap. 8 och 9 §§ elmarknadslagen (2026:000).

9 § För en intäktsram som har bestämts före den 1 juli 2022 tillämpas inte 9 kap. 9 § första stycket 2 elmarknadslagen (2026:000).

10 § Den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande för en sådan omprövning enligt 5 kap. 12 eller 13 § i den upphävda lagen, i dess lydelse den 31 december 2018, som har inletts före den 1 januari 2019.

11 § Om intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökats med tillämpning av 5 kap. 20 § i den upphävda ellagen (1997:857), i dess lydelse den 31 december 2018, ska den ökningen inte beaktas vid tillämpningen av 9 kap. 23 § elmarknadslagen (2026:000).

12 § När det gäller en nätverksamhet, som i fråga om tillsynsperioden 2020–2023 har ett särskilt investeringsutrymme enligt lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet, ska 9 kap. 23 § första stycket elmarknadslagen (2026:000) inte tillämpas i fråga om ett underskott i förhållande till intäktsramen för den tillsynsperioden och 9 kap. 23 § andra stycket samma lag inte tillämpas vid avstämning mot intäktsramen.

Prövning av tvister

13 § Allmän domstol får pröva ett mål som har inletts före den 1 juli 2022 trots 2 kap. 15 §, 6 kap. 17 § och 10 kap. 10 § elmarknadslagen (2026:000).

Balansansvar för aggregeringstjänster

14 § Bestämmelserna i 11 kap. 3, 13 och 15 §§ elmarknadslagen (2026:000) ska inte tillämpas i fråga om aggregeringstjänster som tillhandahålls i en leveranspunkt innan nätmyndigheten för första gången har godkänt metoder för att utforma avtal enligt 11 kap. 5 § samma lag när det gäller de obalanser som aggregeringstjänsterna kan medföra.

Anvisning av elleverantör när ett balansansvar har upphört

15 § Under tiden till och med den 30 juni 2027 ska 16–20 §§ tillämpas, om en elleverantör har förlorat sitt balansansvar.

16 § Om den systemansvariga inte har tagit emot ett meddelande från elleverantören om vem som är ny balansansvarig part i berörda leveranspunkter innan den tidsfrist som anges i 11 kap. 22 § elmarknadslagen (2026:000) har löpt ut, ska den systemansvariga dagen efter fristens utgång anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot den systemansvariga ha åtagit sig att leverera el till elanvändare eller ta emot el från elproducenter som saknar en elleverantör.

17 § Om en elleverantör inte får återställa balansansvaret enligt 11 kap. 22 § elmarknadslagen (2026:000) eller om den tidsfrist som anges där upphör att löpa enligt 11 kap. 23 § andra stycket samma lag, ska den systemansvariga så snart som möjligt anvisa berörda elanvändare eller elproducenter en elleverantör. Den elleverantören ska gentemot den systemansvariga ha åtagit sig att leverera el till elanvändarna eller ta emot el från elproducenterna.

18 § Den systemansvariga ska så snart som möjligt informera

1. elanvändarna och elproducenterna om den elleverantör som har anvisats enligt 16 eller 17 §, och
2. elanvändarna om bestämmelserna i elmarknadslagen (2026:000) om byte av elleverantör.

19 § En elleverantör som har anvisats enligt 16 eller 17 § ska så snart som möjligt informera

1. elanvändarna om leverantörens villkor för leveransen, och
2. elproducenterna om leverantörens villkor för mottagande av el.

20 § Om en systemansvarig enligt 16 eller 17 § anvisar en elleverantör, gäller ett balansansvar som en ny balansansvarig part åtagit sig från och med dagen för anvisningen.

Leverans av el om leveransavtal saknas

21 § Under tiden till och med den 30 juni 2027 ska den systemansvariga anvisa en elleverantör till en elanvändare som saknar ett leveransavtal med en elleverantör. Den systemansvariga ska välja ut elleverantören på ett rättvist, transparent och icke-diskriminerande sätt.

Den elleverantör som anvisas ska ha åtagit sig gentemot den systemansvariga att leverera el till elanvändaren på skäliga villkor. Metoderna för att utforma leveransvillkoren ska framgå av avtalet mellan den systemansvariga och elleverantören.

22 § Den systemansvariga ska utan dröjsmål informera elanvändaren om

1. vilken elleverantör som har anvisats enligt 21 §,
2. innebörden av en sådan anvisning,
3. hur elleverantören har valts ut, och
4. bestämmelserna i elmarknadslagen (2026:000) om byte av elleverantör.

23 § En elleverantör som har anvisats enligt 21 § ska utan dröjsmål informera elanvändaren om de villkor för leveransen som elleverantören avser att tillämpa och om den dag då elleverantören avser att påbörja leveransen enligt det anvisade avtalet. I meddelandet ska det anges att avtalet är anvisat.

24 § Ett anvisat elavtal får inte ha

1. en längre uppsägningstid än 14 dagar, eller
2. dynamiskt elpris.

Elanvändare som har ett anvisat elavtal

25 § I fråga om leveranser till en elanvändare som har ett anvisat elavtal vid utgången av juni 2027 ska elleverantören från och med den 1 juli 2027 tillämpa villkoren i ett avtal som finns i det utbud som elleverantören erbjuder och marknadsför. Priset per förbrukad kilowattimme får inte vara bestämt för en viss tidsperiod. Avtalet får inte ha en längre uppsägningstid än 14 dagar.

26 § Elleverantören ska så snart som möjligt efter utgången av juni 2027 informera en sådan elanvändare som avses i 25 § om

1. att systemet med anvisade elavtal har avvecklats,
2. de villkor för leveransen som elleverantören tillämpar från och med den 1 juli 2027,
3. vilka olika avtal som elleverantören erbjuder samt uppgifter om priser och leveransvillkor för de olika avtalen, och
4. var elanvändaren, oberoende av elleverantören, kan hitta information om priser och leveransvillkor som andra elleverantörer tillämpar för leverans av el till elanvändare.

Uppgifter i avtal mellan en elleverantör och en elanvändare

27 § Den upphävda ellagen (1997:857) gäller fortfarande i fråga om vilka uppgifter ett avtal mellan en elleverantör och en elanvändare om leverans av el ska innehålla, om avtalet är tidsbegränsat och har träffats före den 1 juni 2023.

Domstolarnas sammansättning i vissa mål

28 § Bestämmelserna i 21 kap. 2–4 §§ elmarknadslagen (2026:000) tillämpas inte i mål som har inletts hos en allmän förvaltningsdomstol före ikraftträdandet.

Tillsyn

29 § Bestämmelserna om tillsyn i 18 kap. elmarknadslagen (2026:000) tillämpas även i fråga om denna lag.

3 Förslag till lag om elektriska ledningar

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar (nätkoncession) och om elektriska ledningar som dras fram inom ett område för väg, järnväg, tunnelbana, spårväg eller vattentrafikled.

2 § Lagen är indelad i följande kapitel:

- 1 kap. Inledande bestämmelser,
- 2 kap. Krav på nätkoncession,
- 3 kap. Ny nätkoncession,
- 4 kap. Nätkoncessionens omfattning, villkor och giltighetstid,
- 5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner,
- 6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner,
- 7 kap. Återställningsåtgärder,
- 8 kap. Undersökningsarbeten,
- 9 kap. Ledningar vid trafikleder,
- 10 kap. Delgivning och kungörelse,
- 11 kap. Tillsyn,
- 12 kap. Straff,
- 13 kap. Överklagande.

Ord och uttryck i lagen

3 § I lagen avses med

anläggning: en anläggning för transport av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätkoncession: ett tillstånd att bygga eller använda starkströmsledningar,
nätkoncession för linje: en nätkoncession som avser en ledning med en i huvudsak bestämd sträckning,

nätkoncession för område: en nätkoncession som avser ett ledningsnät inom ett visst område,

nätmyndigheten: den myndighet som avses i 1 kap. 6 § elmarknadslagen (2026:000),

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/52/EU, Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/171.

nätverksamhet: att med stöd av nätkoncession ställa en starkströmsledning till förfogande för transport av el för någon annans räkning och vidta de åtgärder som behövs för transporten,

starkströmsledning: en elektrisk ledning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

överföringsystem: ett system för transport av el genom ett tekniskt och driftsmässigt sammanhängande ledningsnät, som har en spänning om 220 kilovolt eller mer, sträcker sig över flera nätregioner i Sverige och länkar samman det nationella elnätet med elnät i andra länder.

4 § Bestämmelser om elsäkerhet finns i elsäkerhetslagen (2016:732).

Prövningsmyndighet

5 § Nätmyndigheten prövar frågor enligt denna lag.

Regeringen ska dock pröva

1. ett ärende som avser en utlandsförbindelse, om inte något annat anges,
2. ett ärende om att bevilja nätkoncession, om det i ärendet finns en fråga om tillstånd till expropriation som ska prövas av regeringen, och
3. en sådan fråga om nätkoncession som har betydelse för försvaret, om Försvarsmakten har begärt att regeringen ska pröva frågan och regeringen beslutar att förbehålla sig prövningen.

2 kap. När nätkoncession krävs

Det grundläggande kravet

1 § En starkströmsledning får inte byggas eller användas utan en nätkoncession för linje eller en nätkoncession för område.

Till byggandet av en ledning räknas även schaktning, skogsavverkning eller liknande åtgärder för att bereda plats för ledningen, dock inte åtgärder som utförs enbart för att avgöra var och hur ledningen ska byggas eller för att undersöka vilken påverkan verksamheten får på miljön.

När en transformator- eller kopplingsstation får börja byggas

2 § Det får inte börja byggas en transformator- eller kopplingsstation som ska anslutas till en eller flera nya ledningar för vilka det krävs nätkoncession för linje förrän det finns nätkoncession för byggandet av minst en av de nya ledningarna.

Undantag från kravet på nätkoncession

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från kravet på nätkoncession enligt 1 § och förbudet att börja bygga enligt 2 § i fråga om vissa slag av ledningar eller stationer eller i fråga om ledningar eller stationer inom vissa områden. En sådan föreskrift får dock inte avse utlandsförbindelser.

4 § Nätmyndigheten ska i det enskilda fallet ge ett bindande besked i frågan om huruvida en starkströmsledning omfattas av undantag enligt föreskrifter som avses i 3 §, om ett sådant besked begärs av

1. den som avser att bygga eller använder ledningen, eller
2. innehavaren av nätkoncessionen för det område där ledningen finns eller är avsedd att finnas.

5 § Prövningsmyndigheten får i det enskilda fallet ge dispens från kravet på nätkoncession enligt 1 § för en ledning som var i bruk den 1 januari 1998. En sådan dispens ska avse en bestämd tid, som får förlängas.

6 § Prövningsmyndigheten får, om det finns särskilda skäl, medge att

1. en starkströmsledning eller en transformator- eller kopplingsstation byggs innan det finns en nätkoncession, och

2. starkströmsledningen, när den är färdig att tas i bruk, används i avvaktan på att koncessionsfrågan slutligt avgörs, dock under högst tre år.

7 § Prövningsmyndigheten får besluta att ett beslut om nätkoncession för linje eller ett medgivande enligt 6 § ska gälla omedelbart, om byggandet och driften av anläggningen har liten betydelse för motstående intressen.

Ledning som byggs och används med stöd av någon annans nätkoncession för område

8 § Den som bedriver nätverksamhet får bygga och använda starkströmsledningar med stöd av en nätkoncession för område som innehas av någon annan, om nätkoncessionshavaren medger det och nätkoncessionen inte har någon lägsta tillåtna spänning.

3 kap. Ny nätkoncession

Förutsättningar för nätkoncession

1 § En nätkoncession får beviljas endast om anläggningen är lämplig från allmän synpunkt.

2 § Vid prövning av en nätkoncession för linje ska en anläggning anses vara lämplig från allmän synpunkt, om

1. ledningen behövs för
 - a) att uppfylla skyldigheter enligt denna lag eller krav som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen,
 - b) en säker och tillräcklig elförsörjning,
 - c) ökad nätkapacitet som bedöms vara samhällsekonomiskt lönsam, eller
 - d) att tillgodose ett annat angeläget allmänt intresse, och
2. ledningen har en ändamålsenlig placering i nätet och en ändamålsenlig teknisk utformning i fråga om lik- eller växelström samt spänning.

En anläggning som uppfyller villkoren i första stycket ska dock inte anses vara lämplig från allmän synpunkt om synnerliga skäl talar emot det.

3 § En nätkoncession för linje får endast om det finns särskilda skäl beviljas för en ledning som är avsedd för spänning som inte överstiger högsta tillåtna spänning för de koncessionsområden utan en lägsta tillåtna spänning som berörs av ledningen.

4 § En nätkoncession för linje får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock små avvikelser göras.

5 § En nätkoncession för område får beviljas endast om området

1. är en lämplig enhet med hänsyn till nätverksamheten, och
2. inte till någon del sammanfaller både geografiskt och i fråga om spänningen med ett annat koncessionsområde.

6 § En nätkoncession får beviljas endast om nätkoncessionshavaren från allmän synpunkt är lämplig att utöva nätverksamhet. En nätkoncession för område får beviljas endast den som dessutom är lämplig att bedriva nätverksamhet inom koncessionsområdet.

Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får beviljas en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen har endast liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Tillämpning av miljöbalken

7 § Vid en prövning av frågor om beviljande av nätkoncession för linje ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För en starkströmsledning som ska prövas för en nätkoncession för linje ska

1. frågan om huruvida byggandet eller användandet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

8 § Trots 7 § ska följande gälla.

1. Frågor som har prövats i ett mål eller ärende om tillstånd enligt miljöbalken behöver inte prövas på nytt i ärendet om nätkoncession.

2. Det krävs inte en specifik miljöbedömning om det i ett mål eller ärende om tillstånd enligt 9 eller 11 kap. miljöbalken

- a) finns en miljökonsekvensbeskrivning som beskriver de direkta och indirekta effekter på människors hälsa och miljön som ledningen kan medföra, och

- b) har gjorts en slutlig och samlad bedömning av ledningens miljöeffekter enligt 6 kap. 43 § miljöbalken.

Den slutliga och samlade bedömningen ska vara aktuell och får inte vara äldre än tre år när ansökan enligt denna lag ges in.

Valet av teknik för ledningar som kräver nätkoncession för linje

9 § Regeringen får meddela föreskrifter om vilka förutsättningar som ska gälla vid prövning av en nätkoncession för linje för valet mellan att anlägga en luftledning eller en mark- eller sjökabel.

Ansökan om en nätkoncession med anledning av en återkallelse

10 § Prövningen av en ansökan om nätkoncession med anledning av en återkallelse av en nätkoncession enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 ska endast avse att sökanden uppfyller kraven i 6 §.

4 kap. Nätkoncessionens omfattning, villkor och giltighetstid

Spänningsnivåer för ett koncessionsområde

1 § I ett beslut om nätkoncession för område ska en högsta tillåtna spänning för ledningsnätet anges. En lägsta tillåtna spänning får anges, om sökanden begär det.

När en spänning bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. den spänning som det går att förutse behövs för att driva ledningsnätet,
2. inverkan på miljön vid en framtida utbyggnad av nätet,
3. säkerställandet av en samhällsekonomiskt motiverad utbyggnad av nätet, och
4. konsekvenserna för berörda kunder och nätkoncessionshavare.

Koncessionsvillkor

2 § En nätkoncession ska förenas med de villkor som behövs för att skydda allmänna intressen och enskild rätt.

Koncessionen ska också förenas med de villkor för anläggningens utförande och nyttjande

1. som behövs av säkerhetsskäl,
2. som behövs för att i övrigt skydda människors hälsa och miljön mot skador och olägenheter och främja en långsiktigt god hushållning med mark och vatten och andra resurser, eller
3. som av något annat skäl behövs från allmän synpunkt.

Det som sägs i 3 kap. 8 § hindrar inte att en nätkoncession förenas med de villkor som behövs för att skydda människors hälsa eller miljön mot skador och olägenheter.

Ställande av säkerhet

3 § En nätkoncessions giltighet får göras beroende av att nätkoncessionshavaren ställer säkerhet för kostnaderna för att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och att vidta andra åtgärder för återställning.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

I fråga om kraven på säkerheten gäller 2 kap. 25 § utsökningsbalken. Säkerheten ska prövas av prövningsmyndigheten och förvaras av länsstyrelsen.

Prövningsmyndigheten får besluta om ytterligare säkerhet, om det kan antas att den ställda säkerheten inte längre är tillräcklig.

En nätkoncessions giltighetstid

4 § En nätkoncession gäller tills vidare.

En nätkoncession för linje får begränsas till att gälla för en viss tid, om sökanden begär det eller om det annars finns särskilda skäl. Giltighetstiden får i ett sådant fall vara längst femton år.

Giltighetstiden för en nätkoncession för linje som beviljas med anledning av en återkallelse enligt 6 kap. 6 § 3 eller 4 får inte bestämmas till längre tid än den återkallade nätkoncessionens återstående giltighetstid.

5 § Giltighetstiden för en nätkoncession för linje, som har beviljats för en viss tid enligt 4 § andra stycket, får förlängas på ansökan av nätkoncessionshavaren.

Giltighetstiden får förlängas med högst femton år i taget. Det får dock beslutas att nätkoncessionen ska gälla tills vidare, om sökanden begär det.

Vid en förlängning får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

6 § En ansökan om förlängd giltighetstid för en nätkoncession för linje ska göras senast två år före giltighetstidens utgång.

Nätkoncessionen gäller till dess en ansökan om förlängd giltighetstid har prövats slutligt.

7 § Vid prövningen av en ansökan om förlängd giltighetstid ska 3 kap. 1–4 och 6–9 §§ samt 2 § tillämpas.

8 § Om en ansökan enligt 5 § avslås eller avvisas, får prövningsmyndigheten besluta att nätkoncessionen ska fortsätta att gälla under den tid som behövs för att ledningen ska kunna tas ur bruk utan att det påverkar elförsörjningen. Endast om det finns särskilda skäl får tiden bestämmas till mer än fem år från dagen för beslutet.

9 § En tidsbegränsad nätkoncession för linje får förlängas på oförändrade villkor i sammanlagt högst fem år (tillfällig förlängning), om det finns särskilda skäl och nätkoncessionshavaren ansöker om det.

Ett ärende om tillfällig förlängning får avgöras utan att någon annan än sökanden har fått tillfälle att yttra sig. I ett sådant ärende ska inte 3 kap. 1–4 och 6–9 §§ samt 2 § tillämpas.

Innehav av en utlandsförbindelse

10 § Endast den som innehar ett överföringssystem eller en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande

inflytande får inneha en nätkoncession för en utlandsförbindelse. Detta gäller dock inte om ledningen endast har liten betydelse för den samlade transporten av el till och från utlandet.

Färdigställande av en ledning

11 § Den som har en nätkoncession för linje ska ha färdigställt den ledning som nätkoncessionen avser senast fem år efter det att koncessionsbeslutet fick laga kraft.

Tiden för färdigställande får förlängas med en viss tid, om nätkoncessionshavaren ansöker om det. Endast om det finns särskilda skäl får tiden förlängas mer än en gång.

12 § Den som har en nätkoncession för linje ska redovisa till nätmyndigheten i vilken utsträckning ledningen är färdigställd senast tre månader innan tiden för färdigställande enligt 11 § löper ut.

13 § Den som har en nätkoncession för område ska till nätmyndigheten anmäla varje ledning med en högre spänning än 20 kilovolt som nätkoncessionshavaren har byggt inom området. Anmälan ska göras senast sex månader efter det att ledningen färdigställts.

Rätt att ta en ledning ur bruk

14 § Nätkoncessionshavaren får tillfälligt ta en ledning som omfattas av en nätkoncession för linje ur bruk. Ledningen får inte vara ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år utan prövningsmyndighetens tillstånd.

15 § Tillstånd till att ta en ledning ur bruk under en sammanhängande period som är längre än tre år ska beviljas för en viss tid. Ett tillstånd får inte beviljas, om det är olämpligt från elförsörjningssynpunkt.

5 kap. Omprövning och ändring av nätkoncessioner

Omprövning av en nätkoncession för linje

1 § En nätkoncession för linje som gäller tills vidare får omprövas i fråga om ledningens sträckning, tillåtna spänning och villkor.

En omprövning får göras först fyrtio år efter det att nätkoncessionen beviljades. Om nätkoncessionen gäller tills vidare efter ett beslut enligt 4 kap. 5 §, ska tiden dock räknas från dagen för det beslutet.

Trots andra stycket får en omprövning göras om nätkoncessionen avser en mindre del av en ledning, som tekniskt och funktionellt är en enhet, och den nätkoncession som avser huvuddelen av ledningen ska omprövas.

2 § Nätmyndigheten får besluta att en omprövning enligt 1 § ska inledas efter ansökan av nätkoncessionshavaren eller av en kommun eller en länsstyrelse som berörs av nätkoncessionen. Nätmyndigheten får också på eget initiativ besluta att en omprövning ska inledas.

3 § En omprövning enligt 1 § ska inledas, om

1. en omprövning är motiverad med hänsyn till de intressen som anges i 2–4 kap. miljöbalken eller något annat angeläget allmänt intresse, eller

2. nätkoncessionshavaren har ansökt om det och en omprövning är motiverad för att säkerställa en ändamålsenlig och effektiv drift av nätverksamheten.

4 § En omprövning enligt 1 § ska avse att

1. anläggningen är lämplig från allmän synpunkt,

2. ledningen är avsedd för en sådan spänning som anges i 3 kap. 3 §,

3. nätkoncessionen uppfyller kravet i 3 kap. 4 §, och

4. nätkoncessionen är förenad med sådana villkor som behövs enligt 4 kap. 2 §.

5 § Vid en omprövning enligt 1 § ska 2–4 kap. och 5 kap. 3–5 och 18 §§ miljöbalken tillämpas.

För den nätkoncession som ska omprövas ska

1. frågan om huruvida en betydande miljöpåverkan kan antas avgöras genom ett särskilt beslut enligt 6 kap. 26 § miljöbalken, efter det att en undersökning enligt 6 kap. 23–26 §§ har gjorts, om något annat inte följer av 6 kap. 23 § andra stycket,

2. en specifik miljöbedömning göras, information lämnas och samordning ske enligt 6 kap. 28–46 §§ miljöbalken, om en betydande miljöpåverkan kan antas, och

3. ett förenklat underlag tas fram enligt 6 kap. 47 § miljöbalken, om länsstyrelsen beslutar att en betydande miljöpåverkan inte kan antas.

Vid omprövningen ska också föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillämpas.

6 § Nätkoncessionshavaren ska tillhandahålla den utredning som behövs för en omprövning enligt 1 §.

Nätmyndigheten får förelägga nätkoncessionshavaren att lämna in den utredning som behövs. Ett föreläggande får förenas med vite.

7 § Efter en omprövning enligt 1 § får en sådan omprövning göras på nytt först fyrtio år efter det att det tidigare omprövningsärendet avgjordes slutligt.

Ändring av en nätkoncession för linje på ansökan av nätkoncessionshavaren

8 § Prövningsmyndigheten får på ansökan av nätkoncessionshavaren ändra en nätkoncession för linje i fråga om ledningens sträckning, utförande eller tillåtna spänning, om ändringen är förenlig med förutsättningarna för att bevilja nätkoncession enligt 3 kap. 1–4 §§.

Vid en ändring får koncessionsvillkoren ändras eller upphävas och koncessionen förenas med nya villkor.

Vid prövningen av en ansökan ska 3 kap. 7 §, 4 kap. 2 § och föreskrifter som har meddelats med stöd av 3 kap. 9 § tillämpas.

9 § Prövningsmyndigheten får, utan att göra en sådan prövning som anges i 8 §, ändra en nätkoncession för linje på ansökan av nätkoncessionshavaren när det gäller ledningens sträckning eller utförande, om

1. ändringen inte påverkar ledningens sträckning eller funktion på något väsentligt sätt,
2. samtliga berörda sakägare har medgett att ändringen görs, och
3. sökanden har tagit nödvändiga miljöhänsyn.

Ändring av koncessionsvillkor på ansökan av nätkoncessionshavaren

10 § Koncessionsvillkor enligt 4 kap. 2 § får ändras eller upphävas efter ansökan av nätkoncessionshavaren.

Omprövning av villkor för en nätkoncession för område

11 § Villkoren för en nätkoncession för område får även utan ansökan omprövas sedan tjugofem år förflutit sedan villkor senast beslutades. Nätkoncessionen får då förenas med nya villkor.

Ändring av gränserna för en nätkoncession för område

12 § Nätmyndigheten får ändra gränserna för en nätkoncession för område, om det behövs för en ändamålsenlig nätverksamhet och det kan ske utan synnerlig olägenhet för nätkoncessionshavaren.

I 9 kap. 29 § elmarknadslagen (2026:000) finns det bestämmelser om fördelning av intäktsramen vid ändring av koncessionsgränser.

6 kap. Sammanläggning, delning, överlåtelse och återkallelse av nätkoncessioner

Sammanläggning av nätkoncessioner

1 § Flera nätkoncessioner får på ansökan av nätkoncessionshavaren läggas samman till en ny nätkoncession, om nätkoncessionerna

1. är av samma slag,
2. har samma högsta och, i förekommande fall, lägsta tillåtna spänning,
3. redovisas samlat, och
4. tekniskt och funktionellt avser samma ledning eller ledningsnät.

Nätkoncessioner för linje får inte läggas samman till en nätkoncession för område.

Vid en sammanläggning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och den nya nätkoncessionen förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

2 § Om flera nätkoncessioner för linje har lagts samman enligt 1 §, får den nya nätkoncessionen omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när någon av de nätkoncessioner som omfattas av sammanläggningen hade fått omprövas, om sammanläggningen inte hade genomförts.

Delning av en nätkoncession

3 § En nätkoncession för linje får på ansökan av nätkoncessionshavaren delas upp i flera nätkoncessioner för linje, om var och en av de nya nätkoncessionerna tekniskt och funktionellt utgör en lämplig enhet.

Vid en delning får koncessionsvillkor ändras eller upphävas och de nya nätkoncessionerna förenas med nya villkor enligt 4 kap. 2 §.

4 § En nätkoncession som tillkommit genom delning enligt 3 § får omprövas för första gången enligt 5 kap. 1 § första stycket när den nätkoncession som delats hade fått omprövas, om delningen inte hade genomförts.

Överlåtelse av en nätkoncession

5 § En nätkoncession får inte överlåtas utan tillstånd.

Tillstånd till en överlåtelse av en nätkoncession får beviljas endast om överlåtelsen sker till någon som uppfyller de krav som ställs på en nätkoncessionshavare enligt 3 kap. 6 §.

Om en intäktsram vid överlåtelsen ska fördelas enligt 9 kap. 26 § andra stycket elmarknadslagen (2026:000), får tillstånd till överlåtelse lämnas endast om fördelningen har godkänts enligt 9 kap. 27 § första stycket elmarknadslagen.

Återkallelse av en nätkoncession

6 § En nätkoncession ska återkallas helt eller delvis, om

1. en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av koncessionen inte längre behövs för en säker elförsörjning,

2. koncessionen inte längre behövs för att bygga eller använda den ledning som omfattas av koncessionen,

3. staten, med stöd av 1 kap. 5 § lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar, löser in den eller de ledningar som omfattas av koncessionen, eller

4. koncessionen avser en utlandsförbindelse och nätkoncessionshavaren inte längre innehar ett överföringssystem eller är en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande.

7 § En nätkoncession för linje får återkallas helt eller delvis, om nätkoncessionshavaren inte har färdigställt en ledning i rätt tid enligt 4 kap. 11 §.

7 kap. Återställningsåtgärder

Återställning när en nätkoncession upphör eller ändras

1 § En nätkoncessionshavare ska ta bort en ledning med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning i den utsträckning som ledningen inte längre får användas

1. sedan nätkoncessionen helt eller delvis har upphört att gälla, eller

2. till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 §.

Återställningen ska göras i den utsträckning som behövs från allmän eller enskild synpunkt.

2 § I samband med att en nätkoncession upphör eller ändras ska nätmyndigheten besluta vilka återställningsåtgärder som ska vidtas av nätkoncessionshavaren enligt 1 §.

Återställning när en starkströmsledning byggts utan nätkoncession

3 § Om en starkströmsledning har byggts utan den nätkoncession som behövs för ledningen, får nätmyndigheten förelägga ledningens innehavare att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt.

Om återställningsåtgärder inte vidtas

4 § Om en skyldighet enligt 1 eller 3 § inte fullgörs, får nätmyndigheten

1. förelägga den som är skyldig att vidta återställningsåtgärder att fullgöra skyldigheten, eller
2. besluta att sådana åtgärder ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad.

Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om att åtgärderna ska vidtas på den åtgärdsskyldiges bekostnad får verkställas.

Tillträde till mark för att genomföra återställningsåtgärder

5 § Om någon annans mark behöver tas i anspråk för sådana återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 §, får nätmyndigheten besluta att tillträde till marken ska lämnas under viss tid.

Återställningsåtgärderna ska utföras så att de orsakar så lite skada och intrång som möjligt. En byggnad får uppföras eller en väg byggas endast om markens ägare och den som har nyttjanderätt eller servitut i fråga om marken har samtyckt till det eller nätmyndigheten har lämnat tillstånd till åtgärden. Tillstånd får lämnas endast om återställningsåtgärderna inte kan vidtas utan byggnaden eller vägen.

Ersättning för skada eller intrång

6 § Om återställningsåtgärder som avses i 1 eller 3 § orsakar skada eller intrång, ska den som vidtar åtgärderna betala ersättning för detta.

Talan om ersättning väcks vid den mark- och miljödomstol inom vars område hela eller större delen av marken ligger.

8 kap. Undersökningsarbeten

Tillträde till mark för undersökning

1 § Nätmyndigheten får, om det finns skäl för det, besluta att den som avser att ansöka om nätkoncession eller att bygga en starkströmsledning med stöd av en beviljad nätkoncession ska få tillträde till någon annans mark under viss tid för de undersökningsarbeten som behövs för att precisera ledningens sträckning eller avgöra hur byggandet och driften av ledningen påverkar miljön.

Nätmyndigheten får förlänga tiden för tillståndet, om sökanden begär det.

Undersökningens genomförande

2 § En undersökning enligt 1 § ska genomföras så att den orsakar så lite skada och intrång som möjligt.

Den som genomför en undersökning får enbart med fastighetsägarens samtycke skada eller fälla träd eller buskar i en trädgård, park eller liknande plantering.

3 § Polismyndigheten ska lämna den hjälp som behövs för att åtgärder enligt 1 § ska kunna genomföras.

Ersättning för skada eller intrång

4 § Om en undersökning enligt 1 § orsakar skada eller intrång, ska den som genomför undersökningen betala ersättning för detta.

I mål om ersättning ska expropriationslagen (1972:719) tillämpas.

5 § Nätmyndigheten får kräva att den som ska genomföra en undersökning enligt 1 § ställer säkerhet för framtida ersättningsanspråk innan undersökningen påbörjas.

Staten, kommuner, regioner och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

Undersökning innan beslutet om tillträde har fått laga kraft

6 § Nätmyndigheten får besluta att en undersökning enligt 1 § får påbörjas innan beslutet om tillträde har fått laga kraft, om den som ska genomföra undersökningen

1. har ställt säkerhet för framtida ersättningsanspråk, eller
2. är staten, en kommun, en region eller ett kommunalförbund.

9 kap. Ledningar vid trafikleder

Åtgärder vid ändring av en trafikled

1 § Innehavaren av en elektrisk ledning som har dragits fram inom området för en befintlig allmän väg, enskild väg som hålls öppen för trafik, järnväg, tunnelbana eller spårväg eller kanal eller annan sådan vatten- trafikled (trafikled) ska vid en ändring av trafikleden

1. vidta de åtgärder med ledningen som behövs för att ändringen av trafikleden ska kunna genomföras, och
2. svara för kostnaderna för dessa åtgärder.

2 § Om syftet med en ledning är att transportera el för belysning av en allmän väg, ska väghållaren ersätta ledningens innehavare för de kostnader som avses i 1 §. Om ledningen även har något annat ändamål, ska ersättningen bestämmas efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

3 § Om det i ett fall som avses i 1 § har vidtagits åtgärder med en ledning där denna korsar en trafikled, ska den som förvaltar trafikleden ersätta ledningens innehavare för kostnaderna för andra åtgärder än flyttning av stolpe, stag eller liknande anordningar inom trafikledens område.

Kostnader för underhållet av en trafikled

4 § Om en elektrisk ledning som har dragits fram inom ett område för en befintlig trafikled medför ökade kostnader för trafikledens underhåll, ska innehavaren av ledningen ersätta dessa ökade kostnader.

Arbete på en ledning som är belägen inom ett område för en trafikled

5 § Om arbete på en ledning som är belägen inom ett område för någon annan trafikled än allmän väg kan inverka på trafiksäkerheten eller om arbetet medför större ingrepp i trafikleden, ska det utföras efter anvisningar av den som förvaltar trafikleden eller genom att förvaltaren själv utför arbetet. Ledningens innehavare svarar för kostnaderna för arbetet, om inte något annat följer av 3 §.

I fråga om arbete med en ledning inom ett område för allmän väg gäller särskilda bestämmelser.

Skador som orsakas av den som förvaltar järnvägsinfrastruktur eller utför järnvägstrafik

6 § Innehavaren av en starkströmsledning inom ett område för järnväg ska ersätta den som förvaltar järnvägsinfrastrukturen eller utför järnvägstrafik för kostnader eller skador som denne drabbas av genom att ledningen dras fram, används eller underhålls.

10 kap. Delgivning och kungörelse

1 § Nätmyndighetens beslut i en fråga om nätkoncession ska delges sökanden och de sakägare som har yttrat sig i ärendet.

2 § Nätmyndigheten ska genom ett meddelande i Post- och Inrikes Tidningar kungöra ett beslut

1. att bevilja nätkoncession,
2. att medge byggande eller användning enligt 2 kap. 6 §,
3. att förlänga en nätkoncessions giltighetstid enligt 4 kap. 5, 8 eller 9 §,
4. om vad som ska gälla för en nätkoncession efter en omprövning enligt 5 kap. 1 §,
5. att ändra en nätkoncession enligt 5 kap. 8 eller 9 §,
6. att ändra eller upphäva ett koncessionsvillkor enligt 5 kap. 10 eller 11 §,
7. att lägga samman nätkoncessioner enligt 6 kap. 1 §, och
8. att dela upp en nätkoncession enligt 6 kap. 3 §.

Beslutets huvudsakliga innehåll och var beslutet hålls tillgängligt ska anges i meddelandet.

3 § Nätmyndigheten ska senast den dag som ett meddelande kungörs enligt 2 § skicka meddelandet till de kända sakägare som inte ska delges beslutet enligt 1 §.

11 kap. Tillsyn

1 § Nätmyndigheten utövar tillsyn över att lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen följs.

2 § Nätmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen.

3 § Nätmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att denna lag och de föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen ska följas. Ett föreläggande får förenas med vite.

Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart, om det avser skyldigheten att lämna upplysningar och handlingar enligt 2 §.

12 kap. Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 2 kap. 1 eller 2 §, eller

2. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 4 kap. 2 §.

Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 4 kap. 14 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

2 § Ansvar enligt denna lag ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.

3 § Den som har överträtt ett vitesföreläggande ska inte dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

13 kap. Överklagande

Överklagande till regeringen

1 § Följande beslut av nätmyndigheten får överklagas till regeringen:

1. beslut i frågor enligt 2 kap. 1, 4–7 §§, 4 kap. 5, 8, 9, 11 och 15 §§, 5 kap. 1, 8–10 §§ och 6 kap. 1, 3 och 5 §§, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem,

2. beslut att inte inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §, om ärendet avser en ledning som ingår i ett överföringssystem eller avser en utlandsförbindelse, och

3. beslut i frågor om tillträde till mark enligt 8 kap. 1 och 6 §§.

Överklagande till mark- och miljödomstol

2 § Andra beslut av nätmyndigheten enligt denna lag än de som anges i 1 § får överklagas till mark- och miljödomstol.

Beslut enligt 5 kap. 2 § att inleda en omprövning får dock inte överklagas.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

3 § En sådan ideell förening eller annan juridisk person som avses i 16 kap. 13 § miljöbalken får överklaga nätmyndighetens beslut i frågor enligt 2 kap. 1 och 4–7 §§, 4 kap. 5, 9, 11 och 15 §§ och 5 kap. 1 och 8–11 §§ och beslut att inleda en omprövning efter en ansökan som avses i 5 kap. 2 §.

Hur beslut överklagas

4 § Bestämmelser om hur beslut överklagas och överklagandetiden finns i 43 och 44 §§ förvaltningslagen (2017:900).

När det gäller sådana beslut som ska kungöras enligt 10 kap. 2 § räknas dock tiden för överklagande, för den som inte ska delges beslutet enligt 10 kap. 1 §, från den dag som infaller en vecka efter det att beslutet har kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar.

Den som vill överklaga ett beslut med stöd av 3 § ska göra det innan tiden för överklagande har gått ut för parterna och övriga sakägare.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

2. Bestämmelserna i 5 b § i den upphävda lagen (1902:71 s. 1) innefattande vissa bestämmelser för elektriska anläggningar ska fortfarande gälla för ledningar som före den 1 januari 1998 har dragits fram efter expropriation. Det som i den paragrafen sägs om fastighetsdomstol ska i stället gälla mark- och miljödomstol.

3. Om en ledning har dragits fram före den 1 juli 1982 ska 7 kap. 1 § tillämpas endast om

a) ledningen var i bruk den 1 juli 1982 eller togs i bruk därefter och återställningsåtgärderna behövs från allmän synpunkt, eller

b) ledningen inte längre får användas till följd av ett beslut om ändring av nätkoncessionen enligt 5 kap. 8 eller 9 § eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen (1997:857).

4. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 1999, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 och 11 §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december 1998. I sådana ärenden ska inte 3 kap. 7 § och 4 kap. 3 § eller motsvarande äldre bestämmelser i den upphävda ellagen (1997:857) tillämpas. Bestämmelserna om miljökvalitetsnormer i miljöbalken ska dock tillämpas.

5. Den som före den 1 januari 1998 har beviljats nätkoncession för en utlandsförbindelse och inte innehar ett överföringssystem och inte heller är en juridisk person där en innehavare av ett överföringssystem har ett bestämmande inflytande får inneha nätkoncessionen trots 4 kap. 10 §. I fråga om en sådan nätkoncession tillämpas inte 6 kap. 6 § 4.

6. En nätkoncession som gällde den 1 juni 2013 ska gälla tills vidare. En nätkoncession för linje som har meddelats före den 1 juni 2013 ska dock anses vara en sådan nätkoncession för linje som enligt 4 kap. 4 § gäller för en viss tid, om den senast bestämda giltighetstiden är kortare än tjugofem år eller nätkoncessionshavaren före nämnda dag har ansökt om att giltighetstiden ska förlängas med en kortare tid än fyrtio år. Trots 4 kap. 4 § andra stycket gäller den giltighetstid som redan har bestämts.

7. En ansökan, som har lämnats in före den 1 juni 2013, om förlängning av giltighetstiden för en nätkoncession för linje med fyrtio år ska prövas i sak, om nätkoncessionshavaren har begärt det före utgången av november 2013. Ansökan ska i sådant fall prövas som en ansökan enligt 4 kap. 5 § om att nätkoncessionen ska gälla tills vidare.

8. Ett beslut enligt 2 kap. 14 § i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 maj 2013 att förlänga giltighetstiden för en nätkoncession för linje med tjugofem år eller mer ska vid tillämpningen av 5 kap. 1 § jämföras med ett beslut att bevilja nätkoncession.

9. Om ett ärende om prövning av nätkoncession har inletts före den 1 januari 2018, ska ärendet handläggas och bedömas enligt 2 kap. 8 a och 15 g §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 31 december 2017. Dessa bestämmelser gäller också i fråga om beslut att en verksamhet eller åtgärd inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan som har meddelats före den 1 januari 2018 och i fråga om samråd som har skett före den dagen.

10. När mål och ärenden som har inletts före den 1 juli 2024 prövas ska bestämmelsen i 3 kap. 2 § om vad som krävs för att en anläggning ska vara lämplig från allmän synpunkt inte tillämpas.

11. Om ett ärende har inletts före den 1 juli 2026 ska 2 kap. 17 och 18 §§ i den upphävda ellagen (1997:857) i dess lydelse den 30 juni 2026 tillämpas. I sådana ärenden ska inte 3 kap. 8 § tillämpas.

12. Av 4 § lagen om införande av elmarknadslagen (2026:000) framgår att beslut som har meddelats enligt den upphävda ellagen (1997:857) fortfarande gäller.

4 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 11 a och 16 §§ miljöbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

11 a §¹

Inom ett biotopskyddsområde enligt 11 § första stycket 1 gäller förbuden i 11 § andra stycket inte

1. byggande av allmän väg eller järnväg enligt en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, eller

2. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *ellagen* (1997:857).

2. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

16 §²

Förbuden i 15 § gäller inte

1. en byggnad, anläggning, anordning eller åtgärd som inte är avsedd att tillgodose bostadsändamål, om

a) den behövs för en förvärvsverksamhet inom jordbruk, fiske, vattenbruk, skogsbruk eller renskötsel som är avsedd att bedrivas varaktigt, och

b) den för sin funktion, eller för att uppnå ett funktionellt samband med en befintlig byggnad, anläggning eller anordning som används eller är avsedd att användas i verksamheten, måste finnas eller vidtas inom strandskyddsområdet,

2. verksamheter eller åtgärder som har tillåtits av regeringen enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 § eller som omfattas av ett tillstånd enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken,

3. byggande av allmän väg eller järnväg enligt en fastställd vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en fastställd järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, eller

4. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *ellagen* (1997:857).

4. byggande och underhåll av en starkströmsledning enligt en nät-koncession för linje enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2024:421.

² Senaste lydelse 2025:512.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kårande att ställa säkerhet för rättegångskostnader

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980:307) om skyldighet för utländska kårande att ställa säkerhet för rättegångskostnader ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Säkerhet behöver inte ställas i

1. mål som handläggs enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbets- tvister,
2. mål och ärenden vid mark- och miljödomstol enligt
 - jordabalken,
 - 21 kap. 1 § första stycket 2 miljöbalken som är ansökningsmål eller 21 kap. 1 § första stycket 5 miljöbalken som avser ersättning vid in- gripande av det allmänna,
 - lagen (1933:269) om ägofred,
 - lagen (1945:119) om stängselskyldighet för järnväg m.m.,
 - fastighetsbildningslagen (1970:988),
 - rennäringslagen (1971:437),
 - väglagen (1971:948),
 - lagen (1971:1037) om äganderättsutredning och legalisering,
 - lagen (1972:114) med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning,
 - expropriationslagen (1972:719),
 - lagen (1973:1084) om avveckling av vissa godmanskap för delägare i skifteslag,
 - ledningsrättslagen (1973:1144),
 - anläggningslagen (1973:1149),
 - lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
 - bostadsförvaltningslagen (1977:792),
 - lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
 - jordförvärvslagen (1979:230),
 - skogsvårdslagen (1979:429),
 - lagen (1985:139) om ersättning för intrång i enskild fiskerätt,
 - kulturmiljölagen (1988:950),
 - minerallagen (1991:45),
 - bostadsrättslagen (1991:614),
 - lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
 - *ellagen (1997:857),*
 - *lagen (2026:000) om elektriska ledningar,*
 - lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska an- lägningar,

¹ Senaste lydelse 2016:992.

- naturgaslagen (2005:403), och
 - plan- och bygglagen (2010:900),
 - 3. växelmål och checkmål,
 - 4. mål som har tagits upp efter offentlig stämning, och
 - 5. mål vid förvaltningsdomstol.
- Säkerhet behöver inte heller ställas i annat fall om talan väcks genom genstämning.
-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg

Härigenom föreskrivs att 20 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana och spårväg¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 §²

Tillsynen över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen utövas av tillsynsmyndigheten.

För elektriska anläggningar finns särskilda föreskrifter i *el-lagen (1997:857)*. För elektriska anläggningar finns särskilda föreskrifter i *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Lagen omtryckt 1996:736.
Senaste lydelse av lagens rubrik 2004:518.

² Senaste lydelse 2004:518.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1776) om skatt på energi

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 17 och 17 a §§ och 11 kap. 5 och 7 §§ lagen (1994:1776) om skatt på energi ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

17 §¹

Med nättinnehavare avses den som överför elektrisk kraft med stöd av en koncession enligt 2 kap. ellagen (1997:857).

Med nättinnehavare avses den som överför elektrisk kraft med stöd av en koncession enligt lagen (2026:000) om elektriska ledningar.

17 a §²

Med koncessionspliktigt nät avses ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Med koncessionspliktigt nät avses ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av lagen (2026:000) om elektriska ledningar.

11 kap.

5 §³

Skyldig att betala energiskatt (skattskyldig) är den som i Sverige

1. framställer skattepliktig elektrisk kraft (producent),
2. är nättinnehavare,
3. godkännts som frivilligt skattskyldig enligt 6 §, eller
4. innehar ett elnät för vilket koncession inte meddelats och som via detta elnät för in elektrisk kraft till Sverige.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857)*. Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska kraften blir skattskyldig för införseln enligt första stycket 4.

Skattskyldig enligt första stycket 1 är inte den som framställer elektrisk kraft enbart i enlighet med 2 § första stycket 1 a och b. Skattskyldig enligt första stycket 2 är inte *en sådan systemansvarig för överförings-system som avses i elmarknads-lagen (2026:000), om den systemansvariga är en myndighet*. Införsel av elektrisk kraft till Sverige via ett elnät på Öresundsbron medför inte att den som för in den elektriska

¹ Senaste lydelse 2016:1073.

² Senaste lydelse 2018:1887.

³ Senaste lydelse 2020:1045.

kraften blir skattskyldig för införseln enligt första stycket 4.

7 §⁴

Skyldigheten att betala energiskatt inträder

1. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, när skattepliktig elektrisk kraft

a) överförs till någon som inte är skattskyldig enligt 5 § första stycket 1, 2 eller 3, eller

b) förbrukas av den skattskyldige, och

2. för den som är skattskyldig enligt 5 § första stycket 4, när elektrisk kraft förs in till Sverige.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av *den myndighet som är systemansvarig enligt 8 kap. 1 § ellagen (1997:857)*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till det elnät som ägs av *en sådan systemansvarig för överföringssystem som avses i elmarknadslagen (2026:000), om den systemansvariga är en myndighet*.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 a inträder inte vid överföring av elektrisk kraft till ett järnvägsfordon om den elektriska kraften omfattas av 18 § första stycket 1.

Skattskyldighet enligt första stycket 1 inträder inte om skattskyldighet för den elektriska kraften redan har inträtt, utom i fråga om elektrisk kraft som omfattas av rätt till återbetalning enligt 13 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

⁴ Senaste lydelse 2020:1045.

8 Förslag till lag om ändring i elberedskapslagen (1997:288)

Härigenom föreskrivs att 1 och 19 §§ elberedskapslagen (1997:288) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om skyldighet att vidta beredskapsåtgärder inom elsektorn.

Bestämmelserna gäller för den som bedriver produktion av el, handel med el eller sådan *överföring* av el som sker med stöd av nätkoncession enligt 2 kap. 1 § *ellagen* (1997:857).

Bestämmelserna gäller för den som bedriver produktion av el, handel med el eller sådan *transport* av el som sker med stöd av nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*.

19 §²

Mål enligt 11 kap. miljöbalken om tillstånd till anläggning som omfattas av bestämmelserna i denna lag eller till väsentlig ombyggnad, ändring eller utvidgning av en sådan anläggning får inte avgöras innan prövning har skett enligt denna lag.

Första stycket tillämpas också beträffande ärende om nätkoncession enligt *ellagen* (1997:857) om anläggningen omfattas av bestämmelser enligt denna lag.

Första stycket tillämpas också beträffande ärende om nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar* om anläggningen omfattas av bestämmelser enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2012:396.

² Senaste lydelse 1998:853.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 a och 2 §§ lagen (2004:875) om särskild förvaltning av vissa elektriska anläggningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 a §¹

I lagen avses med

elektrisk anläggning: en starkströmsanläggning för *överföring* av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätföretag: den som ställer en starkströmsledning till förfogande för *överföring* av el för någon annans räkning,

nätmyndigheten: den myndighet som regeringen enligt 1 kap. 5 § *ellagen* (1997:857) har utsett att handlägga de frågor som ligger på nätmyndigheten.

elektrisk anläggning: en starkströmsanläggning för *transport* av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den,

nätföretag: den som ställer en starkströmsledning till förfogande för *transport* av el för någon annans räkning,

nätmyndigheten: den myndighet som regeringen enligt 1 kap. 6 § *elmarknadslagen* (2026:000) har utsett att handlägga de frågor som ligger på nätmyndigheten.

2 §²

Om ett nätföretag, som använder en elektrisk anläggning med stöd av en nätkoncession enligt 2 kap. 1 § *första stycket ellagen* (1997:857), i väsentlig *mån* inte fullgör sina skyldigheter enligt *ellagen*, enligt föreskrifter som har *meddelats med stöd av den lagen* eller enligt villkor i nätkoncessionen, *skall* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Om ett nätföretag använder en elektrisk anläggning utan stöd av

Om ett nätföretag, som använder en elektrisk anläggning med stöd av en nätkoncession enligt *lagen* (2026:000) om *elektriska ledningar*, i väsentlig *utsträckning* inte fullgör sina skyldigheter enligt *elmarknadslagen* (2026:000) eller *lagen om elektriska ledningar*, enligt föreskrifter som har *meddelats i anslutning till någon av de lagarna* eller enligt villkor i nätkoncessionen, *ska* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Om ett nätföretag använder en elektrisk anläggning utan stöd av

¹ Senaste lydelse 2022:597.

² Senaste lydelse 2009:844.

nätkoncession, där sådan behövs, *skall* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Ansökan om särskild förvaltning *skall* göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets nätmyndigheten är belägen.

Sådana beslut som avses i första och andra styckena får meddelas bara om anläggningen alltjämt behövs för en säker elförsörjning.

Den särskilda förvaltningen *skall* utformas så, att en tillfredsställande förvaltning av den berörda anläggningen kan åstadkommas.

nätkoncession, där *en* sådan behövs, *ska* förvaltningsrätten, efter ansökan av nätmyndigheten, besluta om särskild förvaltning av den elektriska anläggningen.

Ansökan om särskild förvaltning *ska* göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets nätmyndigheten är belägen.

Den särskilda förvaltningen *ska* utformas så, att en tillfredsställande förvaltning av den berörda anläggningen kan åstadkommas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

10 Förslag till lag om ändring i naturgaslagen (2005:403)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 2 c § och 5 kap. 2 § naturgaslagen (2005:403) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

2 c §¹

Det som anges i 2 b § gäller inte kontroll eller rättighet som utövas av staten genom regeringen.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 2 a § och 2 b § första och andra styckena hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 3 kap. 12 § andra stycket *ellagen* (1997:857) eller ingår i samma concern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är knuten till driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

Bestämmelserna i 2 § andra stycket, 2 a § och 2 b § första och andra styckena hindrar inte att en transmissionsnätsoperatör bedriver sådan produktion av el som avses i 4 kap. 1 § andra stycket *elmarknadslagen* (2026:000) eller ingår i samma concern som ett företag som bedriver produktion av el som uteslutande är knuten till driften av transmissionsnätsoperatörens elektriska ledningsnät.

5 kap.

2 §²

Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 7 kap. 1 § 1 *ellagen* (1997:857), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Om en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2–6 §§ kommunallagen (2017:725) bedriver handel med naturgas samt därmed sammanhängande verksamhet, ska verksamheten drivas på affärsmässig grund och redovisas särskilt. Om företaget även bedriver sådan verksamhet som avses i 17 kap. 1 § 1 *elmarknadslagen* (2026:000), får företaget redovisa de berörda verksamheterna tillsammans.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:598.

² Senaste lydelse 2017:747.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el

Härigenom föreskrivs att rubriken till lagen (2011:710) om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el¹ samt 1 kap. 1 och 2 §§, 2 kap. 1 och 2 §§, 3 kap. 5–7 och 9 §§, 4 kap. 2 och 5 §§ och 5 kap. 1 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Lag om certifiering av transmissionsnätetsföretag för el

Lag om certifiering av systemansvariga för överföringssystem för el

1 kap.

1 §²

I denna lag finns bestämmelser om certifiering av *transmissionsnätetsföretag*.

Bestämmelser om certifiering finns även i artikel 51 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el (EU:s elmarknadsförordning).

2 §³

Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i *ellagen (1997:857)*.

Med tredjeländ avses ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området).

Ord och uttryck som används i denna lag har samma betydelse som i *elmarknadslagen (2026:000)*.

2 kap.

1 §⁴

Ett nätföretag får inte bedriva *överföring* av el för annans räkning genom ett *transmissionsnät* utan certifiering enligt denna lag.

En systemansvarig får inte bedriva *överföring* utan certifiering enligt denna lag.

Kravet gäller inte i fråga om en sådan systemansvarig för överföringssystem som avses i 4 kap. 25 § elmarknadslagen (2026:000).

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2018:1449.

² Senaste lydelse 2022:599.

³ Senaste lydelse 2022:599.

⁴ Senaste lydelse 2018:1449.

2 §⁵

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *transmission*, om kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *ellagen* (1997:857) är uppfyllda.

I fråga om en person från ett tredjeland, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland, krävs vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om krav för certifiering när det gäller en sådan person eller ett sådant företag som avses i andra stycket.

Certifiering får beviljas efter ansökan av den som avser att bedriva *överföring*, om kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000) är uppfyllda.

I fråga om en person från ett tredjeland, eller ett företag som kontrolleras av eller kan antas komma att kontrolleras av en eller flera personer från ett tredjeland, krävs *det* vidare att en certifiering inte äventyrar en trygg energiförsörjning i någon medlemsstat i Europeiska unionen.

3 kap.

5 §⁶

Ett certifierat transmissionsnät-företag ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

En certifierad systemansvarig för överföringssystem ska till nätmyndigheten anmäla planerade transaktioner som har betydelse för bedömningen av om företaget uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

6 §⁷

Nätmyndigheten ska ompröva en certifiering

1. efter en anmälan enligt 5 §,
2. efter en begäran från Europeiska kommissionen, eller
3. om det annars finns anledning att anta att *ett transmissionsnät-företag* inte uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

3. om det annars finns anledning att anta att *en systemansvarig för överföringssystem* inte uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

7 §⁸

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *transmissionsnät-företaget* inte längre uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *el-lagen* (1997:857).

Nätmyndigheten ska återkalla en certifiering, om *den systemansvariga för överföringssystem* inte längre uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknadslagen* (2026:000).

⁵ Senaste lydelse 2022:599.

⁶ Senaste lydelse 2022:599.

⁷ Senaste lydelse 2022:599.

⁸ Senaste lydelse 2022:599.

9 §⁹

Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från ett *transmissionsnät*företag eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

Europeiska kommissionen och nätmyndigheten får begära att från en *systemansvarig för överförings-system* eller ett företag som producerar eller handlar med el få de upplysningar och få ta del av de handlingar som de anser behövas för att förutsättningarna för certifiering ska kunna bedömas.

4 kap.

2 §¹⁰

Nätmyndigheten ska begära ett yttrande från Europeiska kommissionen om huruvida

1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 3 kap. 12 och 30–36 §§ *ellagen* (1997:857), och

2. en certifiering kan äventyra en trygg energiförsörjning till Europeiska unionen.

1. den verksamhet som certifieringen avser uppfyller kraven i 4 kap. 1 och 17–23 §§ *elmarknads-lagen* (2026:000), och

5 §¹¹

Ett *transmissionsnät*företag ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjeland får kontroll över *transmissionsnät*företaget eller *transmissionsnät*et.

En *systemansvarig för överförings-system* ska till nätmyndigheten anmäla omständigheter som kan leda till att en eller flera personer från ett tredjeland får kontroll över *den systemansvariga* eller *överföringssystemet*.

5 kap.

1 §¹²

Nätmyndigheten utövar tillsyn över att *transmissionsnät*företag följer denna lag.

Nätmyndigheten utövar tillsyn över att *systemansvariga för överföringssystem* följer denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

⁹ Senaste lydelse 2018:1449.

¹⁰ Senaste lydelse 2022:599.

¹¹ Senaste lydelse 2022:599.

¹² Senaste lydelse 2018:1449.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1200) om elcertifikat

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2011:1200) om elcertifikat ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §

En innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den *överföring* av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 1 § 2 eller 3.

En innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den *transport* av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 1 § 2 eller 3.

Om begärda uppgifter inte lämnas får tillsynsmyndigheten förelägga den uppgiftsskyldige att lämna uppgifterna. Ett föreläggande får förenas med vite.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

13 Förslag till lag om ändring i lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter

Härigenom föreskrivs att 12 § lagen (2013:385) om ingripande mot marknadsmissbruk vid handel med grossistenergiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

	12 § ¹
Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 5 § <i>ellagen</i> (1997:857).	Tillsynsmyndighet är den myndighet som regeringen har utsett enligt 1 kap. 6 § <i>elmarknadslagen</i> (2026:000).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

¹ Senaste lydelse 2022:600.

14 Förslag till lag om ändring i elsäkerhetslagen (2016:732)

Härigenom föreskrivs att 2, 3 och 47 §§ elsäkerhetslagen (2016:732) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Med *elektrisk anläggning* avses i denna lag en anläggning för produktion, *överföring* eller användning av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den.

Om olika delar av en och samma anläggning har skilda innehavare, anses varje sådan del som en särskild anläggning. Om en anläggning för användning av el är ansluten till en eller flera andra sådana anläggningar och anläggningarna har samma innehavare, ska anläggningarna anses som en och samma anläggning.

Med *elektrisk anläggning* avses i denna lag en anläggning för produktion, *transport* eller användning av el med de särskilda föremål som finns i anläggningen och som behövs för driften av den.

3 §

I denna lag avses med

starkströmsanläggning: en elektrisk anläggning för sådan spänning, strömstyrka eller frekvens som kan vara farlig för människor eller egendom,

elektrisk utrustning: en anordning, apparat eller annat föremål som producerar, *överför*, använder eller förbrukar el eller en komponent i en sådan utrustning eller i en starkströmsanläggning, och

elektrisk utrustning: en anordning, apparat eller annat föremål som producerar, *transporterar*, använder eller förbrukar el eller en komponent i en sådan utrustning eller i en starkströmsanläggning, och

säkerhetsbrist i el: el som inte är så säker som skäligen kan förväntas.

47 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beskaffenhet, placering, provning, kontroll, besiktning, användning och skötsel av elektriska starkströmsanläggningar och elektrisk utrustning som är avsedd att anslutas till en starkströmsanläggning samt om arbete på eller i anslutning till sådana anläggningar och sådan utrustning,

2. tillståndsplikt eller anmälningsplikt för uppförande, ändring eller borttagning av starkströmsanläggningar,

3. skyldighet för innehavare av nätkoncession enligt *el-lagen (1997:857)* eller en stark-

3. skyldighet för innehavare av nätkoncession enligt *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*

¹ Senaste lydelse 2022:1135.

strömsanläggning att anmäla eller en starkströmsanläggning att olycksfall eller driftstörningar, anmäla olycksfall eller driftstörningar,

4. skyldigheter vid framdragande av svagströmsledning,
5. säkerhetskrav som avses i 16–18 §§,
6. skyldigheter i fråga om information som ska följa med elektrisk utrustning,
7. skyldigheter att i fråga om elektrisk utrustning vidta skadeförebyggande arbete och vidta åtgärder när det finns anledning att anta att sådan utrustning inte överensstämmer med säkerhetskraven,
8. vilken utbildning och praktisk erfarenhet som krävs för att bli auktoriserad som elinstallatör,
9. de slag av elinstallationsarbete för vilka auktorisation kan ges enligt 20 § andra stycket och de för vilka anmälan kan göras enligt 25 §,
10. vad ett egenkontrollprogram ska innehålla,
11. avgifter för en myndighets verksamhet enligt denna lag,
12. ersättning för uttaget prov enligt 39 § och om skyldighet att ersätta kostnaderna för provningen, och
13. sådana undantag från kraven i 16–27 §§ som det finns särskilda skäl för.

Av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn framgår att föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt förordning (EU) 2019/1020 får meddelas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

15 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet

Häri genom föreskrivs att 1 och 9 §§ lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätverksamhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *elnätsföretag* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet.

Lagen ska tillämpas i fråga om investeringar som en nätkoncessionshavare gör under tillsynsperioderna 2020–2023 och 2024–2027.

Om de samlade intäkterna från en redovisningsenhet med särskilt investeringsutrymme under tillsynsperioden 2020–2023 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren kan ha fått uppbära under tillsynsperioden enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857), ska nätmyndigheten besluta att intäktsramen för tillsynsperioden 2024–2027 ska ökas med ett belopp som motsvarar underskottet.

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag syftar till att skapa särskilda drivkrafter för *systemansvariga* att göra investeringar som ökar kapaciteten i elnätet

9 §

Om de samlade intäkterna från en redovisningsenhet med särskilt investeringsutrymme under tillsynsperioden 2020–2023 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren kan ha fått uppbära under tillsynsperioden enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda* ellagen (1997:857), ska nätmyndigheten besluta att intäktsramen för tillsynsperioden 2024–2027 ska ökas med ett belopp som motsvarar underskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

16 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2023:75) om skatt på överintäkter från el ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Med koncessionspliktigt nät avses en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

Föreslagen lydelse

6 §

Med koncessionspliktigt nät avses en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av *lagen (2026:000) om elektriska ledningar*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden

Häri genom föreskrivs att 2, 3, 6 och 7 §§ och rubriken närmast före 3 § lagen (2025:50) om finansiering av en kapacitetsmekanism för elmarknaden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *ellagen* (1997:857).

Ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *elmarknadslagen* (2026:000).

Avgift till den systemansvariga myndigheten

Avgift till Affärsverket svenska kraftnät

3 §

För att täcka *den systemansvariga myndighetens* kostnader enligt sådana avtal som *myndigheten* ingår för att det ska finnas en kapacitetsmekanism, får *myndigheten* ta ut en avgift av den som har åtagit sig ett sådant balansansvar som enligt 8 kap. 12 § *ellagen* (1997:857) krävs för att en elleverantör ska få leverera el i en uttagpunkt.

För att täcka *Affärsverket svenska kraftnäts* kostnader enligt sådana avtal som *verket* ingår för att det ska finnas en kapacitetsmekanism, får *verket* ta ut en avgift av den som har åtagit sig ett sådant balansansvar som enligt 11 kap. 2 § *elmarknadslagen* (2026:000) krävs för att en elleverantör ska få leverera el i en uttagpunkt.

6 §

Den systemansvariga myndigheten får i enskilda fall besluta om avgifter.

Affärsverket svenska kraftnät får i enskilda fall besluta om avgifter.

7 §

Den systemansvariga myndighetens beslut enligt 6 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Affärsverket svenska kraftnäts beslut enligt 6 § får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2027.

18 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:1345)
om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs att lagen (2025:1345) om ändring i ellagen (1997:857) ska utgå.

19 Förslag till lag om ändring i lagen (2025:1348) om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att 11, 12 och 17 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar i stället för lydelsen i lagen (2025:1348) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:1348

Föreslagen lydelse

11 §

En kammarrätt får vara indelad i avdelningar. Chef för en avdelning är presidenten eller en lagman.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt *och* lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Bestämmelser om särskild sammansättning av kammarrätten vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation *och elmarknadslagen* (2026:000). Bestämmelser om särskild sammansättning vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

12 §

En kammarrätt är domför med tre lagfarna ledamöter. Fler än fyra lagfarna ledamöter får inte ingå i rätten.

När det är särskilt föreskrivet att nämndemän ska ingå i rätten är en kammarrätt domför med tre lagfarna ledamöter och två nämndemän. Fler än fyra lagfarna ledamöter och tre nämndemän får inte ingå i rätten.

Om en av de lagfarna ledamöterna eller en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten ändå domför.

En kammarrätt är domför utan nämndemän

1. vid prövning av överklagande av beslut som inte innebär att målet avgörs,

2. vid förordnande om saken i avvaktan på målets avgörande och vid annan åtgärd som endast avser målets beredande, och

3. vid beslut genom vilket domstolen skiljer sig från målet utan att detta har prövats i sak.

Om ett mål som avses i andra stycket handläggs gemensamt med ett annat mål, får nämndemän delta vid handläggningen även av det senare målet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns i fastighetstaxeringslagen

(1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation. Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

(1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och *elmarknadslagen* (2026:000). Bestämmelser om domförhet vid behandling av mål om laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725) finns i 13 a §.

Vid behandling av frågor om prövningstillstånd är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet. Detsamma gäller vid behandling av andra frågor i mål där prövningstillstånd krävs för prövning av ett överklagande, om frågorna behandlas före eller i samband med frågan om prövningstillstånd. Ett prövningstillstånd som inte är begränsat enligt 34 a § tredje stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) får meddelas av en lagfaren ledamot, om frågan är enkel.

Vid behandling av en fråga om avvisning av ett överklagande på grund av att det har kommit in för sent är kammarrätten domför med två lagfarna ledamöter, om de är ense om slutet.

Vid beslut om avskrivning av ett mål efter en återkallelse är kammarrätten domför med en lagfaren ledamot.

Åtgärder som endast avser beredandet av ett mål får utföras av en lagfaren ledamot i kammarrätten eller, om åtgärderna inte är av sådant slag att de bör förbehållas lagfarna ledamöter, av någon annan som har tillräcklig kunskap och erfarenhet och som är anställd vid en allmän förvaltningsdomstol, en allmän domstol eller en hyresnämnd. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om detta.

17 §

En förvaltningsrätt är domför med en lagfaren domare och tre nämndemän, om inte annat följer av 17 b eller 18 §. Om en av nämndemännen får förhinder sedan handläggningen har påbörjats, är rätten domför med en lagfaren domare och två nämndemän.

Om det finns skäl för det med hänsyn till målets omfattning eller svårighetsgrad, får antalet lagfarna domare utökas med en utöver vad som följer av första stycket. Detsamma gäller i fråga om antalet nämndemän. Om någon eller några av ledamöterna får förhinder sedan handläggningen har påbörjats gäller första stycket andra meningen i fråga om domförhet.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighets-taxeringslagen (1979:1152), *ellagen* (1997:857), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt och lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation.

Bestämmelser om domförhet vid behandling av vissa mål finns, förutom i 18 §, i fastighets-taxeringslagen (1979:1152), naturgaslagen (2005:403), lagen (2010:1882) om åldersgränser för film som ska visas offentligt, lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation och *elmarknads-lagen* (2026:000).

20 Förslag till lagen om ändring i lagen (2025:1349) om ändring i lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet

Härigenom föreskrivs att 2–6, 8 och 12 §§ lagen (2021:311) om särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet i stället för lydelsen enligt lagen (2025:1349) om ändring i den lagen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2025:1349

Föreslagen lydelse

2 §

I denna lag avses med

1. *redovisningsenhet*: den nätverksamhet som omfattas av en viss intäktsram, och

2. *kapitalbas*: det kapital som krävs för att bedriva en nätverksamhet.

Övriga ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *ellagen (1997:857)*.

Övriga ord och uttryck som används i lagen har samma innebörd som i *elmarknadslagen (2026:000)*.

3 §

Nätmyndigheten ska efter ansökan av nätkoncessionshavaren besluta om ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet och tillsynsperiod, om

1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av 5 kap. 20 § *ellagen (1997:857)* i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren med tillämpning av 5 kap. 29 § *ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027* fått uppbära ett sådant belopp som avses i den paragrafen under tillsynsperioden 2016–2019, och

2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § *ellagen i dess lydelse före den 1 januari 2027*.

1. intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 har ökat med tillämpning av 5 kap. 20 § *i den upphävda ellagen (1997:857)* i dess lydelse före den 1 januari 2019 eller nätkoncessionshavaren med tillämpning av 5 kap. 29 § *i den upphävda ellagen* fått uppbära ett sådant belopp som avses i den paragrafen under tillsynsperioden 2016–2019, och

2. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019 har varit mindre än intäktsramen med tillägg av det belopp som nätmyndigheten kan ha beslutat enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda ellagen*.

4 §

En ansökan om särskilt investeringsutrymme ska ges in till nätmyndigheten före utgången av den tillsynsperiod som ansökan avser.

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår

Om det hos nätmyndigheten eller allmän förvaltningsdomstol pågår

en prövning i fråga om tillämpningen av 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) *i dess lydelse före den 1 januari 2027* när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

en prövning i fråga om tillämpningen av 5 kap. 29 § *i den upphävda* ellagen (1997:857) när det gäller ett underskott i förhållande till intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019 får en ansökan, som gäller särskilt investeringsutrymme för tillsynsperioden 2020–2023, inte prövas i sak innan ärendet eller målet har avgjorts och avgörandet har fått laga kraft.

5 §

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen (1997:857) *i dess lydelse före den 1 januari 2027*, med avdrag för

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 ska motsvara intäktsramen för tillsynsperioden 2016–2019, i förekommande fall med tillägg av det belopp som nätkoncessionshavaren fått uppbära under tillsynsperioden 2016–2019 enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda* ellagen (1997:857) med avdrag för

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket ellagen *i dess lydelse före den 1 januari 2027*, och

1. nätkoncessionshavarens intäkter från nätverksamheten under tillsynsperioden 2016–2019, inbegripet belopp som inte ska anses vara intäkter från nätverksamheten enligt 5 kap. 29 § andra stycket *i den upphävda* ellagen, och

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § ellagen *i dess lydelse före den 1 januari 2027*.

2. belopp som nätkoncessionshavaren under tillsynsperioden 2020–2023 får uppbära från nätverksamheten enligt ett beslut enligt 5 kap. 29 § *i den upphävda* ellagen.

Det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2024–2027 ska motsvara det särskilda investeringsutrymmet för tillsynsperioden 2020–2023 med avdrag för investeringsbelopp som har ökat intäktsramen för den tillsynsperioden enligt 6 §.

6 §

Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 5 kap. 17 § ellagen (1997:857) öka intäktsramen med ett särskilt

Om en nätkoncessionshavare har ett särskilt investeringsutrymme för en redovisningsenhet, ska nätmyndigheten vid omprövning enligt 9 kap. 16 § *elmarknadslagen* (2026:000) öka intäktsramen med

belopp (investeringsbelopp) för ett särskilt belopp (investerings-
tillsynsperioden efter ansökan av belopp) för tillsynsperioden efter
nätkoncessionshavaren. ansökan av nätkoncessionshavaren.

Ökningen får inte överstiga vare sig

1. det särskilda investeringsutrymmet för den tillsynsperiod som om-
prövningen avser, eller

2. nätkoncessionshavarens investeringar i redovisningsenheten under
tillsynsperioden.

8 §

En nätkoncessionshavares samlade investeringsbelopp ska beräknas så att
beloppen motsvarar 65 procent av nätkoncessionshavarens investeringar
under en tillsynsperiod i samtliga redovisningsenheter med särskilt
investeringsutrymme, sedan avdrag gjorts från investeringarna med
belopp som motsvarar

1. fyra procent av redovisningsenheternas samlade kapitalbas, och

2. anslutningsavgifter *enligt 2. sådana anslutningsavgifter som*
4 kap. 1 a § ellagen (1997:857). avses i 6 kap. 2 § elmarknadslagen
(2026:000).

Om en nätkoncessionshavare har fler än en redovisningsenhet med
särskilt investeringsutrymme, ska investeringsbeloppen fördelas mellan
redovisningsenheterna på det sätt som nätkoncessionshavaren anger, i den
utsträckning en sådan fördelning är förenlig med 6 § andra stycket.

12 §

När nätmyndigheten beslutar om ett särskilt investeringsutrymme för
tillsynsperioden 2024–2027 för en
redovisningsenhet som berörs av
ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 §
ellagen (1997:857) *i dess lydelse*
före den 1 januari 2027 i fråga om
fördelning av intäktsramen för
tillsynsperioden 2020–2023 ska det
särskilda investeringsutrymmet
enligt 5 § andra stycket fördelas på
samma sätt som intäktsramen.

När nätmyndigheten beslutar om
ett särskilt investeringsutrymme för
tillsynsperioden 2024–2027 för en
redovisningsenhet som berörs av
ett beslut enligt 5 kap. 34 eller 36 §
i den upphävda ellagen (1997:857)
i fråga om fördelning av intäkts-
ramen för tillsynsperioden 2020–
2023 ska det särskilda investerings-
utrymmet enligt 5 § andra stycket
fördelas på samma sätt som
intäktsramen.

Någon fördelning ska inte göras, om den del av kapitalbasen som över-
låtitts eller är hänförlig till gränsändringen har liten betydelse för intäkts-
ramens storlek.